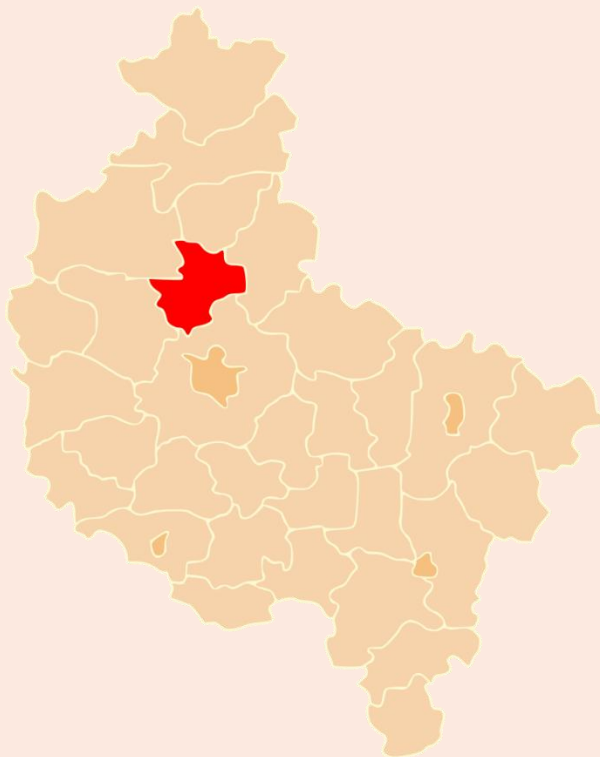

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA
POWIATU OBORNICKIEGO
NA LATA 2020-2029**

CENTRUM PROFILAKTYKI I REEDUKACJI „ATELIER”

1 | SPIS TREŚCI

*Strategia rozwiązywania problemów społecznych
dla Powiatu Obornickiego na lata 2020-2029*

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII	6
UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII	7
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	10
CHARAKTERYSTYKA POWIATU	12
POŁOŻENIE	12
DANE DEMOGRAFICZNE	13
RYNEK PRACY	17
SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE	19
GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	24
KULTURA, SPORT I REKREACJA	26
EDUKACJA	32
OCHRONA ZDROWIA	39
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	41
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	41
POMOC SPOŁECZNA	45
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	55
UBÓSTWO	55
BEZROBOCIE	61
BEZDOMNOŚĆ	67
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁE LUB CIĘŻKIE CHOROBY	68
UZALEŻNIENIA	76
PRZEMOC W RODZINIE	82
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	86
PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW	92
STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA	97
PRZESTĘPCZOŚĆ	101
ANALIZA SWOT	104
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	107
MISJA I CELE STRATEGII	107

3 SPIS TREŚCI

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII.....	120
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	121
PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU	121
MONITORING	121
EWALUACJA.....	122
ZAKRES EWALUACJI	122
SPOSÓB EWALUACJI.....	122
NARZĘDZIA EWALUACJI.....	122
OKRES EWALUACJI.....	123
OCENA RYZYKA.....	123
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	124
BIBLIOGRAFIA.....	126
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL	127
SPIS RYSUNKÓW	127
SPIS TABEL	127
SPIS WYKRESÓW.....	132

4 SPIS TREŚCI

Wykaz używanych skrótów:

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

KPP – Komenda Powiatowa Policji

CIS – Centrum Integracji Społecznej

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego na lata 2020-2029¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Powiatu. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego strategicznego celu działań – w obszarze rozwiązywania problemów społecznych jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W części diagnostycznej Strategii przedstawiono problemy występujące w następujących obszarach:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezdomność,
- niepełnosprawność, długotrwałe lub ciężkie choroby,
- uzależnienia,
- przemoc w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego,
- problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców,
- starzenie się społeczeństwa,
- przestępczość.

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego na lata 2020-2029” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

² Joanna Staręga-Piasek, *Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych*, Warszawa 2013, s. 10.

6 | WPROWADZENIE

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów pomocy różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej powiatu obornickiego.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym, aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od diagnozy, poprzez wybór kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

METODYKA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla powiatu obornickiego zastosowano podejście partycypacyjno-eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji.

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

7 | WPROWADZENIE

Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem o charakterze polityki, wskazującym podstawowe cele i kierunki działań oraz programy funkcjonujące bądź opracowywane w dziedzinach planowania Strategii, będące średniookresowymi planami wykonawczymi, skonkretyzowanymi do poziomu zadań i działań, ich kosztów oraz harmonogramów realizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2020-2029 dla Powiatu Obornickiego, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z brzmienia art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.), który nakłada na samorządy powiatowe obowiązek „opracowania i realizacji powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka - po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”⁴. Natomiast kierunki i obszary oddziaływania Strategii, zostały wskazane w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920).

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133),
3. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821),

8 | WPROWADZENIE

4. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 426),
5. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685 z późn. zm.),
6. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
7. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.),
9. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 278 z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176),
11. ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 875),
12. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.),
13. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.),
14. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 35),
15. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472),
16. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 322),
17. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111),
18. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.),
19. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 288 z późn. zm.),
20. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2086),

9 | WPROWADZENIE

21. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 53 z późn. zm.),
22. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.),
23. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 256),
24. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 568),
25. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 284 z późn. zm.),
26. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 611),
27. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 508),
28. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 695 z późn. zm.),
29. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 969),
30. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 295 z późn. zm.),
31. ustawa z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1481 z późn. zm.),
32. ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 818),
33. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019 – 2023,
34. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1390 z późn. zm.),

10 | WPROWADZENIE

35. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 473 z późn. zm.),
36. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407),
37. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061),
38. ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.).

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspoźnienie podejścia do procesu tworzenia programów, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i konstruowanymi w jej ramach programów.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytucznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m. in.:

11 | WPROWADZENIE

„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020. Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Wielkopolskiego na lata 2014-2020,

stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego (miasto i otaczające je gminy) mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

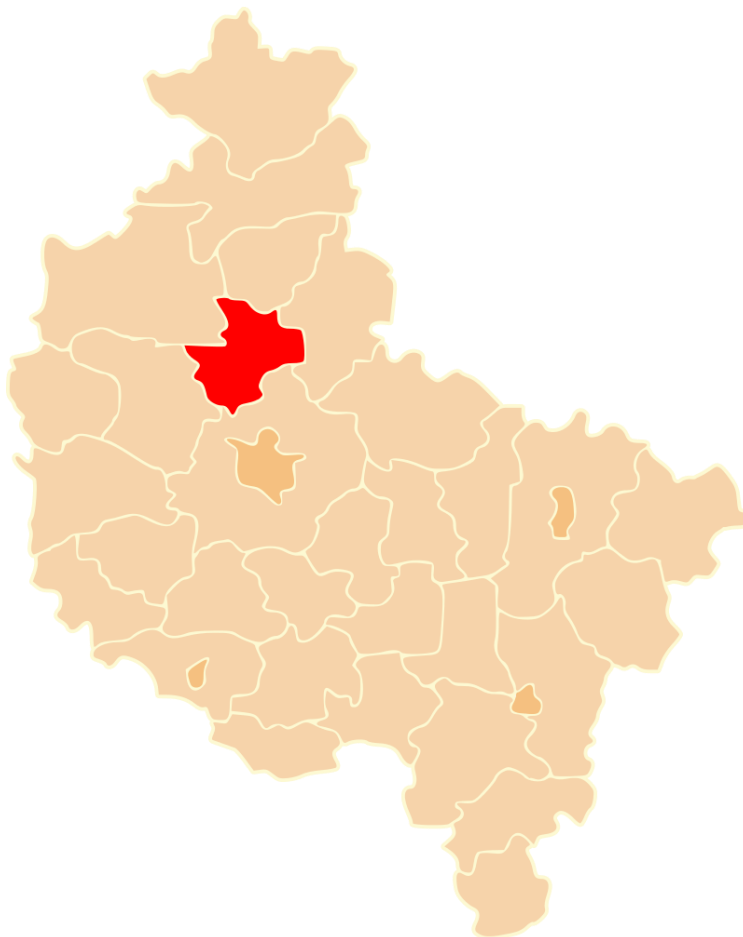

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

POŁOŻENIE

Powiat obornicki położony jest w województwie wielkopolskim, a jego siedzibą jest miasto Oborniki. Powiat zlokalizowany jest na północ od aglomeracji poznańskiej, w jej bezpośrednim sąsiedztwie. Położony jest nad rzekami: Wartą, Wełną i Flintą. Graniczy z następującymi powiatami: poznańskim, chodzieskim, szamotulskim, wągrowieckim oraz czarnkowsko-trzcianeckim. Powierzchnia powiatu obornickiego obejmuje 711 km².

Rysunek 1. Położenie powiatu obornickiego na mapie województwa wielkopolskiego

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_obornicki

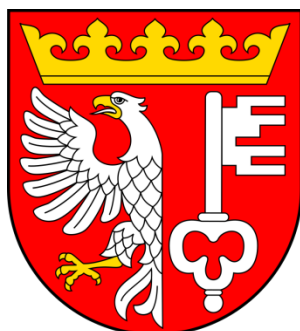
13 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

W skład powiatu wchodzi: gminy miejsko-wiejskie Oborniki oraz Rogoźno, a także gmina wiejska Ryczywół.

Rysunek 2. Gminy wchodzące w skład powiatu obornickiego

Herb gminy Oborniki

Herb gminy Rogoźno

Herb gminy Ryczywół

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Pod względem powierzchni największą część stanowi gmina Oborniki - jej obszar zajmuje 34 004 ha. Na drugim miejscu pod względem powierzchni znajduje się gmina Rogoźno (21 624 ha), natomiast na trzecim gmina Ryczywół (15 476 ha). Najwięcej gruntów rolnych jest na terenie gminy Ryczywół – stanowią one 73,24% całej powierzchni powiatu. Jeśli chodzi o lasy, to najwięcej jest ich na terenie gminy Oborniki – stanowią tam 40% całości. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Powierzchnia gmin znajdujących się na terenie powiatu obornickiego

wyszczególnienie	Oborniki	Rogoźno	Ryczywół
powierzchnia ha	34 004	21 624	15 476
grunty rolne	18 392	14 034	11 335
udział %	54	64,9	73,24
lasy	13 660	5 931	3 517
udział %	40	27,42	22,72

Źródło: *Raport o Stanie Powiatu Obornickiego 2019*

DANE DEMOGRAFICZNE

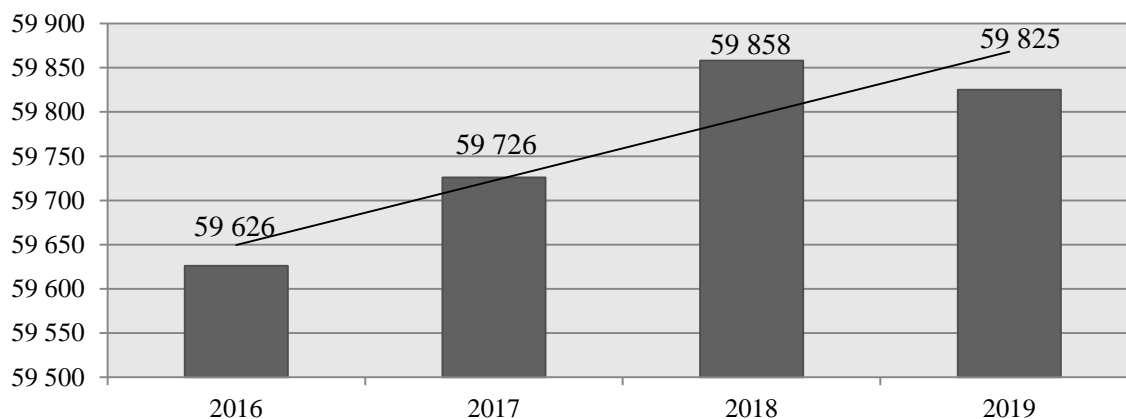
Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

14 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat obornicki zamieszkuje 59 825 osób (stan na 31.12.2019 roku). Na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców zwiększyła się – w stosunku do 2016 roku nastąpił wzrost o 199 osób.

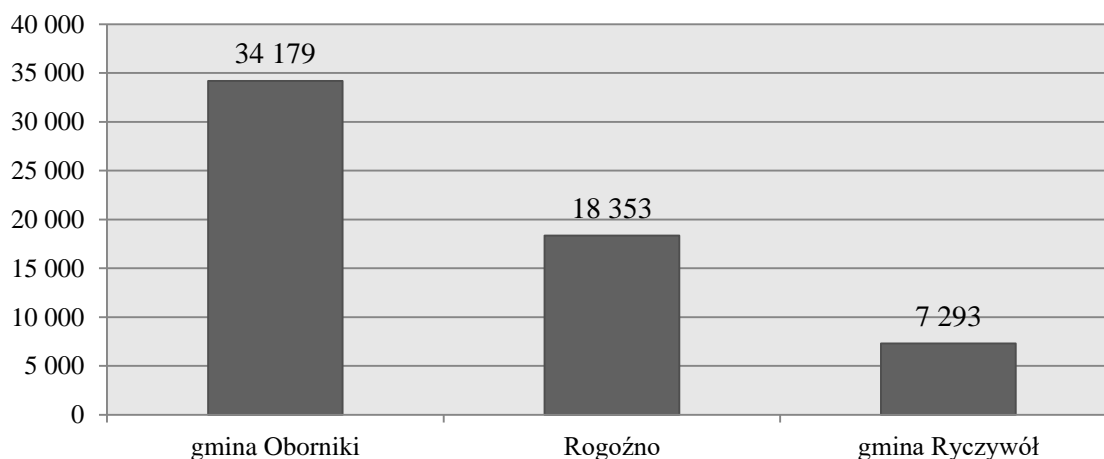
Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu Obornickiego w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując liczbę ludności z podziałem na poszczególne gminy widzimy, że najwięcej mieszkańców na terenie powiatu obornickiego jest w gminie Oborniki – zamieszkuje ją 34 179 osób. Na drugim miejscu pod względem liczby mieszkańców znajduje się gmina Rogoźno – z zamieszkującymi ją 18 353 osobami, natomiast na trzecim gmina Ryczywół – mieszkają na jej obszarze 7 293 osoby.

Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu obornickiego w podziale na Gminy w 2019 roku

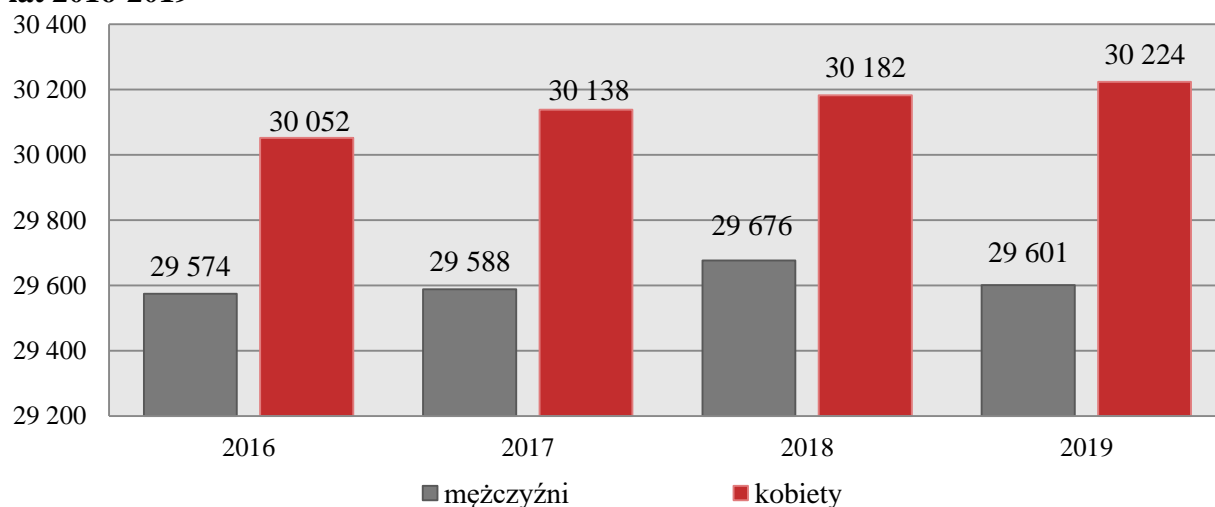
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących powiat obornicki jest nieco mniejsza niż liczba kobiet - kobiety stanowią 51% ogólnej liczby ludności (30 224 kobiety), natomiast mężczyźni 49% (29 601 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w powiecie wynosi 102, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 102 kobiety.

15 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Wykres 3. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących powiat obornicki na przestrzeni lat 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w powiecie obornickim dodatni i wynosi 31 (stan na koniec 2019 roku), co odpowiada przyrostowi naturalnemu 0,52 na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich czterech lat przyrost naturalny w powiecie był zawsze dodatni - najmniejszy przyrost odnotowany został w 2019 roku kiedy wynosił 31, natomiast największy w 2016 roku, kiedy wynosił 156.

Tabela 2. Przyrost naturalny w powiecie obornickim na przestrzeni lat 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
urodzenia żywe	682	698	701	604
zgony	526	596	565	573
przyrost naturalny	156	102	136	31

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

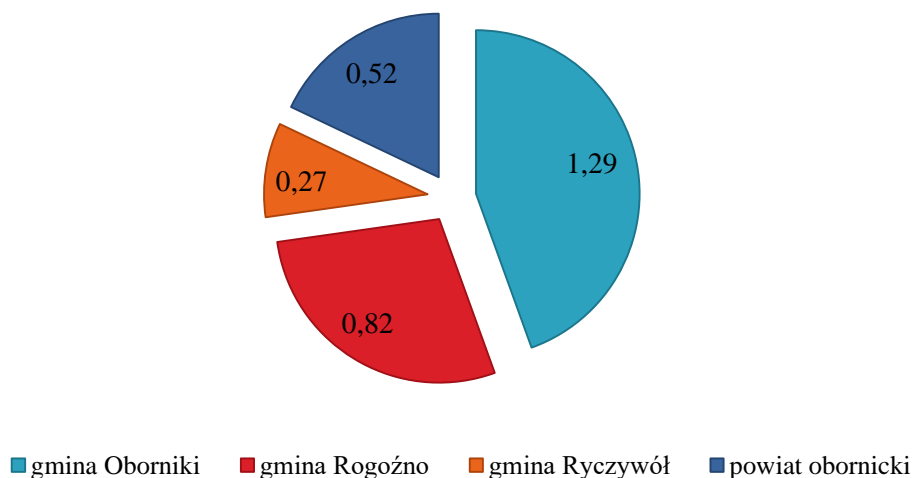
Największy przyrost naturalny na 1000 ludności w 2019 roku odnotowany został w gminie Oborniki – 1,29. Nieco mniejszy przyrost w omawianym roku widoczny był w gminie Rogoźno – 0,82, z kolei w gminie Ryczywół odnotowano najmniejszy przyrost – 0,27.

16 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do powiatu obornickiego w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w powiecie obornickim według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 20,5% jest w wieku przedprodukcyjnym - do 19 roku życia;
- 60,7% mieszkańców powiatu jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 20-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 20-64;
- 18,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej).

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w powiecie obornickim. Na przestrzeni lat 2016-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, natomiast osób w wieku produkcyjnym - spada.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie obornickim w latach 2016-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	20,7	20,7	20,7	20,5
wiek produkcyjny	62,4	61,8	61,1	60,7
wiek poprodukcyjny	16,9	17,5	18,1	18,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku zarejestrowano 717 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 795 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych było dla powiatu obornickiego ujemne i wyniosło -78. Ponadto w tym samym roku odnotowano 10 zameldowań z zagranicy oraz 11 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -1. W stosunku do 2016 roku możemy zaobserwować zwiększenie

17 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

się liczby wymeldowań w stosunku do zameldowań, w wyniku czego ujemne saldo migracji wewnętrznych pogłębiło się.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w powiecie obornickim w latach 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
saldo migracji wewnętrznych	2	4	-64	-78
saldo migracji zagranicznych	-1	-4	-22	-1

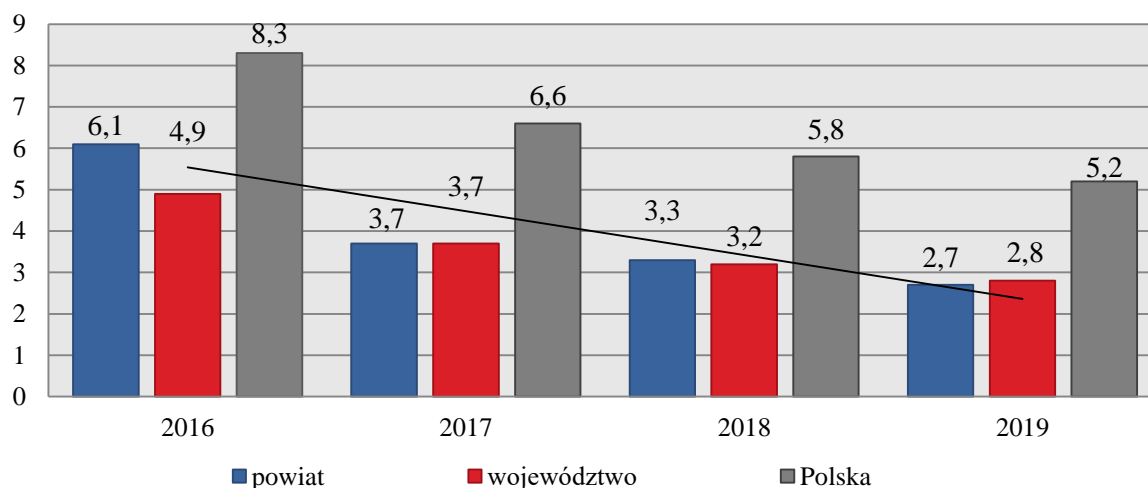
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia w powiecie obornickim. W 2019 roku wynosiła ona 2,7%, a więc była porównywalna do stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie wielkopolskim oraz znacznie mniejsza niż stopa bezrobocia rejestrowana w całej Polsce. Od 2016 roku stopa bezrobocia w powiecie obornickim uległa znacznemu zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 5. Stopa bezrobocia w powiecie obornickim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

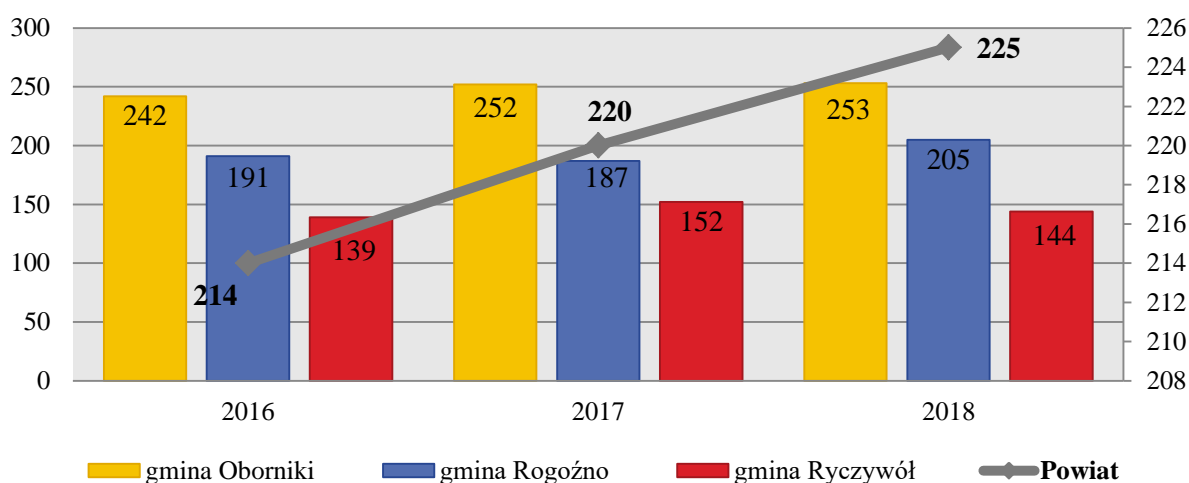
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

18 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2018 rok, w powiecie obornickim na 1000 mieszkańców pracowało 225 osób⁴. Wszystkich pracujących w 2018 roku było 13 464. Analizując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy powiatu obornickiego możemy stwierdzić, że najwięcej osób pracujących na 1000 ludności było w gminie Oborniki – 253 osoby. Nieco mniej, bo 205 osób pracujących było w gminie Rogoźno. W gminie Ryczywół odnotowane zostały z kolei 144 osoby pracujące na 1000 ludności. Na przestrzeni ostatnich trzech lat w całym powiecie obornickim dostrzegalny jest wzrost liczby pracujących osób na 1000 ludności, co zostało przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 6. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w powiecie obornickim z podziałem na Gminy na przestrzeni lat 2016-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy). Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców. Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

⁴ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

19 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Wśród zawodów deficytowych na terenie powiatu obornickiego w 2019 roku znalazły się następujące zawody: kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych, brukarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, elektrycy, elektromechanicy i elektrycy, fizjoterapeuci i masażyści, kierowcy autobusów, krawcy i pracownicy produkcji odzieży, listonosze i kurierzy, magazynierzy, monterzy instalacji budowlanych, monterzy konstrukcji metalowych, murarze i tynkarze, nauczyciele języków obcych i lektorzy, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy obrabiarek skrawających, opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej, pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie, pracownicy socjalni, robotnicy budowlani, robotnicy obróbki drewna i stolarze, samodzielni księgowi, spawacze, ślusarze, tapiczerzy⁵.

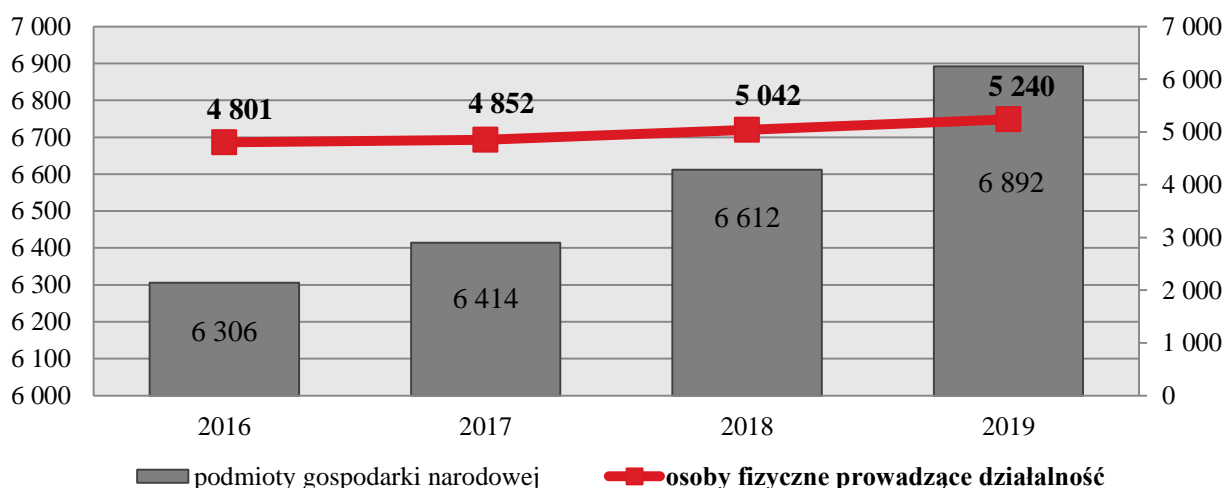
SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W powiecie obornickim na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były łącznie 6 892 podmioty gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 5 240. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 5 042, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 6 612. Na przestrzeni lat 2016-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w powiecie systematycznie się zwiększała – w stosunku do 2016 roku nastąpił wzrost o 9% .

---

⁵ <https://barometrzawodow.pl/>

Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Na przestrzeni ostatnich lat najwięcej podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych było w gminie Oborniki - 4 475. Gmina Rogoźno plasowała się na drugim miejscu pod względem ich liczby (1 827 podmiotów), natomiast w gminie Ryczywół odnotowanych było jedynie 590 podmiotów. W latach 2016-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON zwiększała się we wszystkich gminach powiatu obornickiego.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w poszczególnych gminach powiatu obornickiego w latach 2016-2019

gmina	2016	2017	2018	2019
gmina Oborniki	4 131	4 179	4 304	4 475
gmina Rogoźno	1 674	1 705	1 751	1 827
gmina Ryczywół	501	530	557	590

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Zgodnie z poniższą tabelą, prywatna działalność gospodarcza w powiecie obornickim koncentruje się głównie na budownictwie (1 308 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych (1 209 podmiotów) oraz przetwórstwo przemysłowe (648 podmiotów). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z dostawą wody, gospodarowaniem ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (17 podmiotów).

21 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Tabela 6. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w powiecie obornickim (stan na koniec 2019 roku)

sekcja	liczba
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją - sekcja E	17
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją - sekcja R	36
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości - sekcja L	37
informacja i komunikacja - sekcja J	99
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - sekcja I	110
Edukacja - sekcja P	123
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo - sekcja A	127
działalność finansowa i ubezpieczeniowa - sekcja K	131
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca - sekcja N	157
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – sekcja G	1 209
pozostała działalność usługowa - sekcja S, T, U	238
opieka zdrowotna i pomoc społeczna - sekcja Q	252
budownictwo - sekcja F	1 308
transport i gospodarka magazynowa - sekcja H	333
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - sekcja M	410
przetwórstwo przemysłowe - sekcja C	648

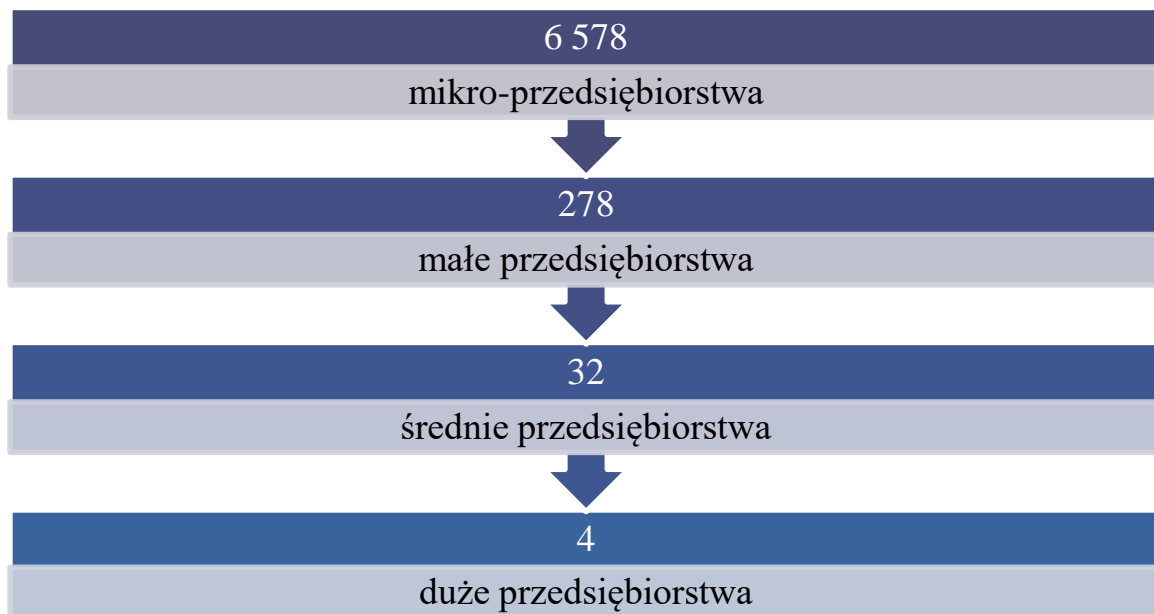
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w powiecie obornickim według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 6 578 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w powiecie 278. Działalność prowadzą również 32 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników oraz 4 duże przedsiębiorstwa z ponad 250 osobami zatrudnionymi.

22 | CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu obornickiego według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami powiatu są:

- działy w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w wysokości określonej odrębną ustawą,
- subwencje z budżetu państwa na zadania realizowane przez powiat,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania realizowane przez powiatowe służby, inspekcje i straże,
- dochody powiatowych jednostek budżetowych oraz wpłaty innych powiatowych jednostek organizacyjnych,
- dochody z majątku powiatu,
- odsetki za nieterminowe przekazywanie udziałów, dotacji i subwencji.

Dochodami powiatu mogą być również:

- subwencja wyrównawcza z budżetu państwa,
- dotacje celowe z budżetu państwa przekazywane na wykonanie czynności
- dotacje z państwowych funduszy celowych,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej,

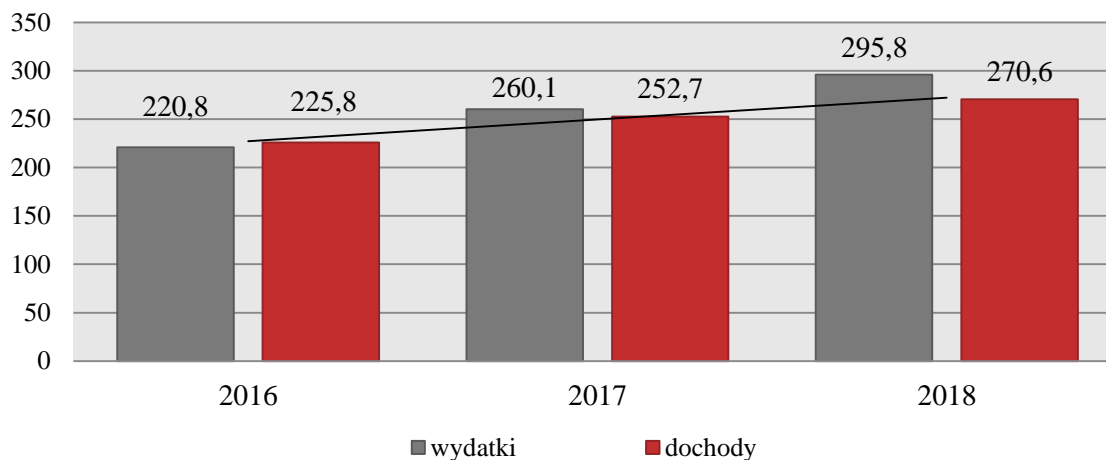

23 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- dotacje celowe z budżetu województwa na zadania z zakresu samorządu województwa wykonywane przez powiat na mocy porozumień zawartych z województwem,
- spadki, zapisy i darowizny,
- odsetki od środków finansowych powiatu gromadzonych na rachunkach bankowych,
- odsetki i dywidendy od wniesionego kapitału,
- inne wpływy uzyskiwane na podstawie odrębnych przepisów.

W 2018 roku dochody powiatu obornickiego kształtowały się na poziomie 270,6 mln złotych, natomiast wydatki na poziomie 295,8 mln złotych. Struktura dochodów i wydatków powiatu na przestrzeni lat 2016-2018 wykazuje tendencję wzrostową - od 2016 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków powiatu. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na to, że wydatki powiatu obornickiego na przestrzeni tych lat w większości przewyższały jej dochody.

Wykres 8. Dochody i wydatki powiatu obornickiego ogółem w latach 2016-2018 (w milionach złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wydatki powiatu obornickiego na 1 mieszkańca w 2019 roku kształtowały się na poziomie – 4 947,43 złotych. Najwyższe wydatki odnotowane zostały w gminie Rogoźno (5 035,23 zł), natomiast najmniejsze w gminie Oborniki (4 885,20 zł). Na przestrzeni lat 2016-2018 nastąpił wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca we wszystkich gminach znajdujących się w obszarze powiatu obornickiego.

Tabela 7. Wydatki powiatu obornickiego na 1 mieszkańca z podziałem na poszczególne gminy na przestrzeni lat 2016-2018 (w złotych)

wyszczególnienie	2016	2017	2018
gmina Oborniki	3 699,95	4 217,50	4 885,20
gmina Rogoźno	3 652,54	4 092,45	5 035,23
gmina Ryczywół	3 901,32	5 681,06	5 017,98
powiat obornicki	3 710,49	4 360,14	4 947,43

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie obornickim to łącznie 19 538 nieruchomości (stan na koniec 2018 roku), w tym 55 nieruchomości to lokale socjalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w całym powiecie w 2018 roku kształtowała się na poziomie 81,0 m², co jest wartością niewiele mniejszą w porównaniu do całego województwa wielkopolskiego, gdzie kształtowała się na poziomie 81,5 m². Na przestrzeni lat 2016-2018 możemy zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych i jednocześnie odnotowany został wzrost liczby mieszkań, w tym lokali socjalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w ostatnich latach nie uległa zmianie.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w powiecie obornickim na przestrzeni lat 2016-2018

wyszczególnienie	2016	2017	2018
liczba mieszkań	18 877	19 206	19 538
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	81,0	81,0	81,0
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	4 378	4 344	3 683
liczba lokali socjalnych	34	36	55

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mieszkań przypadająca na każdych 1000 mieszkańców w powiecie obornickim, jest widocznie mniejsza w porównaniu z ich liczbą w województwie wielkopolskim (stan na koniec 2018 roku). W powiecie jest to 326,4 mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, z kolei w całym województwie – 352,2. Możemy zauważyć również, że z roku na rok systematycznie wzrasta liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców zarówno w całym powiecie, jak i w każdej z należących do niego gmin. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy powiatu obornickiego możemy zauważyć, że najwięcej mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców odnotowanych zostało w gminie Oborniki (344,5), natomiast najmniej w gminie Ryczywół

25 | CHARAKTERYSTYKA POWIATU

(281,3). Szczegółowe dane w tym zakresie, na przestrzeni lat 2016-2018 prezentuje poniższy wykres.

Tabela 9. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w powiecie obornickim, w poszczególnych gminach oraz województwie wielkopolskim w latach 2016-2018

wyszczególnienie	2016	2017	2018
gmina Oborniki	331,6	337,5	344,5
gmina Rogoźno	304,7	309,4	310,8
gmina Ryczywół	276,5	278,2	281,3
powiat obornicki	316,6	321,6	326,4
województwo wielkopolskie	342,8	347,2	352,2

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w powiecie obornickim według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny z 2018 roku przedstawia poniższa tabela. Z prezentowanych informacji wynika, że mieszkania wyposażone w wodociąg w całym powiecie stanowiły 87,5% ogółu mieszkań, natomiast wyposażone w kanalizację – 58,8%. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu możemy zauważyć, że do wodociągu podłączonych było 84,1% mieszkań w gminie Oborniki, 95,6% w gminie Rogoźno oraz 83,9% w gminie Ryczywół. Wyposażonych w kanalizację było natomiast 69,9% mieszkań w gminie Oborniki, 46,8% w gminie Rogoźno oraz 41,8% w gminie Ryczywół. Jeśli chodzi o odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg, najlepiej wypada gmina Rogoźno, natomiast w przypadku kanalizacji - gmina Oborniki.

Tabela 10. Instalacje techniczno-sanitarne w powiecie obornickim z podziałem na poszczególne gminy w 2018 roku (w procentach)

wyszczególnienie	wodociąg	kanalizacja
gmina Oborniki	84,1	69,9
gmina Rogoźno	95,6	46,8
gmina Ryczywół	83,9	41,8
powiat obornicki	87,5	58,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

KULTURA, SPORT I REKREACJA

GMINA OBORNIKI

Działalność kulturalną na terenie gminy Oborniki prowadzi przede wszystkim Obornicki Ośrodek Kultury. Ośrodek organizuje różnego rodzaju wydarzenia cykliczne, takie jak koncerty, wieczory operetkowe i kabaretowe, przeglądy i prezentacje artystyczne oraz poranki dla najmłodszych. Ponadto Ośrodek zajmuje się realizacją licznych projektów edukacyjnych i warsztatowych skierowanych do różnych grup wiekowych. W ramach Obornickiego Ośrodka Kultury działa wiele grup i sekcji, takich jak:

- Obornicka Orkiestra Dęta,
- Brass Band Oborniki,
- Taldeo,
- Staszek Band,
- zespół „Czekam”,
- Cantilena,
- Zespół wokalny - Tacy Sami,
- grupa teatralna „After Work”,
- projekt „Schaeffer”,
- grupa teatralna „Co Dwie Sztuki”,
- Teatrzyk TERE-FERE,
- CARMINA,
- Zespół ludowy „Rożnowianie”,
- Zespół ludowy „Maniewiaczy”,
- sekcja brydża sportowego.

Obornicki Ośrodek Kultury prowadzi również różnego rodzaju warsztaty: wokalne, muzyczne, artystyczne, taneczne, filmowe, fotograficzne, kulinarne oraz szkołę szycia dla dzieci. Do organizowanych przez Ośrodek zajęć artystycznych zaliczyć można:

- zajęcia ogólnorozwojowe dla maluszków,
- spotkania z mini teatrem dla dzieci 1-6 lat,
- Akademię Odkrywców (cykl spotkań, wykładów i warsztatów dla dzieci 6-12 lat),
- edukację kulturalną dla klas 0-III,
- edukację filmową dla dzieci i młodzieży „nowe horyzonty edukacji filmowej”,

27 | CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- cykl spotkań związanych z kulturą dla seniorów.

Ważną instytucją kulturalną na terenie gminy Oborniki jest również Biblioteka Miasta i Gminy im. A. Małeckiego w Obornikach, z jej filiami w Kiszewie, Kowanówku, Objezierzu, Ocieszynie, Popówku i Rożnowie. Biblioteka zajmuje się gromadzeniem i udostępnianiem wartościowych zbiorów, organizowaniem projektów promujących wśród mieszkańców kulturę i czytelnictwo, a także organizowaniem konkursów plastycznych i literackich. W Bibliotece odbywają się również spotkania z wybitnymi ludźmi. Dzięki pomocy finansowej Gminy Oborniki oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, utworzono i wyposażono w obornickiej Bibliotece Publicznej pracownię digitalizacyjną, a następnie rozpoczęto wraz z partnerami pozyskiwanie i cyfryzację archiwaliów.

W ramach działalności Biblioteki dzieci i młodzież mogą korzystać z wypożyczalni, czytelni, brać udział w Klubie Mądra Sowa, Młodzieżowym Dyskusyjnym Klubie Książki, warsztatach komiksowych oraz warsztatach dla mamy i bobasa. Dla dorosłych mieszkańców Biblioteka oferuje wypożyczalnię, czytelnię, Izbę Regionalną (zbiory paleontologiczne, archeologiczne, etnograficzne oraz dokumenty dotyczące życia społecznego mieszkańców gminy Oborniki), sekcję książki mówionej dla osób niepełnosprawnych, a także organizuje Dyskusyjny Klub Książki i Towarzystwo Literackie Poetycki Wędrowiec.

Działalność placówek kultury uzupełniają stowarzyszenia i towarzystwa, działające zarówno w Obornikach, jak i w sołectwach, takie jak: Towarzystwo Miłośników Ziemi Obornickiej, Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Bogdanowo – Zawsze Aktywni, Towarzystwo Kulturalne Objezierza i Okolic, Koło Gospodarnych Kobiet „Wargowianki”, Obornickie Stowarzyszenie Wodniackie APLAGA.

Działalnością sportową, upowszechnianiem kultury fizycznej oraz inicjatorem przedsięwzięć sportowych i rekreacyjnych jest w Gminie Obornickie Centrum Sportu. Oferta Centrum zarówno w zakresie infrastruktury, jak i prowadzonych zajęć jest bogata i szeroka. W 2020 roku zaplanowanych zostało wiele wydarzeń sportowych i imprez, w tym: XIII Chrustowski Bieg Zimowy, Wakacje Zimowe z Piłką, Zimowy Turniej Szachowy, Osobowości Sportowe 2019 Roku, Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych im. Rotmistrza Pileckiego, DT4YOU MTB Maraton Oborniki, Papieski Rajd NW, Turniej Szachowy o Puchar Burmistrza Oborniki, Turniej Piłki Siatkowej Plażowej RUTNICKI CUP, Oborniki Triathlon, Oborniki Aquathlon, Jesienny Turniej Szachowy, Bieg Niepodległości i Mikołajkowy Turniej Szachowy.

„Wielu mieszkańców gminy, szczególnie najmłodszych, korzysta z ofert kilkudziesięciu klubów i stowarzyszeń. Wiodące dyscypliny sportu z dużymi już tradycjami to: piłka nożna, piłka ręczna, tenis stołowy i ziemny, karate, pływanie. Oborniki mają również coś dla osób szukających mocniejszych wrażeń: Motoklub Oborniki jest organizatorem wielu imprez motocrossowych rangi międzynarodowej i krajowej na znanym nawet poza granicami Polski torze. Miłośnicy latania mogą skorzystać z oferty Obornickiego Stowarzyszenia Lotniczego, które działa na lądowisku w Słonawach- zaliczonego do kategorii „Przyjazne lądowisko” przez Przegląd Lotniczy Aviation Revue.” - <https://www.oborniki.pl/sport-i-kultura-2/>

Do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej znajdującej się na terenie gminy Oborniki należą:

- Stadion Oborniki,
- Stadion Objezierze,
- Hala Sportowa Oborniki,
- Hala Sportowa Objezierze,
- trzy kompleksy boisk wielofunkcyjnych,
- Kąpielisko Miejskie (Żwirki),
- Lodowisko Biały Orlik,
- Tor Motocrossowy,
- Centrum Rekreacji Oborniki (basen, atrakcje wodne, bowling, squash),
- Lądowisko Słonawy,
- Park Linowy Adrenalina.

Ponad to w Gminie znajduje się możliwość rekreacji w postaci jazdy konnej – w stajni „Pasikonik” oraz korzystania z ponad 10 kilometrowych ścieżek rowerowych. Dla miłośników przyrody i pieszych wycieczek atrakcyjne będą trzy ścieżki edukacyjne wytyczone przez Nadleśnictwo Oborniki. W Gminie, dzięki dużym walorom przyrodniczym oraz licznym gospodarstwom agroturystycznym, prężnie działa również agroturystyka.

Aktywność na wodach rzek Wełny i Warty promuje Obornickie Stowarzyszenie Wodniackie APLAGA, które organizuje spływy kajakowe, tratwiane oraz wiele innych imprez. Do klubów sportowych prowadzących działalność na terenie gminy Oborniki należą:

29 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- MKS Sparta Oborniki,
- Motoklub Oborniki,
- LKS Orkan Objezierze,
- Obornickie Stowarzyszenie Lotnicze,
- Obornicki Klub Karate,
- KS AutoWicherek Oborniki,
- UKS Tenis Stołowy,
- SKF Sparta Oborniki,
- Obornicki Klub Karate.

GMINA ROGOŹNO

Kluczowym zasobem Gminy w zakresie działalności kulturalnej jest Rogozińskie Centrum Kultury, w skład którego wchodzi Ośrodek Kultury, Biblioteka Publiczna i Muzeum Regionalne im. Wojciecha Dutkiewicza, wydawnictwo i redakcja „Kuriera Rogozińskiego”.

Przy Rogozińskim Centrum Kultury działalność prowadzą następujące sekcje i zespoły:

- Orkiestra Dęta Rogozińskiego Centrum Kultury im. Edmunda Korybalskiego,
- Zespół Pa-Mar-Sze,
- Chór Mieszany „Echo”,
- Zespół Śpiewaczy „Przemysław II”,
- Grupy Teatralne „To My” i „To My Junior”,
- Dziecięcy Zespół Taneczny „Iskierki”,
- Koło Polskiego Związku Filatelistów,
- Koło Polskiego Związku Wędkarskiego,
- warsztaty twórczości dziecięcej,
- sekcja szachowa,
- sekcja brydża sportowego.

Poza Rogozińskim Centrum Kultury, na terenie miasta i gminy działają również organizacje i stowarzyszenia, których głównym zadaniem jest zaspokajanie kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowanie kulturalnej tożsamości miasta i gminy. Należą do nich między innymi: Towarzystwo Przyjaciół Rogoźna, Gminny Związek Drużyn ZHP im. Karola

30 | CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Marcinkowskiego, Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego, Stowarzyszenie "Parkowianka", Stowarzyszenie "Gościńianka", Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół LO im. Przemysława II w Rogoźnie, Klub Seniora.

Dużym atutem gminy Rogoźno jest środowisko przyrodnicze. Na jej terenie znajdują się trzy rezerваты przyrody oraz obszar krajobrazu chronionego. Na atrakcyjność przyrodniczą składa się również osiem malowniczych jezior wraz z pięknymi kompleksami leśnymi. Mieszkańcy Gminy oraz turyści w ramach rekreacji korzystać mogą ze szlaków pieszych, wodnych, rowerowych oraz tras wycieczkowych.

Na terenie gminy Rogoźno funkcjonują liczne organizacje sportowe, między innymi:

- Klub Żeglarski „Kotwica”,
- Rogoziński Klub Sportowy „Wełna”,
- Uczniowskie Kluby Sportowe:
  - UKS „Olimpijczyk”,
  - UKS „Dwójka”,
  - UKS „Olimpia”,
- Rogoziński Klub Biegacza,
- Klub Motocyklowy,
- Stowarzyszenie tenisa stołowego „GAMAJA”.

GMINA RYCZYWÓŁ

Działalność kulturalną na terenie gminy Ryczywół prowadzi Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna. Ośrodek organizuje różnego rodzaju imprezy cykliczne w tym: koncert kolęd, „CALENDAE”, święta majowe, Kapeliadę, Dni Ryczywołu, Dożynki oraz święto 11 listopada. W strukturach GOK mieszkańcy Gminy mogą korzystać z kół zainteresowań – harce na gitarce, Mażoretki oraz grupa teatralna. Działalność prowadzą również grupy artystyczne takie jak:

- Zespół Instrumentów Dętych,
- Zespół śpiewaczy Ryczywołanie,
- warsztaty tematyczne,
- grupa teatralna,
- grupa wokalna.

31 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Poniższa tabela przedstawia liczbę czytelników bibliotek publicznych znajdujących się na terenie powiatu obornickiego oraz wchodzących w jego skład gmin. W 2018 roku liczba czytelników bibliotek na 1000 ludności w gminie Oborniki kształtowała się poziomie 198 osób, w gminie Rogoźno – 90 osób, w gminie Ryczywół – 151 osób, natomiast w całym powiecie – 159 osób. Oznacza to, że w omawianym roku najwięcej czytelników było na terenie gminy Oborniki, natomiast najmniej na terenie gminy Rogoźno. Na przestrzeni ostatnich lat obserwowalny jest spadek liczby czytelników bibliotek na 1000 ludności w całym powiecie oraz w gminie Oborniki i Ryczywół. Wzrost wskaźnika odnotowany został natomiast w gminie Rogoźno.

Tabela 11. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w powiecie obornickim i należących do niego gmin w latach 2016-2018

wyszczególnienie	2016	2017	2018
gmina Oborniki	218	206	198
gmina Rogoźno	83	88	90
gmina Ryczywół	168	156	151
powiat obornicki	170	164	159

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W 2019 roku w imprezach kulturalnych na terenie całego powiatu obornickiego na 1000 mieszkańców brało udział 1 175,4 osób. W gminie Oborniki zarejestrowano 754,5 uczestników imprez kulturalnych, w gminie Rogoźno – 2 214,0, czyli najwięcej spośród wszystkich gmin, z kolei w gminie Ryczywół – 535,8 osób, a więc najmniej spośród wszystkich gmin w powiecie.

Tabela 12. Liczba uczestników imprez kulturalnych w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w powiecie obornickim i należących do niego gminach na 1000 mieszkańców w latach 2016-2019

wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
gmina Oborniki	944,8	754,4	685,7	754,5
gmina Rogoźno	1 252,8	1 849,4	2 050,6	2 214,0
gmina Ryczywół	456,1	556,1	576,6	535,8
powiat obornicki	978,3	1 064,1	1 089,4	1 175,4

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

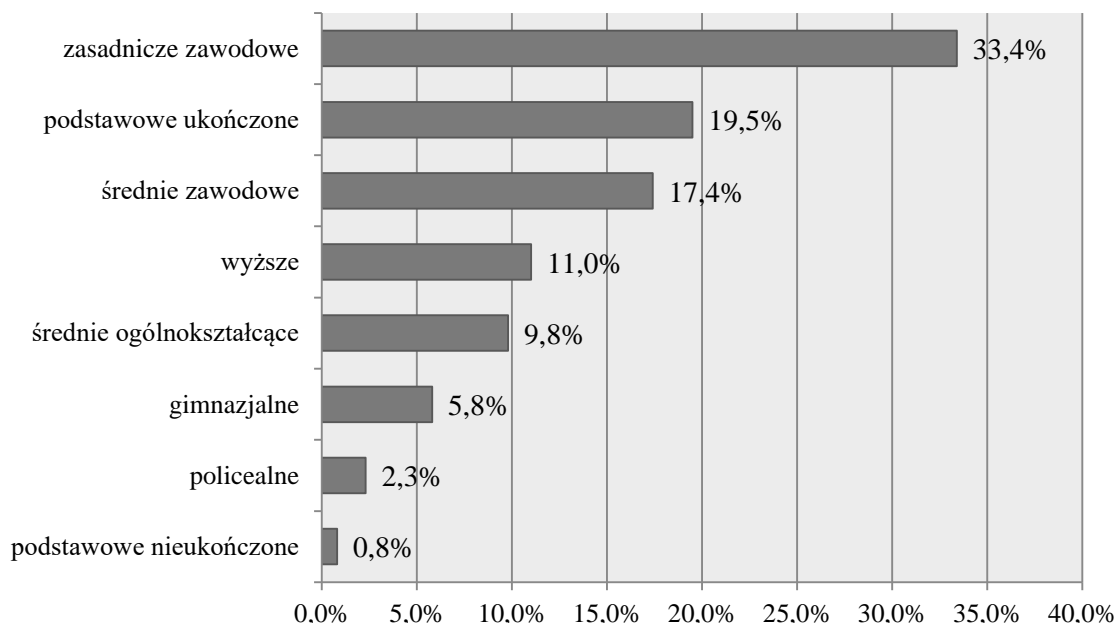
EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców powiatu obornickiego przedstawia się następująco:

- 11,0% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,3% wykształcenie policealne,
- 9,8% średnie ogólnokształcące,
- 17,4% średnie zawodowe,
- 33,4% zasadnicze zawodowe,
- 5,8% gimnazjalne,
- 19,5% podstawowe ukończone,
- 0,8% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całej Polski, mieszkańcy powiatu obornickiego mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (23,9%) oraz podstawowe ukończone (23,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (43,2%) oraz średnie zawodowe (16,9%).

Wykres 9. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu obornickiego według danych Narodowego Spisu Powszechnego

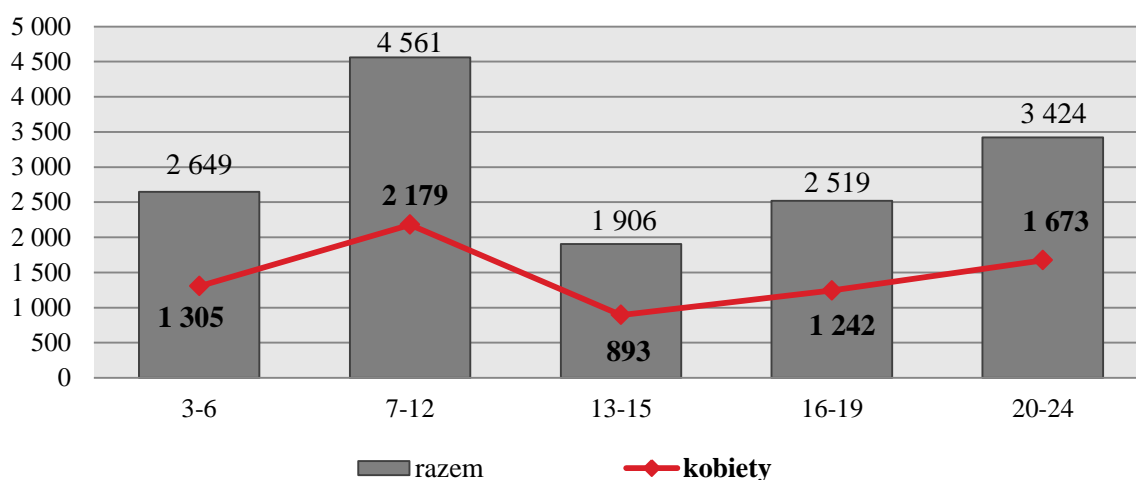
Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

33 | CHARAKTERYSTYKA POWIATU

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) w 2019 roku było 15 059 mieszkańców powiatu obornickiego. Rozpatrując kwestię ludności powiatu z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej osób miało w przedmiotowym roku 7-12 lat (4 561 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się osoby mające 20-24 lat (3 424 osoby), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (2 649 osób). Ludność powiatu według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 10. Ludność powiatu obornickiego według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Poniższa tabela przedstawia ludność gmin należących do powiatu obornickiego według edukacyjnych grup wieku w 2019 roku. Z prezentowanych danych wynika, że w gminie Oborniki jest 8 369 mieszkańców w wieku potencjalnej nauki, w gminie Rogoźno 4 699 mieszkańców, natomiast w gminie Ryczywół 1 991 mieszkańców. We wszystkich gminach powiatu obornickiego pod względem ilości osób, przeważają mieszkańcy mający 7-12 lat.

Tabela 13. Ludność gmin należących do powiatu obornickiego według edukacyjnych grup wieku w 2019 roku

wiek	gmina Oborniki	gmina Rogoźno	Gmina Ryczywół
3-6	1 571	765	313
7-12	2 584	1 405	572
13-15	1 023	632	251
16-19	1 400	761	358
20-24	1 791	1 136	497
razem	8 369	4 699	1 991

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

34 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat obornicki jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Obornikach,
- Liceum Ogólnokształcące im. Przemysława II w Rogoźnie,
- Zespół Szkół im. gen. Tadeusza Kutrzeby w Obornikach, w skład którego wchodzi: technikum, branżowa szkoła I stopnia, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, szkoła policealna,
- Zespół Szkół im. Hipolita Cegielskiego w Rogoźnie, w skład którego wchodzi: technikum, branżowa szkoła I stopnia oraz do dnia 31 sierpnia 2019 r. – gimnazjum (na podstawie porozumienia z gminą Rogoźno),
- Zespół Szkół Specjalnych w Kowanówku, w skład którego wchodzi: szkoła podstawowa specjalna, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy oraz do dnia 31 sierpnia 2019 r. – gimnazjum specjalne,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Obornikach,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rogoźnie.

Na terenie powiatu obornickiego funkcjonują także szkoły niepubliczne prowadzone przez inne podmioty, takie jak:

- Szkoła Policealna w Obornikach (o uprawnieniach szkoły publicznej),
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Obornikach (o uprawnieniach szkoły publicznej),
- Niepubliczna roczna szkoła Policealna dla Dorosłych w Obornikach (bez uprawnień szkoły publicznej),
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Rogoźnie (o uprawnieniach szkoły publicznej).

Według stanu na koniec 2019 roku najwięcej uczniów uczęszczało do Zespołu Szkół im. gen. Tadeusza Kutrzeby w Obornikach – łącznie 605. Na drugim miejscu pod względem liczby uczniów znalazł się Zespół Szkół im. Hipolita Cegielskiego w Rogoźnie – ogółem 557 osób, natomiast na trzecim Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Obornikach z łączną liczbą 464 uczniów. Najmniej uczniów uczęszczało w omawianym roku do Liceum Ogólnokształcące im. Przemysława II w Rogoźnie (191) oraz do Zespołu Szkół Specjalnych w Kowanówku (123).

Tabela 14. Liczba uczniów uczęszczających do szkół prowadzonych przez powiat obornicki w 2019 roku (stan na 30.09.2019 rok)

nazwa szkoły	typ szkoły	liczba uczniów
Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego w Obornikach	liceum ogólnokształcące	464
Liceum Ogólnokształcące im. Przemysława II w Rogoźnie	liceum ogólnokształcące	191
Zespół Szkół im. gen. Tadeusza Kutrzeby w Obornikach	technikum	318
	branżowa szkoła I stopnia	255
	liceum ogólnokształcące dla dorosłych	32
Zespół Szkół im. Hipolita Cegielskiego w Rogoźnie	technikum	325
	branżowa szkoła I stopnia	232
Zespół Szkół Specjalnych w Kowanówku	szkoła podstawowa specjalna	109
	szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	14
razem		1 940

Źródło: Raport o Stanie Powiatu Obornickiego 2019

W zakresie zapewniania dzieciom posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego odpowiedniej formy kształcenia wydano skierowania do:

- 6 młodzieżowych ośrodków wychowawczych,
- 16 młodzieżowych ośrodków socjoterapii,
- 12 szkół specjalnych poza granicami Powiatu,
- 51 szkół specjalnych na terenie powiatu.

Poniższa tabela przedstawia placówki oświatowe, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu obornickiego. Gmina Oborniki prowadzi 13 placówek oświatowych, gmina Rogoźno 9 placówek, natomiast gmina Ryczywół 3 placówki. Prowadzeniem publicznego żłobka zajmuje się tylko gmina Oborniki.

Tabela 15. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy powiatu obornickiego

gmina	nazwa szkoły
gmina Oborniki	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Wojska Polskiego
	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Adama Mickiewicza
	Szkoła Podstawowa nr 4 im. UNICEF
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chrustowie
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kiszewie
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Maniewie

	Zespół Szkolno-Przedszkolny Objezierzu
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Sycynie
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Rożnowie
	Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza w Objezierzu
	Żłobek Miejski w Obornikach
	Przedszkole nr 1 „Bajeczka” w Obornikach
	Przedszkole nr 4 „Bajka” w Obornikach
gmina Rogoźno	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Olimpijczyków Polskich w Rogoźnie
	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich w Rogoźnie
	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Budziszewku
	Szkoła Podstawowa im. Noblistów Polskich w Gościejewie
	Szkoła Podstawowa im. Józefa Wybickiego w Parkowie
	Przedszkole nr 1. Im. Kubusia Puchatka
	Przedszkole nr 2 im. Bajkowy Świat
	Przedszkole nr 3 „Strażak Sam”
Przedszkole Samorządowe „Słoneczne Skrzaty”	
gmina Ryczywół	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Ryczywole
	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Ludomach
	Przedszkole Publiczne w Ryczywole

Źródło: www.oborniki.pl

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gmin należących do powiatu obornickiego, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu i województwa. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z gminy Oborniki uzyskali niższe wyniki niż uczniowie z województwa wielkopolskiego z języka polskiego i jednocześnie wyższe wyniki z matematyki i języka angielskiego. Uczniowie z gminy Rogoźno z kolei uzyskali niższe wyniki z zarówno z języka polskiego, angielskiego jak i matematyki, natomiast uczniowie z gminy Ryczywół wypadli lepiej niż uczniowie z województwa tylko w przypadku języka polskiego. Porównując średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z całego powiatu obornickiego, do wyników uczniów z województwa wielkopolskiego możemy zauważyć, że uczniowie z powiatu uzyskali gorsze wyniki z każdego wyszczególnionego w tabeli poniżej przedmiotu.

Tabela 16. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu województwa wielkopolskiego, powiatu obornickiego oraz należących do niego gmin (w procentach)

	język polski	matematyka	język angielski
województwo wielkopolskie	61,04	43,07	56,28
powiat obornicki	59,08	40,41	52,34
gmina Oborniki	60,49	43,28	57,53
gmina Rogoźno	55,52	35,95	43,83
gmina Ryczywół	62,32	39,95	52,36

Źródło: <https://www.oke.poznan.pl/>

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r. poz. 1481 z późn. zm.) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego⁶.

W 2016 roku wydatki na oświatę i wychowanie w powiecie obornickim wyniosły 74 748 408,83 zł, w 2017 roku kształtowały się na poziomie 77 765 250,26 zł, natomiast w 2018 roku poniesiono wydatki z tym związane w wysokości 84 701 499,09 zł.

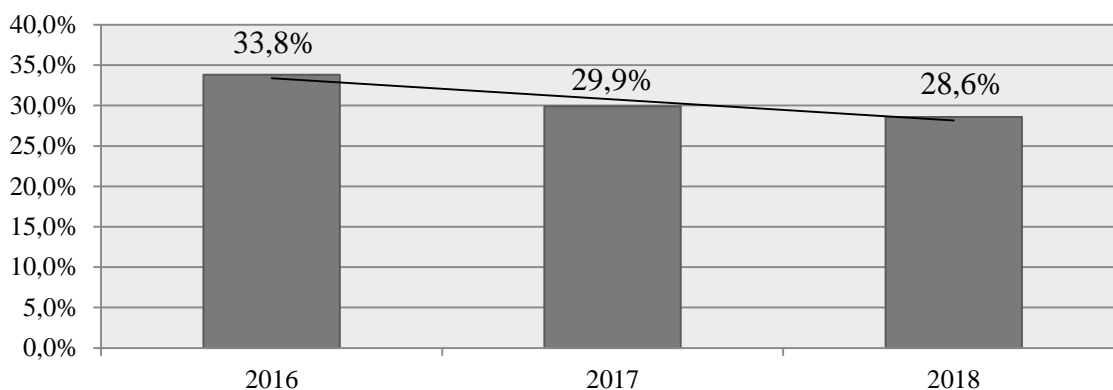
⁶ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

38 | CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Co roku na oświatę i wychowanie przeznaczony zostaje znaczny odsetek wydatków samorządu. Jednocześnie możemy zauważyć spadek udziału wydatków na ten cel w porównaniu do lat poprzednich. W 2016 roku wydatki te stanowiły 33,8%, w 2017 roku – 29,9%, natomiast w 2018 roku – 28,6% wszystkich wydatków samorządu. W porównaniu do roku 2016, nastąpił spadek o 5,2 pp.

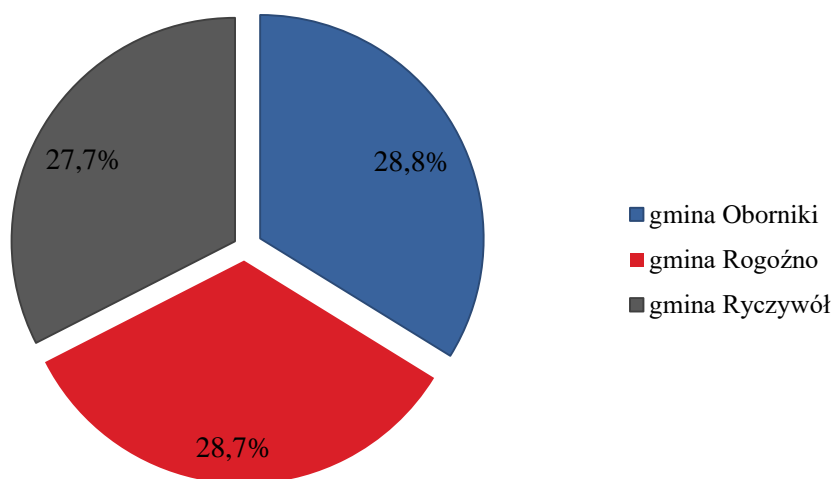
Wykres 11. Udział wydatków z budżetu na oświatę i wychowanie w powiecie obornickim w latach 2016-2018

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Udział wydatków budżetu każdej z poszczególnych gmin powiatu obornickiego kształtuje się na podobnym poziomie. Pomimo niewielkich różnic w tym zakresie możemy zauważyć, że najmniejszy udział wydatków na oświatę i wychowanie odnotowany został w gminie Ryczywół – w 2018 roku kształtował się on na poziomie 27,7%.

Wykres 12. Udział wydatków z budżetu poszczególnych gmin powiatu obornickiego na oświatę i wychowanie w 2018 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

OCHRONA ZDROWIA

Poniższa tabela przedstawia placówki ochrony zdrowia znajdujące się na terenie poszczególnych gmin powiatu obornickiego. Specjalistyczną opiekę lekarską mieszkańcy całego powiatu uzyskują w szpitalu w Obornikach. W ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Obornikach funkcjonuje 10 poradni specjalistycznych, 5 pracowni diagnostycznych oraz dział pomocy doraźnej. W gminie Rogoźno nie ma publicznych podmiotów leczniczych, są natomiast niepubliczne przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej oraz gabinety ambulatoryjnej opieki specjalistycznej. W gminie Ryczywół znajdują się dwie placówki ochrony zdrowia świadczące podstawową opiekę zdrowotną.

Usługi pielęgniarsko-położnicze świadczy w powiecie 8 podmiotów: 5 na terenie miasta i gminy Oborniki, 2 w Rogoźnie i 1 w Ryczywole.

W zakresie usług stomatologicznych na terenie powiatu działa 12 podmiotów - wszystkie zajmujące się usługami stomatologicznymi. W mieście i gminie Oborniki było ich 5, w mieście i gminie Rogoźno 5, a w gminie Ryczywół 2.

Tabela 17. Placówki ochrony zdrowia znajdujące się na terenie powiatu obornickiego

Gmina	Nazwa placówki
Oborniki	Przychodnia Lekarza Rodzinnego s. c. „VITA”
	Przychodnia Lekarza Rodzinnego s. c. „VITA KK”
	Przychodnia Zespołu Lekarzy Rodzinnych „MEDIX” s. c.
	Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej „MULTI-MED.”
	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Obornikach
	Szpital Rehabilitacyjno-Kardiologiczny w Kowanówku.
Rogoźno	Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej Pielęgniarek i Położnych "Sep-Med"
	Przychodnia Zespołu Lekarzy Rodzinnych s.c. "Zdrowie Rodziny"
	Ośrodek Medycyny Szkolnej „Zdrowa Szkołka
	NS ZOZ „Ewmed”
	NZOZ „Artus” Zakład Fizjoterapii Połajewo
	NZOZ „Rehmed” Centrum Rehabilitacji
	Specjalistyczna Położniczo-Ginekologiczna Praktyka Lekarska Ryszard Signetzki
Ryczywół	Przychodnia Zespołu Lekarzy Rodzinnego w Ryczywole
	Przychodnia Lekarza Rodzinnego oraz Gabinety Specjalistyczne LEXMED

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <https://ryczywol.pl/przychodnie.html>, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Oborniki w latach 2014-2024 oraz Strategii Rozwoju Gminy Rogoźno na lata 2016-2022

40 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Z danych GUS wynika, iż w powiecie obornickim na 1 przychodnię przypadało 2 217 mieszkańców. Jest to wartość nieco mniejsza, w porównaniu do liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w gminie Oborniki (2 277) oraz w gminie Ryczywół (2 445) i jednocześnie większa od liczby osób w gminie Rogoźno (2 041). W ramach POZ w 2018 roku najwięcej udzielono porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Ryczywół (5,3), a najmniej w gminie Oborniki (4,3).

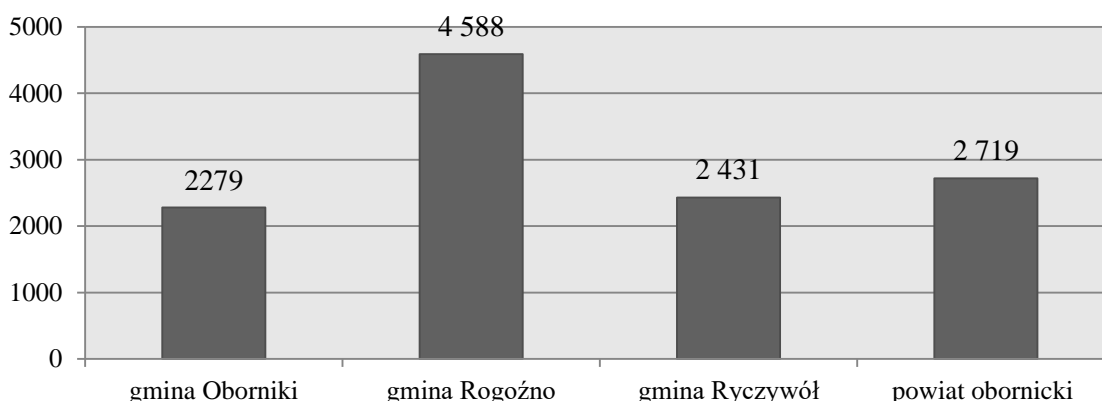
Tabela 18. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w powiecie obornickim z podziałem na gminy w 2018 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina Oborniki	gmina Rogoźno	gmina Ryczywół
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 217	2 277	2 041	2 445
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,6	4,3	4,8	5,3

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca 2019*

Następną analizowaną kwestią jest liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną w powiecie obornickim oraz w należących do niego gmin. W gminie Rogoźno znajduje się 5 aptek, w gminie Ryczywół 2 apteki, natomiast w gminie Oborniki 9 aptek. Z prezentowanych danych wynika, że najwięcej osób na aptekę ogólnodostępną przypada w gminie Rogoźno – aż 4 588. Mniejsze wartości odnotowane zostały na terenie gminy Oborniki (2 279) oraz gminy Ryczywół (2 431). W całym powiecie obornickim na aptekę ogólnodostępną przypada 2 719 osób.

Wykres 13. Liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną w powiecie obornickim oraz należących do niego gmin w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Przestrzeganiem porządku publicznego na terenie całego powiatu obornickiego zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Obornikach. W gminie Rogoźno o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z Komisariatu Policji w Rogoźnie, natomiast w gminie Ryczywół – dzielnicowi.

Ochronę przeciwpożarową zapewniają natomiast działające w formie stowarzyszeń Ochotnicze Straże Pożarne. W gminie Oborniki działa 13 OSP, w gminie Rogoźno – 7 OSP, natomiast w gminie Ryczywół 6 OSP.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Poniższa tabela prezentuje organizacje pozarządowe znajdujące się na terenie poszczególnych gmin należących do powiatu obornickiego. Zarówno w gminie Oborniki, jak i gminie Rogoźno, liczba organizacji jest bardzo duża. W gminie Oborniki działalność prowadzi 40 organizacji, w gminie Rogoźno - 41, natomiast w gminie Ryczywół – 10 organizacji.

Tabela 19. Wykaz organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie poszczególnych gminy wchodzących w skład powiatu obornickiego

gmina	nazwa organizacji pozarządowej
gmina Oborniki	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy Oborniki
	Towarzystwo Miłośników Ziemi Obornickiej
	Międzyszkolny Klub Sportowy Tenisa Stołowego Warta Oborniki
	Stowarzyszenie Amazonek im. Św. Siostry Faustyny
	Klub Sportowy Orkan Objezierze
	Stowarzyszenie Chór Mieszany Cantilena
	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Oborniki
	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej „Przyjaciel”
	Wspólnota Wolontariuszy Hospicyjnych „LUDZKI GEST”
	Akademia Piłkarska Oborniki
	Akademia Piłki Ręcznej Gladiator Oborniki (APR Gladiator Oborniki)
	Fundacja „Ja nie mogę czekać”

	K.S. Futsal Oborniki
	Klub Sportowy „Rożnovia” Rożnowo
	Klub Sportowy Extreme Team Oborniki
	Międzyszkolny Klub Sportowy „BAD” Oborniki
	Międzyzakładowy Klub Sportowy „Sparta”
	Nadwarciańska Kolej Drezynowa
	Obornicki Klub Karate
	Obornicki Klub Karate – DO SHOTOKAN
	Obornicki Klub Lekkoatletyczny
	Obornickie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Krajoznawstwa RED BOX
	Obornickie Stowarzyszenie Lotnicze Klub Sportowy
	Obornickie Stowarzyszenie Wodniackie „APLAGA”
	Polski Związek Wędkarski Okręg w Poznaniu Koło PZW nr 032 Oborniki
	Seniorski Klub Sportowy
	Spółdzielnia Socjalna „Uciec Dysforii”
	Stowarzyszenie „NW WŁÓCZYKIJE”
	Stowarzyszenie Absolwentów Matura’65
	Stowarzyszenie Chór Pro Musica im. Józefa Czyпка
	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klub Piłki Ręcznej Sparta Oborniki
	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Żerniki
	Stowarzyszenie OTS „Motoklub Oborniki”
	Stowarzyszenie OTS „Motoklub Oborniki” Sekcja Kolarska
	Uczniowski Klub Sportowy „Dwójka” w Obornikach przy Szkole Podstawowej nr 2 w Obornikach
	Uczniowski Klub Sportowy Akademia Piłkarska Reissa Oborniki
	Uczniowski Klub Sportowy Sportowiec Oborniki
	Uczniowsko-Parafialny Klub Sportowy przy Parafii pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP
	Uniwersytet Trzeciego Wieku w Obornikach
	Wielkopolski Klub Szachowy
Gmina Rogoźno	Fundacja Pomocy Niepełnosprawnym „Dar Rogoźna”
	Fundacja Wracamy
	Rogoziński Klub Sportowy „Wełna”
	Klub Żeglarski „Kotwica”
	STS „Gamaja” - Sekcja Tenisa Stołowego Przy Stowarzyszeniu Absolwentów i Przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego im. Przemysława II w Rogoźnie
	Stowarzyszenie „Junior”
	Bractwo Kurkowe „Rogoża”
	Klub Jeździecki "Europejczyk" w Rogoźnie Wielkopolskim
	Uczniowski Klub Sportowy "Dwójka" w Rogoźnie

	Uczniowski Klub Sportowy "Olimpijczyk" w Parkowie
	Uczniowski Klub Sportowy "Olimpia" w Rogoźnie
	Związek Wędkarski "Jezioro Czarne"
	Rogoziński Klub Biegacza
	Klub Motocyklowy
	"Baranek" - Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Aktywizacji Społecznej Sołectwa Owczegłowy
	Do Przodu - Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Aktywizacji Społecznej, Kulturalnej, Gospodarczej i Sportowej Sołectwa Prusce
	Stowarzyszenie Gościńianka
	Stowarzyszenie "Parkowianka" - Działające Na Rzecz Rozwoju i Aktywizacji Społecznej Sołectwa Parkowo
	Towarzystwo Przyjaciół Rogoźna
	Stowarzyszenie Jezioro Rogozińskie
	Lokalna Organizacja Turystyczna "Biały Kruk" w Obornikach
	Stowarzyszenie "Rekreacja Budziszewko"
	Gminny Związek Drużyn ZHP im. Karola Marcinkowskiego
	Rogoziński Uniwersytet Trzeciego Wieku
	"Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego im. Przemysława II w Rogoźnie"
	Rogozińska Inicjatywa Kulturalna
	Rogozińskie Stowarzyszenie „Trzeźwe Życie”
	Wielkopolskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Walczącym o Lepszy Los „Światło Nadziei”
	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny Dom Readaptacji Społecznej dla Matek z Dziećmi oraz Ludzi Bezdolnych i Niepełnosprawnych
	Wielkopolskie Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR - MARKOT
	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Miejsko-Gminny
	Stowarzyszenie Chorych na Cukrzycę Koło w Rogoźnie
	MONAR – MARKOT Dom Dla Osób Bezdolnych i Najuboższych
	Liga Ochrony Przyrody Oddział w Rogoźnie
	Polski Czerwony Krzyż
	Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego Koło w Rogoźnie
	Związek Represjonowanych Żołnierzy Górników
	Stowarzyszenie Przyjaciół Żeglarstwa i Ratownictwa Wodnego „PERKOZ” nad Jeziorem Budziszewskim
	Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów Koło Gminne w Rogoźnie
	Cech Rzemiosł Różnych i Przedsiębiorczości
	Stowarzyszenie Związek Wędkarski „Jezioro Czarne”
gmina Ryczywół	Stowarzyszenia „Aktywni Razem” w Ludomach
	Klub Sportowy Gołnica Ryczywół
	Stowarzyszenie AleBabki
	Stowarzyszenie Nasza Lipa

	Stowarzyszenie Przyjaciół Gimnazjum im. Jana Pawła II
	Stowarzyszenie Radom
	Koło Gospodyń Wiejskich i Kółko Rolnicze W Skrzetuszu
	Koła Polskiego Związku Emerytów Rencistów i Inwalidów w Ryczywole
	Koło Gminne Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych W Ryczywole
	Warsztat Terapii Zajęciowej w Wiardunkach

Źródło: opracowanie na podstawie: <http://www.starastrona.ryczywol.pl/stowarzyszenia.html>, <https://www.oborniki.pl/organizacje-pozarzadowe/baza-organizacji/>, Strategia Rozwoju Gminy Rogoźno na lata 2016-2022

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w powiecie, niezwykle istotnym potencjałem jest doświadczona kadra Starostwa Powiatowego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. OPS, PCPR, placówek oświatowych). Pracownicy posiadają wieloletnie doświadczenie zarówno w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych (krajowych i zagranicznych), jak i realizacji szerokiego wachlarza przedsięwzięć (projektów i programów) służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Fachowy system realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by powstały zespoły koordynujące pracę poszczególnych wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, służba zdrowia itp.) lub system współpracy przy podejmowaniu decyzji dotyczącej świadczenia pomocy. Pomimo tego brak jest obecnie skutecznych rozwiązań systemowych. Nieliczne pozytywne przykłady budowania sieci współpracy nie zmieniają faktu, że dominuje model realizacji własnych ustawowych zadań przez poszczególne instytucje. Brak jest wyspecjalizowanych środowiskowych służb pomocy i wsparcia, które reagowałyby w sytuacjach potencjalnego zagrożenia, wychodziły z ofertą pomocy do społeczeństwa z grupy ryzyka.

W systemie pomocy poza świadomością braków systemowych, powinna dominować świadomość nadrzędnych zasad i wartości, na których opiera się polityka zabezpieczenia społecznego. Ważna jest świadomość wartości porządkujących ład społeczny takich jak: zasada pomocniczości, personalizmu, prymatu i autonomii rodziny.

Na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej. Na terenie powiatu obornickiego funkcjonują:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Obornikach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rogoźnie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryczywole.

Ośrodki realizują zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej polegające w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- pracy socjalnej;
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb;
- realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym;
- realizacji zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej.

46 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Ośrodek realizuje zadania własne gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych, a w szczególności:

- ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1507 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.);
- uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., Nr 140);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 111);
- ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 695 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2019 r., poz. 1481 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tj. Dz.U. z 2019 r., poz. 1390 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407).

47 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Ponadto Ośrodki podejmują zadania dotyczące profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które zawarte są w następujących programach:

- Gminnych Programach Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnych Programach Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminnych Programach Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na szczeblu powiatu obornickiego zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej realizowane są przez:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach,
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Obornikach.

POMOC SPOŁECZNA W GMINACH POWIATU OBORNICKIEGO

Na koniec 2019 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Obornikach zatrudnionych było łącznie 31 pracowników, w tym 11 pracowników socjalnych. Podobnie liczba pracowników przedstawia się w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rogoźnie – zatrudnionych tam było łącznie 41 pracowników, w tym 11 pracowników socjalnych. W gminie Ryczywół kadra GOPS składała się z 14 pracowników, w tym 4 pracowników socjalnych. Na przestrzeni ostatnich lat zatrudnienie w Ośrodkach Pomocy Społecznej we wszystkich gminach powiatu obornickiego pozostawało na względnie stałym poziomie.

Tabela 20. Kadra Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie obornickim na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017		2018		2019	
	ogółem	pracownicy socjalni	ogółem	pracownicy socjalni	ogółem	pracownicy socjalni
gmina Oborniki	28	11	29	11	31	11
gmina Rogoźno	35	11	36	12	41	11
gmina Ryczywół	13	4	14	4	14	4

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu obornickiego ulegała wahaniom. W 2017 roku z pomocy skorzystało łącznie 1 541 rodzin, w 2018 – 1 709 rodzin, natomiast w 2019 roku 1 498 rodzin. W stosunku do 2017 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie

48 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Oborniki uległa zwiększeniu (o 13%), natomiast w gminie Rogoźno oraz Ryczywół zmalała (o 12% w gminie Rogoźno i o 17% w gminie Ryczywół).

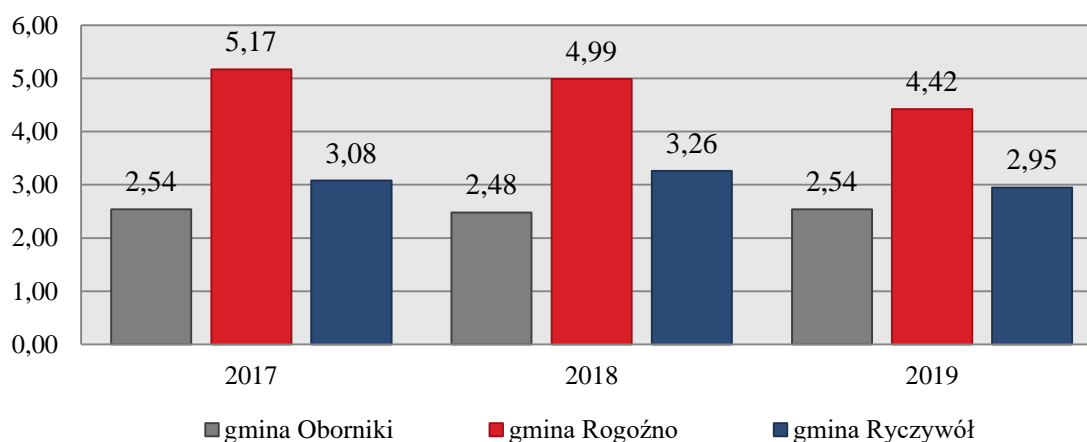
Tabela 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	619	654	700
gmina Rogoźno	700	836	614
gmina Ryczywół	222	219	184
łącznie	1 541	1 709	1 498

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysięcy mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2017-2019 w gminie Oborniki wskaźnik ten kształtował się na podobnym poziomie, w gminie Rogoźno uległ znacznemu zmniejszeniu, natomiast w gminie Ryczywół zmniejszył się nieznacznie. W 2019 roku największy wskaźnik deprivacji lokalnej odnotowany został w gminie Rogoźno (4,42%), natomiast najmniejszy w gminie Oborniki (2,54%). Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na wykresie nr 14.

Wykres 14. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do powiatu obornickiego (w procentach)

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego. Z prezentowanych danych wynika, iż:

- w stosunku do 2017 roku w gminie Oborniki nastąpił wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym, którym wypłacono świadczenia;

49 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- w gminie Rogoźno w porównaniu do 2017 roku wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym;
- w gminie Ryczywół w stosunku do 2017 roku wzrosła jedynie liczba korzystających z pomocy społecznej osób w wieku poprodukcyjnym, w pozostałych grupach wiekowych liczba osób nie wykazywała ani tendencji spadkowej, ani wzrostowej.

Tabela 22. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019

wiek	gmina Oborniki					
	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	225	105	246	105	262	114
produkcyjny	444	251	539	322	542	312
poprodukcyjny	198	140	163	129	192	151
wiek	gmina Rogoźno					
	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	292	146	387	188	331	155
produkcyjny	509	286	588	306	501	249
poprodukcyjny	144	108	157	117	167	123
wiek	gmina Ryczywół					
	2017		2018		2019	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	98	44	107	53	92	43
produkcyjny	95	47	115	65	98	53
poprodukcyjny	38	31	49	40	58	44

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W porównaniu do 2017 roku, w 2018 roku liczba osób długotrwale pobierających świadczenie ogółem we wszystkich gminach powiatu obornickiego uległa zwiększeniu o 26%, a następnie w 2019 roku zmniejszyła się o 2%. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy powiatu obornickiego możemy zauważyć, że wzrost

50 | CHARAKTERYSTYKA POWIATU

osób długotrwale pobierających świadczenie w stosunku do 2017 roku, dostrzegalny jest w gminie Oborniki o 18% oraz w gminie Rogoźno o 40%. W gminie Ryczywół natomiast liczba osób utrzymuje się na względnie stałym poziomie.

Tabela 23. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w gminach należących do powiatu obornickiego

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	347	414	409
gmina Rogoźno	272	397	382
gmina Ryczywół	98	95	97
łącznie	717	906	888

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej obowiązującą od 12 marca 2004 roku, Ośrodek udziela i świadczy pomoc osobom i rodzinom zgodnie z art. 7, w szczególności z powodu:

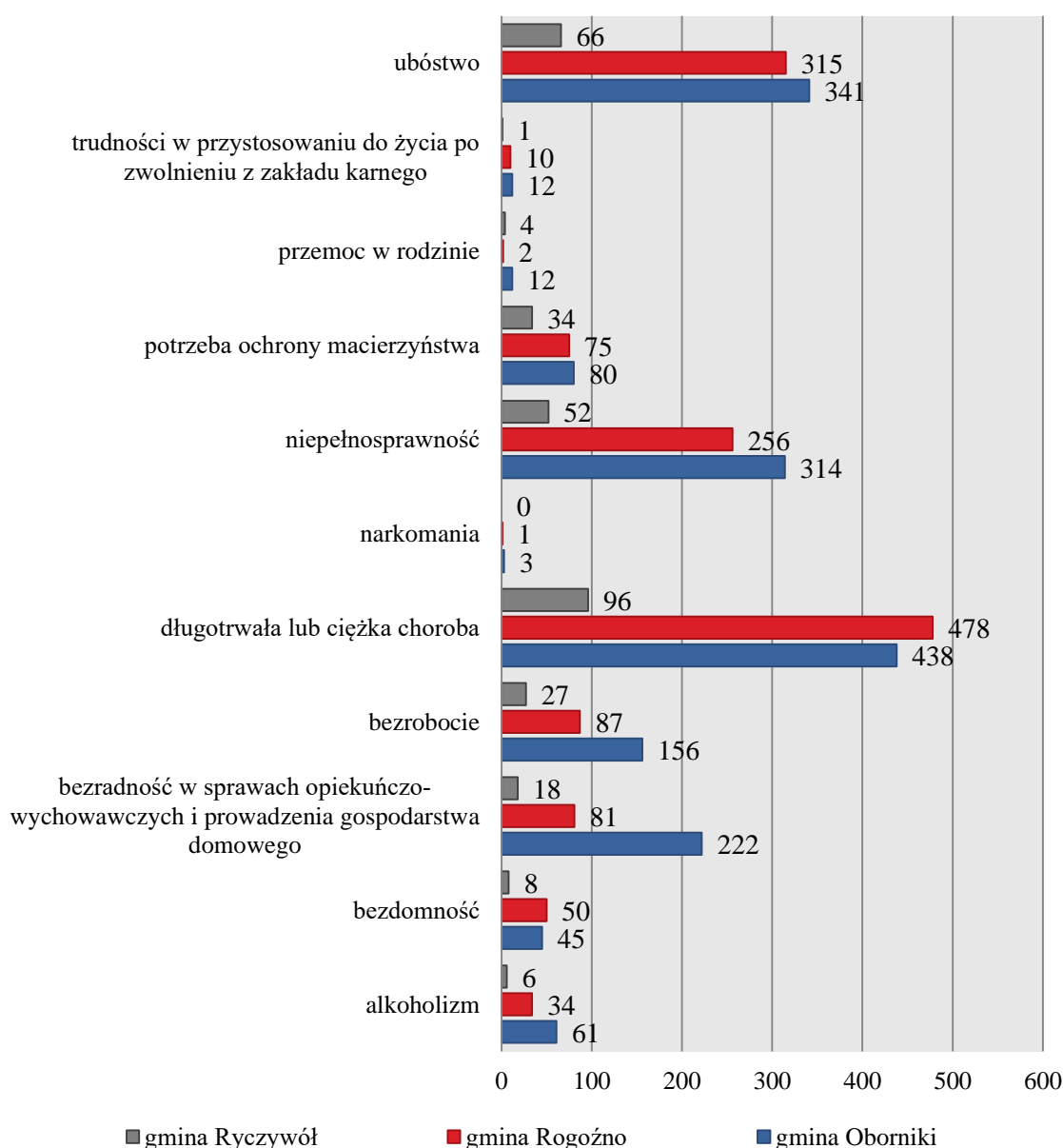
- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- alkoholizmu i narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

51 | CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy rodzinom z gminy Oborniki w 2019 roku były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Podobnie sytuacja wyglądała w gminie Rogoźno - najczęstszymi powodami udzielania pomocy rodzinom były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie. W gminie Ryczywół natomiast pomoc społeczną udzielano najczęściej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, ubóstwa, niepełnosprawności i potrzeby ochrony macierzyństwa.

Wykres 15. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku w gminach powiatu obornickiego (liczba rodzin)

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące liczby przeprowadzonych wywiadów środowiskowych na przestrzeni lat 2017-2019 we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego. W 2019 roku w gminie Oborniki przeprowadzono wywiady z 1 532 osobami, w gminie Rogoźno – z 1 304 osobami, natomiast w gminie Ryczywół z 216 osobami. Jak wynika z prezentowanych danych, liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady ogółem we wszystkich gminach powiatu, w stosunku do 2017 roku uległa zmniejszeniu. Największy spadek dostrzegalny jest w gminie Rogoźno.

Tabela 24. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do powiatu obornickiego

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	1 568	1 618	1 532
gmina Rogoźno	1 494	1 326	1 304
gmina Ryczywół	186	461	216
łącznie	3 248	3 405	3 052

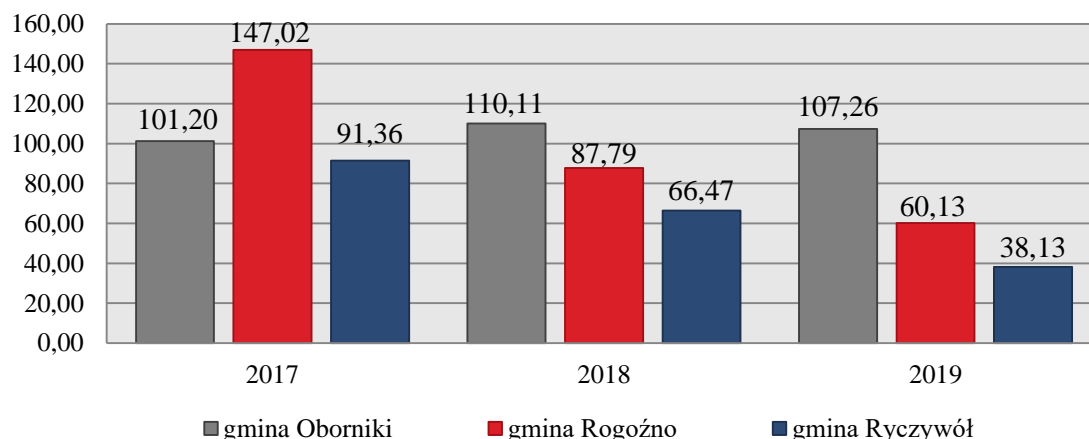
Źródło: *Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok*

Praca socjalna czyli działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku społecznym poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej,
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Wskaźnik pracy socjalnej, czyli stosunek liczby rodzin objętych pracą socjalną do rodzin osób, którym przyznano świadczenie pomnożony przez 100%, kształtował się w 2019 roku na poziomie 107,26% w gminie Oborniki, 60,13% w gminie Rogoźno oraz 38,13% w gminie Ryczywół. Na przestrzeni ostatnich trzech lat wartość tego wskaźnika w gminie Oborniki nieznacznie wzrosła, natomiast w gminie Rogoźno i Ryczywół widocznie zmalała.

Wykres 16. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W OBORNIKACH

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego, powołaną uchwałą Rady Powiatu Obornickiego nr III/19/99 z dnia 19 stycznia 1999 roku. PCPR realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej określone ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Do zadań PCPR należy w szczególności:

- udzielanie wsparcia finansowego rodzinom zastępczym, pełnoletnim wychowankom tych rodzin oraz placówek, osobom niepełnosprawnym, prowadzenie pracy socjalnej na rzecz ww. osób,
- organizowanie i zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym możliwości wychowywania się we własnej rodzinie naturalnej, umożliwienie osobom niepełnosprawnym korzystania z rehabilitacji społecznej,
- umieszczanie dzieci w placówkach opieki całodobowej,
- udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach zgłaszającym się klientom,

54 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- opracowywanie i realizacja programów z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pieczy zastępczej, pomocy osobom niepełnosprawnym,
- prowadzenie stałej współpracy z instytucjami pomocy społecznej, sądami i innymi podmiotami działającymi w zakresie wsparcia rodziny.

W 2019 roku w PCPR w Obornikach zatrudnionych było 10 pracowników w tym Dyrektor, Główna Księgowa (do końca maja 2019 roku), trzech pracowników rejonowych obsługujących świadczenia (specjalista pracy socjalnej i dwóch specjalistów pracy z rodziną), 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, starszy inspektor i inspektor.

Tabela 25. Kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
ogółem	14	14	10
kadra kierownicza	2	1	1
pracownicy socjalni	2	2	2
specjalista pracy z rodziną	2	2	2
pozostali pracownicy	8	9	5

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok, dane własne jednostki

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na podstawie danych empirycznych przekazanych między innymi przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w powiecie obornickim, danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka problemu i działań interwencyjnych,
- analiza SWOT⁷.

UBÓSTWO

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

W 2019 roku ubóstwo jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego.

Dane źródłowe pokazują, że łączna liczba rodzin zamieszkujących gminy powiatu obornickiego, którym zostały udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2017-2019 spadkowi (w stosunku do 2017 roku o 15%). W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystało łącznie 851 rodzin, w 2018 roku 789, natomiast w 2019 roku – 722. Największy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa dostrzegalny jest w gminie Ryczywół (31%), natomiast najmniejszy w gminie Oborniki (11%).

⁷ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Tabela 26. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład powiatu obornickiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	382	345	341
gmina Rogoźno	373	367	315
gmina Ryczywół	96	77	66
łącznie	851	789	722

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Poniższa tabela prezentuje liczbę osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019.

Jak wynika z przedstawionych danych:

- w gminie Oborniki liczba świadczeniobiorców zasiłków stałych ulegała w poprzednich latach wahaniom, w 2017 roku zasiłki stałe pobierało 100 osób, w 2018 roku 94 osoby, natomiast w 2019 roku – 105 osób, jeśli chodzi o zasiłki celowe, liczba osób je pobierających zmniejszyła się w stosunku do 2017 roku o 4%, natomiast liczba osób pobierających zasiłki okresowe o 12%;
- w gminie Rogoźno liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego w porównaniu do 2017 roku nieznacznie się zwiększyła o 7%, zasiłek celowy z kolei pobierało o 12% osób mniej, niż w 2017 roku, natomiast zasiłek okresowy o 17% mniej;
- w przypadku gminy Ryczywół, w stosunku do 2017 roku dostrzegalny jest spadek liczby świadczeniobiorców zasiłków stałych o 24% i okresowych o 20% oraz wzrost liczby osób pobierających zasiłki celowe o 6%.

Tabela 27. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do powiatu obornickiego

gmina	gmina Oborniki		
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	100	94	105
celowy	455	435	437
okresowy	177	148	156
gmina	gmina Rogoźno		
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	86	96	92
celowy	534	516	468
okresowy	104	98	86

Gmina	gmina Ryczywół		
rodzaj zasiłku	2017	2018	2019
stały	21	21	16
celowy	96	112	102
okresowy	15	12	12

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Mieszkańcy gmin należących do powiatu obornickiego w okresie od 2014 do 2018 roku korzystali również z programu finansowego w zakresie dożywiania - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Strategicznym celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych⁸.

Wśród osób otrzymujących świadczenie pieniężne w 2018 roku, 162 mieszkańców gminy Oborniki, 189 mieszkańców gminy Rogoźno i 22 mieszkańców gminy Ryczywół to osoby, którym to świadczenie przyznano w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W formie świadczenia niepieniężnego pomoc otrzymało w przedmiotowym roku 263 mieszkańców gminy Oborniki, 320 mieszkańców gminy Rogoźno oraz 103 mieszkańców gminy Ryczywół. W stosunku do poprzedniego roku liczba świadczeniobiorców niepieniężnej formy zasiłku nieznacznie wzrosła w gminie Oborniki, natomiast zmalała w gminie Rogoźno. Spadek liczby osób pobierających świadczenie pieniężne dostrzegalny jest w gminie Oborniki oraz Ryczywół. W gminie Ryczywół zarówno liczba osób pobierających świadczenie pieniężne, jak i niepieniężne pozostawała w latach 2017 i 2018 na względnie stałym poziomie. Jednocześnie widoczne jest to, że największa liczba osób pobierających świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”, dostrzegalna jest w gminie Rogoźno.

⁸ www.gov.pl/web/rodzina

Tabela 28. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin powiatu obornickiego w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2017-2018 (liczba osób)

gmina		gmina Oborniki	
rodzaj świadczenia	2017	2018	
pieniężne	186	162	
niepieniężne	253	263	
Gmina		gmina Rogoźno	
rodzaj świadczenia	2017	2018	
pieniężne	208	189	
niepieniężne	356	320	
gmina		gmina Ryczywół	
rodzaj świadczenia	2017	2018	
pieniężne	18	22	
niepieniężne	104	103	

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2018 rok

15 października 2018 roku ustanowiony został Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2019 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 182 osobom z gminy Oborniki, 185 osobom z gminy Rogoźno oraz 24 osobom z gminy Ryczywół. Świadczenie niepieniężne z kolei przyznane zostało w omawianym roku 282 osobom gminy Oborniki, 301 osobom gminy Rogoźno oraz 87 osobom gminy Ryczywół. W przypadku świadczeń pieniężnych, odnotowany został spadek liczby ich świadczeniobiorców jedynie w gminie Rogoźno. Spadek liczby osób pobierających świadczenie niepieniężne w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” widoczny jest również w gminie Rogoźno, a także w gminie Ryczywół.

Tabela 29. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin powiatu obornickiego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku

gmina		gmina Oborniki	
rodzaj świadczenia	2018	2019	
pieniężne	162	182	
niepieniężne	263	282	
gmina		gmina Rogoźno	
rodzaj świadczenia	2018	2019	
pieniężne	189	185	
niepieniężne	320	301	
gmina		gmina Ryczywół	
rodzaj świadczenia	2018	2019	
pieniężne	22	24	
niepieniężne	103	87	

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Mieszkańcy gminy Oborniki mogli również korzystać z pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 (PO PŻ) jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Celem Programu to udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa poprzez udostępnienie pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. W 2019 roku zakwalifikowano do ww. wsparcia 63 mieszkańców Gminy. Ponadto dwa razy w roku OPS organizował Świąteczne Zbiórki Żywności dla osób potrzebujących.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ryczywole przy współpracy ze Związkiem Stowarzyszeń Pilski Bank Żywności w Pile realizował Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa - Podprogram 2018 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Celem programu było zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej.

Ośrodki Pomocy Społecznej gmin należących do powiatu obornickiego były również organizatorami wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin najuboższych. GOPS w Rogoźnie pośredniczy w wyjazdach kolonijnych dzieci – w 2019 roku została zorganizowana kolonia nad morze dla 23 dzieci. W gminie Ryczywół zorganizowano natomiast kolonie letnią dla 7 dzieci z rodzin objętych pieczęcią zastępczą, pochodzących z rodzin żyjących w trudnych warunkach materialnych, w tym z rodzin wychowujących troje lub więcej dzieci. Ponadto pracownicy socjalni GOPS wytypowali 10 dzieci na obóz socjoterapeutyczny w czasie ferii zimowych, 23 dzieci na obóz letni oraz 10 na obóz sylwestrowy.

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2019 roku świadczenie pieniężne w formie dodatku mieszkaniowego otrzymało 279 gospodarstw domowych w gminie Oborniki, 167 w gminie Rogoźno oraz 27 w gminie Ryczywół. Od roku 2017 obserwuje się tendencję spadkową w zakresie liczby gospodarstw domowych objętych tą formą pomocy w gminie Oborniki oraz gminie Rogoźno. W przypadku gminy Ryczywół nastąpił niewielki wzrost.

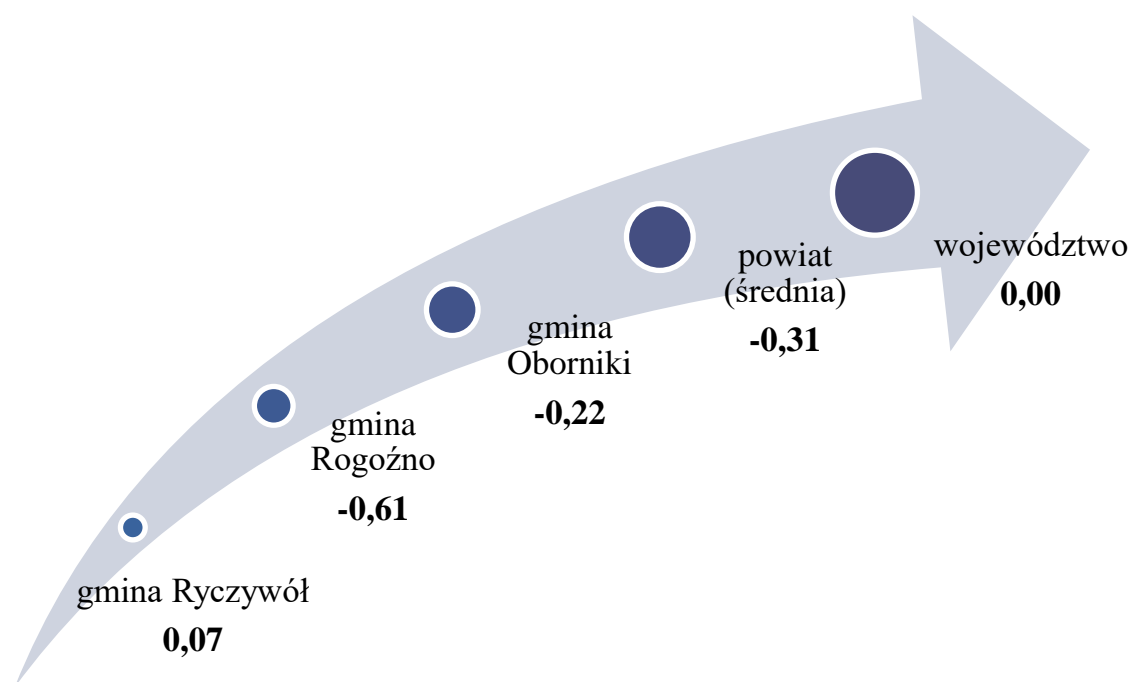

Tabela 30. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	338	283	279
gmina Rogoźno	170	184	167
gmina Ryczywół	23	26	27
łącznie	531	493	473

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym kształtuje się w powiecie obornickim (wartość uśredniona) na niższym poziomie, niż ma to miejsce na terenie całego województwa. Na wartość barometru ubóstwa w wymiarze finansowym składają się następujące wskaźniki: dochód w gminie przypadający na jednego mieszkańca, liczba osób, którym przyznano świadczenie (pieniężne/niepieniężne) przypadająca na każde 1000 mieszkańców gminy oraz odsetek osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej do liczby wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej. Im wyższa wartość wskaźnika, tym sytuacja gminy jest korzystniejsza. Rozpatrując wskaźniki barometrów ubóstwa z podziałem na poszczególne gminy powiatu obornickiego możemy zauważyć, że najkorzystniejsza sytuacja jest w gminie Ryczywół – tam wskaźnik przyjmuje wartość 0,07, natomiast najgorsza w gminie Rogoźno – tam wskaźnik jest ujemny i wynosi – 0,61.

Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminach należących do powiatu obornickiego oraz województwie wielkopolskich w 2019 roku

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

BEZROBOCIE

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W 2019 roku bezrobocie jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazło się w gminie Oborniki i gminie Ryczywół na piątym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej. W gminie Rogoźno uplasowało się z kolei na szóstym miejscu.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu obornickiego z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 270. Na przestrzeni lat 2017-2019 można zauważyć tendencję spadkową liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z tego powodu – liczba rodzin zmalała prawie o połowę.

Tabela 31. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład powiatu obornickiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	230	186	156
gmina Rogoźno	248	116	87
gmina Ryczywół	42	34	27
łącznie	520	336	270

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy mieszkańców powiatu obornickiego oraz wchodzących w jego skład gmin. Z danych źródłowych wynika, że pod koniec 2019 roku w PUP zarejestrowanych było ogółem 370 mieszkańców gminy Oborniki, 181 mieszkańców gminy Rogoźno oraz 72 mieszkańców gminy Ryczywół. Udział w ogólnej liczbie ludności zarejestrowanych w PUP mieszkańców poszczególnych gmin prezentuje się dla każdej z gmin podobnie – nieco większy udział mieli mieszkańcy gminy Oborniki – różnica nie jest jednak znaczna. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalna jest ogólna tendencja spadkowa w zakresie udziału mieszkańców gmin powiatu obornickiego zarejestrowanych w PUP w ogólnej liczbie ich ludności.

Tabela 32. Mieszkańcy powiatu obornickiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2017–2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności (stan na koniec roku)

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
gmina Oborniki	483	2,3	427	2,1	370	1,8
gmina Rogoźno	257	2,3	259	2,3	181	1,6
gmina Ryczywół	112	2,4	80	1,8	72	1,6
powiat obornicki	853	2,3	766	2,1	623	1,7

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Obornikach

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Obornikach zamieszkujących powiat obornicki będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności. Jak wynika z prezentowanych danych, udział osób bezrobotnych do 25 roku na przestrzeni ostatnich trzech lat utrzymuje się na względnie stałym poziomie, udział mieszkańców powyżej 50 roku życia oraz osób niepełnosprawnych nieco wzrósł, natomiast udział osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia – zmalał. Jednocześnie

63 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

warto zwrócić uwagę na to, że osoby powyżej 25 roku życia oraz osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia stanowią znaczną część wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców powiatu (w przypadku osób posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia w powiecie obornickim, ich udział przyjmuje największą wartość w całym województwie). Jak wynika z Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, w 2019 roku w żłobku znajdującym się na terenie powiatu brakowało dla dzieci 21 miejsc.

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, ponieważ świadczy albo o braku chęci podjęcia pracy albo o braku możliwości podjęcia zatrudnienia. Udział osób długotrwanie bezrobotnych w przeciągu ostatnich lat uległ zmniejszeniu. Na szczególną uwagę zasługuje jednak fakt, że osoby długotrwanie bezrobotne pomimo spadku, stanowiły znaczny odsetek spośród wszystkich osób bezrobotnych – średnio co trzeci zarejestrowany w PUP mieszkaniec był osobą długotrwanie bezrobotną.

Tabela 33. Mieszkańcy powiatu obornickiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2017–2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2017-2019 (stan na koniec roku)

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	118	14	112	15	90	14
powyżej 50 roku życia	222	26	190	25	167	27
długotrwanie bezrobotni	374	44	268	35	199	32
niepełnosprawni	74	9	70	9	71	11
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż.	293	34	243	32	182	29
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	3	0	4	1	8	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Obornikach

Kolejną analizowaną kwestią jest udział zarejestrowanych w PUP osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w każdej z gmin należących do powiatu obornickiego w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców. Największa część zarejestrowanych w PUP osób do 25 roku życia było mieszkańcami gminy Ryczywół (17%), a najmniejsza gminy Rogoźno (13%). W przypadku osób powyżej 50 roku życia, największy ich udział dostrzegalny był pod koniec 2019 roku w gminie Rogoźno (35%), a najmniejszy w gminie

Ryczywół (21%). Największy udział osób długotrwale bezrobotnych odnotowany został z kolei w gminie Oborniki (30%), a najmniejszy w gminie Ryczywół (26%).

Tabela 34. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy z podziałem na gminy należące do powiatu obornickiego w 2019 (stan na koniec grudnia) oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców

wyszczególnienie	do 25 roku życia		powyżej 50 roku życia		długotrwale bezrobotni	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
gmina Oborniki	55	15	89	24	125	34
gmina Rogoźno	23	13	63	35	55	30
gmina Ryczywół	12	17	15	21	19	26

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Powiatowy Urząd Pracy prowadzi stałą współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Obornikach, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rogoźnie, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ryczywole oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach. W ramach tej współpracy w 2019 roku zorganizowano 4 spotkania z ww. instytucjami, na których poruszano aktualne sprawy dotyczące sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Miejszem reintegracji społecznej i zawodowej dla uczestników i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w powiecie obornickim jest Centrum Integracji Społecznej mające swoją siedzibę w Rogoźnie. W ramach CIS utworzone zostały warsztaty: remontowo-budowlany, porządkowo-ogrodniczy, szwaczek oraz usług opiekuńczych. W warsztatach uczestniczyło 20 osób. W zajęciach CIS w 2019 roku uczestniczyły 54 osoby, w 2018 roku 47 osób, natomiast w 2017 roku 36 osób – na przestrzeni ostatnich lat nastąpił zatem wzrost liczby osób będących uczestnikami CIS, co wskazuje na zapotrzebowanie wśród mieszkańców w tym zakresie.

Innym podmiotem funkcjonującym na terenie powiatu obornickiego, którego celem jest powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności pracy jej członków, jest Spółdzielnia Socjalna Opus, której siedziba również mieści się w Rogoźnie.

Aktywizacją zawodową osób z zaburzeniami psychicznymi zajmuje się Środowiskowy Dom Samopomocy w Rogoźnie. Celem jego działalności jest między innymi zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej osób niepełnosprawnych.

AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

W 2019 roku Powiatowy Urząd Pracy brał udział w wielu projektach, finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz rezerwy ministra, mających na celu aktywizację osób bezrobotnych:

- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie obornickim (IV)” realizowanego przez Powiat Obornicki / Powiatowy Urząd Pracy w Obornikach w ramach Osi priorytetowej I Osoby młode na rynku pracy, Działania 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałania 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój;
- „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie obornickim (IV)” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa 6: Rynek pracy, Działanie 6.1: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez PSZ, realizowanego przez Powiat Obornicki/ Powiatowy Urząd Pracy w Obornikach;
- „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Powiecie Obornickim (V)” realizowanego przez Powiat Obornicki/Powiatowy Urząd Pracy w Obornikach w ramach Osi priorytetowej I Osoby młode na rynku pracy, Działania 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy, Poddziałania 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój;
- „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy w powiecie obornickim (V)” w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014 – 2020, Oś priorytetowa 6: Rynek pracy, Działanie 6.1: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez PSZ, realizowanego przez Powiat Obornicki/ Powiatowy Urząd Pracy w Obornikach.

Oprócz tego przygotowano wnioski o przyznanie dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy ministra – na realizację programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

W okresie od stycznia do grudnia 2019 roku na szkolenia skierowanych zostało łącznie 80 osób. Wsparciem objęte zostały również osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia – pracodawcy uzyskali dofinansowanie na zatrudnienie łącznie 6 osób.

W omawianym okresie czasu wpłynęło 51 wniosków o dofinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców - pracodawcy otrzymali dofinansowanie do kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy łącznie 69 osób.

W okresie od stycznia do grudnia 2019 roku wpłynęło 217 wniosków o zawarcie umowy o zorganizowanie stażu dla osób bezrobotnych. Podpisano 152 umowy o organizację stażu. Ogółem w ww. okresie na staż skierowano 195 osób bezrobotnych i 1 osobę poszukującą pracy (w tym 153 kobiety i 43 mężczyzn).

W przedmiotowym roku podpisano 43 umowy z osobami bezrobotnymi o przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej, w tym 21 umów z kobietami, podpisano 3 umowy o zatrudnienie osób bezrobotnych, a do wykonywania robót publicznych skierowano 6 osób. Ponadto w omawianym roku przygotowano Indywidualny Plan Działania dla 1 083 osób, odnotowano 9 324 wizyty osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w efekcie których wydano 802 skierowania do pracy, natomiast doradcy zawodowi wykonali 352 porady indywidualne i zorganizowano 22 spotkania w ramach grupowych porad i informacji zawodowych.

Powiatowy Urząd Pracy zorganizował również:

- Giełdę Pracy z firmą MSU GROUP Sp. z o.o. Bydgoszcz – stanowisko: pracownik usług porządkowych (3 wolne miejsca pracy dla osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności - Chłudowo oraz 10 wolnych miejsc pracy dla osób z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności - Zakrzewo);
- Giełdę Pracy z Agencją Pracy Adecco Poland Sp. z o.o. Poznań – stanowisko: pracownik magazynu (25 wolnych miejsc pracy – Sady);
- Drzwi Otwarte w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy w Obornikach dla bezrobotnych i pracodawców.

BEZDOMNOŚĆ

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych i nigdzie niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”. Jednak jak podkreśla wielu badaczy, bezdomność jest przede wszystkim zjawiskiem społecznym, niepoddającym się opisowi w kategoriach czysto prawniczych. Ani formalne prawo do zamieszkania w danym lokalu ani brak tego prawa nie przesądzają, bowiem niczego w kwestii bezdomności. Możliwe są sytuacje, gdy konflikty rodzinne uniemożliwiają faktyczne współzamieszkiwanie w lokalu, w którym jest się zameldowanym, lub też zaspakajanie potrzeb mieszkaniowych pomimo braku zameldowania i formalnego prawa do zamieszkiwania w danym lokalu. Bezdomność to w dzisiejszych czasach problem, który dotyczy wszystkich krajów na świecie. Nie ma znaczenia czy są to państwa biedne, czy bogate. Bezdomni żyją wszędzie. Każdy kraj stara się w miarę możliwości radzić sobie z tym problemem.

W 2019 roku z powodu bezdomności w całym powiecie obornickim udzielono pomocy z Ośrodków Pomocy Społecznej 103 osobom, w tym 45 osobom z gminy Oborniki, 50 osobom z gminy Rogoźno oraz 8 osobom z gminy Ryczywół. W stosunku do 2017 roku nastąpił widoczny spadek liczby osób, które otrzymały pomoc i wsparcia z tego powodu w gminie Rogoźno, istotny wzrost liczby osób w gminie Oborniki, natomiast w gminie Ryczywół ich liczba zwiększyła tylko 1 osobę.

Tabela 35. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w gminach wchodzących w skład powiatu obornickiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	38	42	45
gmina Rogoźno	57	69	50
gmina Ryczywół	7	7	8
łącznie	102	118	103

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018, 2019 rok

Zapewnianie wsparcia osobom pozbawionym schronienia jest jednym z obowiązkowych zadań własnych gminy. Prowadzenie placówek dla osób bezdomnych zlecone zostało organizacjom pozarządowym otrzymującym dotacje z budżetu Gminy. Na terenie powiatu obornickiego, a dokładnie w gminie Ryczywół schronisko dla bezdomnych prowadzi Stowarzyszenie MONAR. Dom dla Osób Bezdomnych i Najuboższych Markot

zapewnia osobom potrzebującym ciepły posiłek, zmianę odzieży, zabiegi higieniczne, nocleg, pomoc socjalną oraz wsparcie psychologiczne/pedagogiczne. Jest on czynny całą dobę, we wszystkie dni tygodnia i dysponuje 75 miejscami. W 2019 roku pomocą w formie schronienia objęto 31 mieszkańców gminy Oborniki dotkniętych problemem bezdomności. Na terenie gminy Rogoźno około 32 osoby to osoby niemające stałego schronienia, natomiast w gminie Ryczywół GOPS opłacił w omawianym roku pobyt w schronisku 7 osób bezdomnych.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁE LUB CIĘŻKIE CHOROBY

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2019 roku niepełnosprawność jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazło się w gminie Oborniki, Rogoźno i Ryczywół na trzecim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu obornickiego z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 622. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek liczby rodzin o 18%.

Wykres 17. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu obornickiego, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	331	295	314
gmina Rogoźno	379	264	256
gmina Ryczywół	47	62	52
łącznie	757	621	622

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

69 | CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka. Łącznie we wszystkich gminach powiatu obornickiego w 2017 roku przyznano 7 727 świadczeń, w 2018 roku liczba świadczeń wynosiła 7 762, z kolei w 2019 roku kształtowała się na poziomie 7 663 świadczeń. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba przyznanych świadczeń ulegała niewielkiemu spadkowi – w stosunku do 2017 roku zmniejszyła się o 1%.

Tabela 36. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	3 978	4 020	4 024
gmina Rogoźno	2 654	2 640	2 619
gmina Ryczywół	1 095	1 102	1 020
łącznie	7 727	7 762	7 663

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W ciągu ostatnich trzech lat, łącznie we wszystkich gminach powiatu obornickiego, liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności uległa zmniejszeniu. W 2017 roku przyznano 7 661 świadczeń, w 2018 roku – 7 422, natomiast w 2019 roku – 7 364.

Tabela 37. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	3 935	3 836	3 888
gmina Rogoźno	2 686	2 575	2 487
gmina Ryczywół	1 040	1 011	989
łącznie	7 661	7 422	7 364

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2017 roku przyznano łącznie 3 980 świadczeń dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności która powstała przed 21 rokiem życia, w 2018 roku – 3 936 świadczeń, natomiast w 2019 roku – 3 858. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalne jest stopniowe zmniejszanie się liczby przyznanych zasiłków w tym zakresie. W porównaniu do 2016 roku nastąpił spadek o 3%.

Tabela 38. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	2 073	2 113	2 133
gmina Rogoźno	1 169	1 114	1 034
gmina Ryczywół	738	709	691
łącznie	3 980	3 936	3 858

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku długotrwała lub ciężka choroba jako powód udzielania pomocy i wsparcia OPS znalazło się w gminie Oborniki, Rogoźno i Ryczywół na pierwszym miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.

W 2019 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie gmin powiatu obornickiego z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby kształtowała się na poziomie 1 012. W stosunku do 2017 roku nastąpił spadek ogólnej liczby rodzin o 17%.

Tabela 39. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu obornickiego, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	462	416	438
gmina Rogoźno	656	489	478
gmina Ryczywół	102	114	96
łącznie	1 220	1 019	1 012

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Istotnym wsparciem dla osób niepełnosprawnych z powiatu obornickiego jest Środowiskowy Dom Samopomocy, który funkcjonuje w gminie Rogoźno. ŚDS jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, tj. przewlekle chorych psychicznie (typ A), upośledzonych umysłowo (typ B) i wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych (typ C), niewymagających leczenia szpitalnego bądź opieki stacjonarnej, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej. W placówce tej dostępnych jest 30 miejsc, natomiast w 2019 roku korzystało z niej 27 osób niepełnosprawnych (to o 16 osób mniej niż w roku poprzednim).

POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności zajmuje się orzekaniem dla celów pozarentowych o niepełnosprawności osób do 16 roku życia oraz o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia.

W 2019 roku Zespół wydał łącznie 1 340 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym 432 osobom do 16 roku życia oraz 908 osobom powyżej 16 roku życia. Z roku na rok liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności ulegała zwiększeniu – w stosunku do 2017 roku liczba wydanych orzeczeń wzrosła o 174, tj. 15%.

Tabela 40. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom niepełnosprawnym do 16 roku życia	463	485	432
osobom niepełnosprawnym powyżej 16 roku życia	703	810	908
łącznie	1 166	1 296	1 340

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2019 rok

Poniższa tabela prezentuje liczbę wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia osoby powyżej 16 roku życia w latach 2017-2019. Rozpatrując liczbę wydanych orzeczeń z podziałem na stopień niepełnosprawności w 2019 roku dostrzegalne jest, że największą liczbę orzeczeń wydano o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (375). Jeśli chodzi o wiek, dominują osoby mające 60 lat i więcej – wydano im 475 orzeczeń. Pod względem płci niedostrzegalna jest niewielka różnica – wydano 469 orzeczeń mężczyznom i 439 orzeczeń kobietom. Z zebranych danych wynika również, że największą część osób, którym wydano orzeczenie stanowiły osoby mające wykształcenie zasadnicze (336). Ponadto zdecydowana większość osób, które w poprzednich latach otrzymały orzeczenie o niepełnosprawności, to osoby niebędące zatrudnione.

Tabela 41. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia osoby powyżej 16 roku życia w latach 2017-2019

wyszczególnienie		2017	2018	2019
stopień niepełnosprawności	znaczny	246	250	265
	umiarkowany	259	321	375
	lekki	198	239	268
wiek	16-25	56	55	68
	26-40	67	74	86
	41-60	230	259	279
	60 i więcej	350	422	475
płeć	kobieta	347	395	439
	mężczyzna	356	415	469
wykształcenie	mniej niż podstawowe	41	45	67
	podstawowe	176	193	216
	zasadnicze	256	325	336
	średnie	182	188	229
	wyższe	48	59	60
zatrudnienie	tak	90	85	104
	nie	613	725	804

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2019 rok

Kolejną analizowaną kwestią jest liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według wieku i płci osoby przed 16 rokiem życia. Rozpatrując tą kwestię pod względem wieku widzimy, że w 2019 roku wydano najwięcej orzeczeń osobom mającym 8-16 lat (262). Pod względem płci, widoczna jest znaczna dysproporcja – wydano więcej orzeczeniem mężczyznom (262 mężczyznom oraz 170 kobietom).

Tabela 42. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według wieku i płci osoby przed 16 rokiem życia w latach 2017-2019

wyszczególnienie		2017	2018	2019
wiek	0-3 lat	90	71	56
	4-7 lat	125	137	114
	8-16 lat	248	277	262
płeć	kobieta	169	182	170
	mężczyzna	294	303	262

Źródło: informacje o realizacji zadań, o których mowa w art. 6a ust.1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych za IV kwartał 2017, 2018 i 2019 roku

73 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Osoby, które posiadają dokument potwierdzający niepełnosprawność mają możliwość ubiegania się o legitymacje osoby niepełnosprawnej, dzięki której zyskują pewne uprawnienia, na przykład ulgę w przejazdach środkami komunikacji publicznej. Liczbę wydanych legitymacji na przestrzeni ostatnich lat przedstawia poniższa tabela. Jak wynika z prezentowanych danych, w omawianych latach ich liczba uległa zwiększeniu, w 2017 roku wydano 150 legitymacji, w 2018 roku o 12 więcej (162), natomiast w 2019 roku o 36 więcej niż w 2017 roku (186). Wśród osób otrzymujących legitymację przeważają osoby mające więcej niż 16 lat – w 2019 roku stanowiły one 78% ogółu.

Tabela 43. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności legitymacji osoby niepełnosprawnej w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom przed 16 rokiem życia	50	29	40
osobom po 16 roku	100	133	145
łącznie	150	162	186

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2019 rok

REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Osoby z niepełnosprawnościami często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługujących im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny, co trudności z rehabilitacją zawodową.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

74 | CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Do najważniejszych form aktywności wspomagających proces rehabilitacji społecznej zalicza się:

- uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych,
- uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej,
- uczestnictwo w zespołach ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo,
- uczestnictwo w imprezach integracyjnych o charakterze sportowym lub kulturalnym.

W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych udzieliło wsparcia finansowego dzięki dofinansowaniu ze środków PFRON w wysokości 1 147 128 zł (o 106 696 zł więcej niż w roku poprzednim) oraz w wysokości 80 000 zł ze środków własnych powiatu (o 3 000 zł więcej niż w 2018 roku).

W ramach tych środków zrealizowano następujące zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych:

- dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów – pomocą objęto łącznie 97 osób, tj. o 7 osób mniej niż w 2018 roku;
- dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – pomocą objęto 196 osób, czyli tyle samo osób, co w roku poprzednim;
- dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego dla dzieci i osób dorosłych – pomocą objęto 7 osób, tj. o 5 osób więcej niż w 2018 roku;
- dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych – pomocą objęto łącznie 25 osób (tj. o 1 osobę więcej niż w roku poprzednim), w tym 9 osób w likwidacji barier architektonicznych, 11 osób w likwidacji barier w komunikowaniu się, a 5 osób w likwidacji barier technicznych.

Tabela 44. Liczba osób objętych rehabilitacją społeczną przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	91	104	97
dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	200	196	196
dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	3	2	7
dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych	35	24	25

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2019 rok

75 | CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, mogą ubiegać się o rehabilitację w ramach warsztatu terapii zajęciowej w celu zdobycia samodzielności, umiejętności i kwalifikacji umożliwiających w efekcie podjęcie pracy. Warsztat Terapii Zajęciowej dla mieszkańców powiatu obornickiego znajduje się na terenie gminy Ryczywół w Wiardunkach. WTZ jest placówką należącą do Wielkopolskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Chorych, Niepełnosprawnych i Ich Rodzin im. K. Marcinkowskiego "REHABILITACJA" z siedzibą w Wągrowcu. Uczestnikami warsztatu są osoby z upośledzeniem umysłowym, chorobami psychicznymi, neurologicznymi oraz niepełnosprawnością sprzężoną. Według stanu na koniec 2019 roku WTZ zgromadził 35 uczestników, w tym 11 kobiet oraz 24 mężczyzn.

W 2012 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach kontynuowało realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”. W 2019 roku przeznaczono na realizację tych zadań 185 483,88 zł, a pomocą objęto 28 osób niepełnosprawnych. W ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” zrealizowano następujące działania:

- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (7 osób);
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (9 osób);
- utrzymanie sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (5 osób);
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (2 osoby);
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (3 osoby);
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej osoby niepełnosprawnej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej - dziecka przebywającego w żłobku, przedszkolu lub pod inną tego typu opieką (2 osoby).

Przy Staroście Obornickim działa Powiatowa Społeczna Rada Do Spraw Osób Niepełnosprawnych, której celem działalności jest inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

UZALEŻNIENIA

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny⁹. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Poniżej przedstawione zostały miejsca na terenie powiatu, gdzie mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

Rysunek 5. Pomoc w przypadku problemu uzależnień na terenie powiatu obornickiego

Źródło: opracowanie własne

⁹ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

77 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Istotnym zasobem w zakresie pomocy osobom uzależnionym na terenie powiatu obornickiego jest funkcjonujący w gminie Rogoźno Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień prowadzony przez Stowarzyszenie Monar. Program realizowany w Ośrodku jest opartym na modelu społeczności terapeutycznej programem długoterminowym, trwającym od 12 do 18 miesięcy. Program przeznaczony jest dla osób pełnoletnich, uzależnionych od środków psychoaktywnych. W ramach programu prowadzona jest dla pacjentów: terapia grupowa (spotkania społeczności, grupy etapowe), terapia indywidualna, treningi umiejętności zadaniowych i społecznych i edukacja prozdrowotna.

Osoby uzależnione pomoc otrzymają również w Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Obornikach prowadzone przez Stowarzyszenie Centrum Zdrowia i Edukacji „Primum vivere” Oborniki. Poradnia oferuje kompleksowe świadczenia z zakresu pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym takie jak: diagnoza i porady, psychoterapia indywidualna, psychoterapia grupowa, psychoterapia rodzinna, sesje psychoedukacyjne. Wizyty w ramach NFZ są bezpłatne.

W 2019 roku z powodu alkoholizmu z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej korzystało łącznie 101 mieszkańców gmin, w tym 61 z gminy Oborniki, 34 z gminy Rogoźno oraz 6 z gminy Ryczywół. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin, którym udzielono pomocy z omawianego powodu łącznie we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego, uległa niewielkiemu spadkowi. Największy spadek odnotowany został w gminie Rogoźno (11%).

Tabela 45. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019

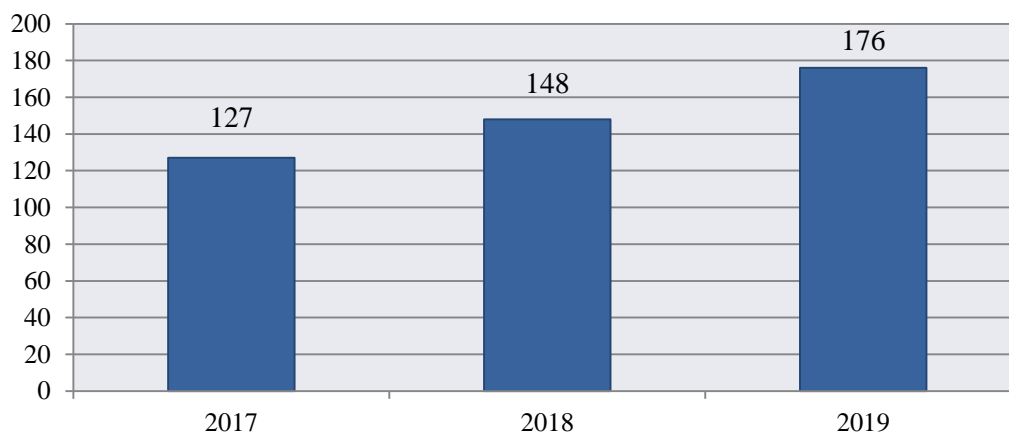
gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	57	61	61
gmina Rogoźno	49	33	34
gmina Ryczywół	7	9	6
łącznie	113	103	101

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości zatrzymanych na terenie powiatu obornickiego w latach 2017-2019. Jak wynika z prezentowanych danych, na przestrzeni omawianych lat nastąpił znaczny wzrost liczby osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu. W 2017 roku odnotowano 127 nietrzeźwych kierujących, w 2018 roku -148, natomiast w 2019 roku – 176. W stosunku do 2017 roku wzrost kształtuje się na poziomie 38%.

Wykres 18. Liczba osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości na terenie powiatu obornickiego w latach 2017-2019

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Obornikach

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają również podejmowane przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących im uprawnień, działania.

Według stanu na koniec 2019 roku GKRPA w Obornikach liczyła 10 członków, w gminie Rogoźno 7 członków, natomiast w gminie Ryczywół 5 członków. Dane dotyczące działań GKRPA w gminach należących do powiatu obornickiego podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela. Jak wynika z prezentowanych danych:

- w gminie Oborniki w 2019 roku przeprowadzono rozmowy ze 110 osobami uzależnionymi, 10 członkami rodzin osób uzależnionych (oznacza to znaczny spadek liczby osób w stosunku do lat poprzednich), podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia wobec 1 osoby i wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 1 osoby;
- w gminie Rogoźno w 2019 roku przeprowadzono rozmowy z 14 osobami uzależnionymi, 9 członkami rodzin osób uzależnionych (oznacza to znaczny spadek liczby osób w stosunku do lat poprzednich), podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia wobec 8 osób i wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 8 osób;
- w gminie Ryczywół w 2019 roku przeprowadzono rozmowy tylko z 1 osobą uzależnioną, co oznacza znaczny spadek w stosunku do roku 2017.

Tabela 46. Działania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do powiatu obornickiego wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019

gmina		gmina Oborniki		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy		156	150	110
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy		92	18	10
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia		5	14	1
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego		2	0	1
gmina		gmina Rogoźno		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy		68	68	14
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy		24	22	9
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia		6	126	8
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego		6	6	8
gmina		gmina Ryczywół		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy		25	4	1
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy		9	7	0
liczba osób w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia		25	2	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego		5	1	0

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w gminie Oborniki w ciągu 2019 roku czynny był 40 godzin w miesiącu, w gminie Rogoźno 196 godzin, natomiast w gminie Ryczywół 12 godzin. W Punktach pomoc i wsparcie uzyskują osoby uzależnione, współuzależnione, dzieci z rodzin dotkniętych przemocą lub alkoholizmem rodziców, osoby doznające przemocy w rodzinie lub stosujące przemoc.

W 2019 roku w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w Obornikach udzielono porady 50 osobom z problemem alkoholowym, 46 dorosłym członkom rodziny osoby

z problemem alkoholowym, co oznacza spadek liczby osób, którym udzielono porad w stosunku do lat poprzednich. W gminie Rogoźno z kolei udzielono w omawianym roku porady 92 osobom z problemem alkoholowym (wzrost w porównaniu do lat poprzednich) oraz 9 członkom ich rodzin (spadek w stosunku do lat poprzednich). W gminie Ryczywół spadła zarówno liczba osób z problemem alkoholowym, którym udzielono porad (z 36 w 2017 roku do 29 w 2019 roku), jak i liczba dorosłych członków rodziny osoby z problemem alkoholowym (z 40 w 2017 roku do 19 w 2019 roku). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 47. Liczba osób, którym udzielono porad w Punktach Informacyjno-Konsultacyjnych w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019

gmina		gmina Oborniki		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym		156	152	50
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym		92	184	46
gmina		gmina Rogoźno		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym		70	70	92
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym		76	32	9
gmina		gmina Ryczywół		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
osobom z problemem alkoholowym		36	31	29
dorosłych członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym		40	41	19

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Na terenie powiatu funkcjonuje kilka grup samopomocowych:

- w gminie Oborniki: 3 grupy samopomocowe dla osób z problemem alkoholowym (AA) oraz 1 dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon);
- w gminie Rogoźno: 2 grupy samopomocowe dla osób z problemem alkoholowym (AA), 1 dla dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) oraz 1 dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA).

W gminie Ryczywół nie ma żadnych funkcjonujących grup samopomocowych.

GKRPA zajmuje się również profilaktyką zachowań ryzykownych. W 2019 roku przeprowadzono programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, ORE, KBdsPN, IPiN:

81 | CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- w gminie Oborniki: programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży (uczestniczyło w nich łącznie 564 uczniów, 25 nauczycieli, 247 rodziców), programy z obszaru profilaktyki selektywnej dla młodzieży z grup ryzyka (uczestniczyło w nich łącznie 250 uczniów, 8 nauczycieli, 50 rodziców), programy z obszaru profilaktyki wskazującej (w tym programy dla młodzieży eksperymentującej z substancjami psychoaktywnymi, w tym z alkoholem (uczestniczyło w nich łącznie 37 uczniów, 6 nauczycieli, 10 rodziców);
- w gminie Ryczywół: programy z obszaru profilaktyki uniwersalnej skierowane do dzieci i młodzieży (uczestniczyło w nich łącznie 592 uczniów i 35 nauczycieli).

W gminie Rogoźno nie prowadzono rekomendowanych programów profilaktycznych.

RYNEK NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W roku 2019 wartość alkoholu sprzedanego na terenie powiatu obornickiego wyniosła łącznie 57 501 573,06 zł, w tym 35 610 960,68 zł w gminie Oborniki, 16 180 682,00 zł w gminie Rogoźno oraz 5 709 930,38 zł w gminie Ryczywół. W stosunku do roku poprzedniego, w 2019 roku łączna wartość sprzedanego alkoholu uległa zwiększeniu w gminie Oborniki oraz w gminie Rogoźno. W gminie Ryczywół odnotowany został natomiast spadek wartości sprzedanego alkoholu.

Tabela 48. Łączna wartość sprzedanego na terenie powiatu obornickiego alkoholu z podziałem na poszczególne gminy w latach 2017-2019 (w złotych)

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	31 132 061,69	33 215 340,09	35 610 960,68
gmina Rogoźno	14 367 728,02	16 243 187,80	16 180 682,00
gmina Ryczywół	6 224 698,98	5 425 430,53	5 709 930,38
łącznie	51 724 488,69	54 883 958,42	57 501 573,06

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019. W 2019 roku na terenie gminy Oborniki znajdowały się łącznie 102 punkty sprzedaży napojów alkoholowych, w gminie Rogoźno 65 punktów, natomiast w gminie Ryczywół 23 punkty. W stosunku do 2017 roku we wszystkich gminach dostrzegalny jest trend wzrostowy w zakresie liczby punktów. Największy wzrost odnotowany został w gminie Rogoźno (o 22%), z kolei najmniejszy w gminie Ryczywół (o 15%).

Wykres 19. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina		gmina Oborniki		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)		75	89	83
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)		12	22	19
łącznie		87	111	102
gmina		gmina Rogoźno		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)		48	55	52
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)		5	13	13
łącznie		53	68	65
gmina		gmina Ryczywół		
wyszczególnienie		2017	2018	2019
przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)		18	20	21
przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)		2	2	2
łącznie		20	22	23

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy

83 | CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

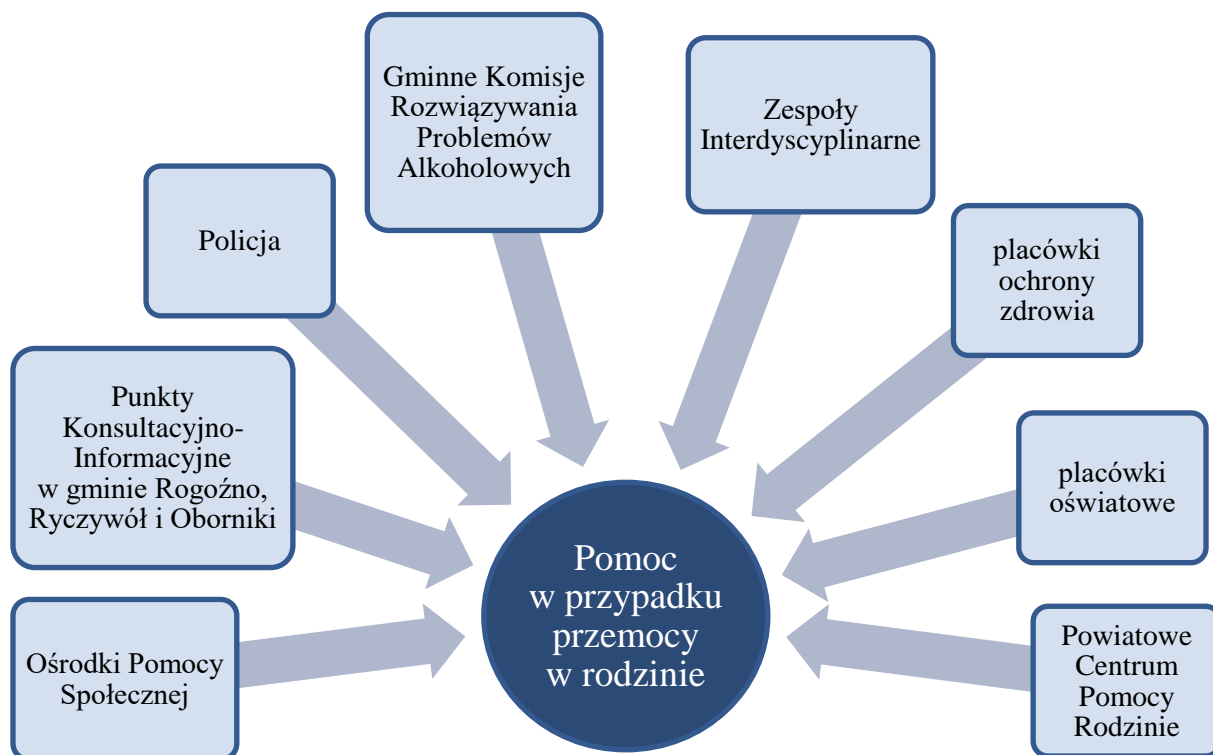
w rodzinie w gminach powiatu obornickiego zajmują się Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie powiatu obornickiego mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

Rysunek 6. Pomoc w przypadku problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu obornickiego

Źródło: opracowanie własne

W 2019 roku z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu obornickiego z powodu przemocy w rodzinie skorzystało łącznie 18 rodzin, w 2018 roku 11, natomiast w 2017 roku 42. W gminie Oborniki w 2019 roku pomoc i wsparcia z omawianego powodu otrzymało 12 rodzin, w gminie Rogoźno 2 rodziny, natomiast w gminie Ryczywół 4 rodziny. Zarówno w gminie Oborniki, jak i gminie Ryczywół na przestrzeni ostatnich lat odnotowany został wzrost liczby rodzin otrzymujących pomoc z tego powodu.

Tabela 49. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	8	8	12
gmina Rogoźno	32	0	2
gmina Ryczywół	2	3	4
łącznie	42	11	18

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Pracownik socjalny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego przy OPS w Obornikach. Pracownicy PCPR udzielają ponadto poradnictwa osobom, które zgłaszają się po wsparcie w przypadku doświadczania problemu przemocy w rodzinie.

W 2019 roku w gminie Oborniki grupy robocze spotykały się 163 razy, a objętych ich pomocą było łącznie 228 osób. Jak wynika z danych źródłowych, liczba posiedzeń grup roboczych w porównaniu do 2017 roku uległa zmniejszeniu, natomiast liczba osób objętych ich pomocą pozostawała na względnie stałym poziomie (228 osób w 2019 roku, 227 osób w 2018 i 2017 roku).

W gminie Rogoźno w omawianym roku grupa robocza zbierała się 20 razy, przy czym udzielono pomocy 25 osobom. Liczba posiedzeń grup roboczych w latach 2017-2019 utrzymywała się na podobnym poziomie, jednak w stosunku do 2017 roku spadła liczba osób, którym udzielono wsparcia (z 33 osób w 2017 roku do 25 osób w 2019 roku).

W gminie Ryczywół z kolei w 2019 roku grupy robocze odbyły 44 spotkania z osobami doświadczającymi przemocy oraz podejrzanymi o stosowanie przemocy – to zaledwie o 2% więcej, niż w roku poprzednim oraz o 19% więcej niż w 2017 roku.

Tabela 50. Liczba posiedzeń grup roboczych w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	183	190	163
gmina Rogoźno	19	21	20
gmina Ryczywół	37	43	44

Źródło: Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Ryczywole, Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 w gminie Oborniki, Sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2019 w gminie Rogoźno

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Gmina Oborniki

W 2019 roku objętych procedurą „Niebieskie Karty” były 83 rodziny - to o 16 rodzin więcej niż w 2018 roku i również 16 rodzin więcej niż w 2017 roku. W 2019 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 43 formularze „Niebieskie Karty – A”, w 2018 roku nieco więcej, bo 58, natomiast w 2017 roku podobnie jak w 2019 roku – 42 formularze.

Gmina Rogoźno

W 2019 założonych zostało 25 formularzy „Niebieskie Karty – A”, a dotkniętych przemocą w rodzinie było łącznie 17 mieszkańców Gminy; w 2018 roku założona została podobna liczba formularzy – 23, natomiast dotkniętych przemocą w rodzinie było nieco mniej mieszkańców – 10 osób; z kolei w 2017 roku założono 23 formularze, a przemoc stwierdzono w 24 rodzinach.

Gmina Ryczywół

W 2019 roku procedurę „Niebieskie Karty” grupy robocze prowadziły w 10 rodzinach, natomiast w roku poprzednim w 18 rodzinach.

Dzięki inicjatywnie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, w 2019 roku po raz pierwszy na terenie powiatu obornickiego przeprowadzony został program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. PCPR we współpracy z Zespołami Interdyscyplinarnymi w Obornikach, Rogoźnie i Ryczywole oraz kuratorami sądowymi, kierowało klientów podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie do udziału w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych. W ramach programu przeprowadzono cykl spotkań grupowych poprzedzonych indywidualnymi sesjami kwalifikacyjnymi i wprowadzającymi do udziału w programie. Mieszkańcy powiatu obornickiego mieli możliwość również udziału w warsztatach uczących lepszego kontrolowania własnych zachowań, przeżywania trudnych emocji w sposób bezpieczny dla osób bliskich, a także rozwiązywania sporów, nieporozumień i konfliktów w konstruktywny sposób.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie powiatu w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny.

Na poziomie gmin główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Poniższa tabela prezentuje liczbę rodzin w poszczególnych gminach powiatu obornickiego z podziałem na liczbę dzieci w tych rodzinach w 2019 roku. Jak wynika z przedstawionych danych, gminę Rogoźno zamieszkuje największa część rodzin z dziećmi, które w omawianym roku objęte były pomocą społeczną. W gminie Rogoźno również, większą część rodzin korzystających z pomocy społecznej, w porównaniu do innych gmin, stanowiły rodziny mające czworo i więcej dzieci. W gminie Oborniki oraz Rogoźno z pomocy społecznej w formie świadczeń korzystało najwięcej rodzin z trójką dzieci, natomiast w gminie Ryczywół z czwórką i większą liczbą dzieci.

Najwięcej rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń łącznie we wszystkich gminach powiatu obornickiego było w przedmiotowym roku tych, które wychowują troje dzieci (18 645). Na drugim miejscu pod tym względem znalazły się rodziny mające dwoje dzieci (16 619).

Tabela 51. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w gminach należących do powiatu obornickiego w 2019 roku

typ rodzin	gmina Oborniki	gmina Rogoźno	gmina Ryczywół	łącznie
jedno dziecko	4 099	5 100	1 531	10 730
dwoje dzieci	3 657	7 762	2 200	16 619
troje dzieci	5 357	9 832	3 456	18 645
czworo i więcej dzieci	2 876	9 029	4 109	16 014

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

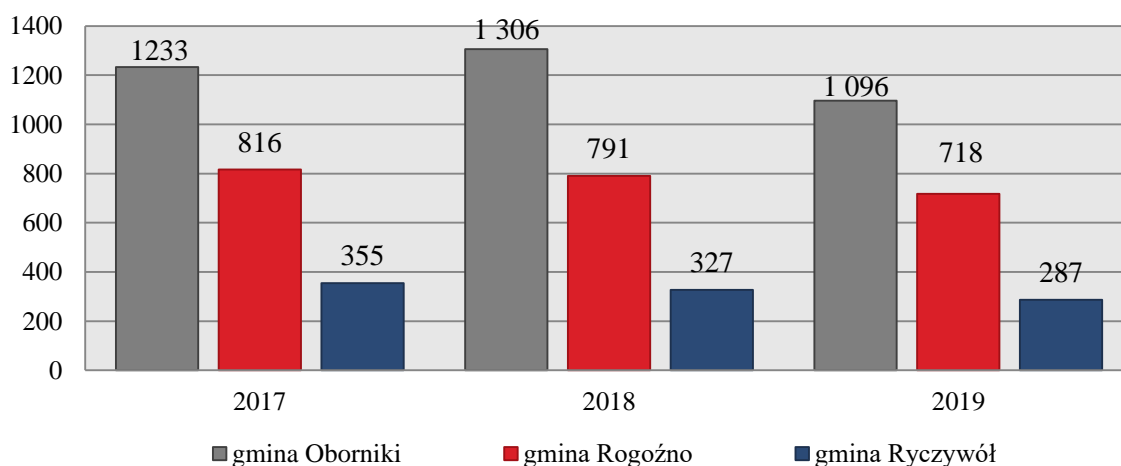
W poniższej tabeli zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019 z podziałem na poszczególne gminy powiatu obornickiego. Możemy zauważyć, że ze świadczeń tych w 2019 roku korzystało średnio 1 096 rodzin w gminie Oborniki, 718 rodzin w gminie Rogoźno oraz

287 w gminie Ryczywół. W latach 2017-2019 dostrzegalna jest tendencja spadkowa jeśli chodzi o średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z tego typu świadczeń we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego. W stosunku do 2017 roku w gminie Oborniki liczba rodzin spadła o 11%, w gminie Rogoźno o 12%, z kolei w gminie Ryczywół o 19%. Największy spadek odnotowany został zatem w gminie Ryczywół, a najmniejszy w gminie Oborniki.

Wykres 20. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019 z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Obornickiego

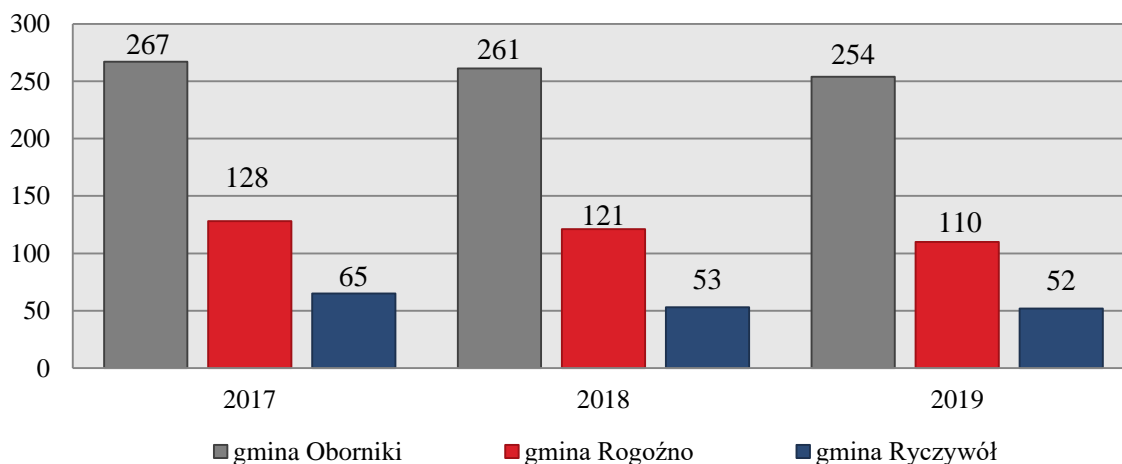

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2019 z omawianych świadczeń skorzystały 254 osoby z gminy Oborniki, 110 osób z gminy Rogoźno oraz 52 osoby z gminy Ryczywół. Warto zwrócić uwagę na to, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w gminie Oborniki była na przestrzeni omawianych lat ponad dwukrotnie większa niż w gminie Rogoźno. W ostatnich latach liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego spadła we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego. Największy spadek (w stosunku do 2017 roku) dostrzegalny jest w gminie Ryczywół (20%), natomiast najmniejszy w gminie Oborniki (5%).

Wykres 21. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019 z podziałem na poszczególne gminy należące do powiatu obornickiego

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W 2019 roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej, znajdowała się w gminie Oborniki oraz Rogoźno na drugim miejscu pod względem liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, natomiast w gminie Ryczywół uplasowała się na siódmym miejscu.

Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych uległa we wszystkich gminach powiatu obornickiego spadkowi. W 2017 roku z tego powodu z pomocy skorzystało 520 rodzin z całego powiatu, natomiast w 2019 roku już tylko 340. Rozpatrując liczbę rodzin, którym udzielone zostało pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na poszczególne gminy powiatu obornickiego można stwierdzić, że w stosunku do 2017 roku w gminie Rogoźno nastąpił bardzo duży spadek liczby rodzin (o 68%), w gminie Ryczywół spadek ten nie jest znaczny 10%, natomiast w gminie Oborniki odnotowany został wzrost liczby rodzin o 21%.

Tabela 52. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	184	209	222
gmina Rogoźno	316	125	100
gmina Ryczywół	20	12	18
łącznie	520	346	340

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Kolejną analizowaną kwestią jest liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na poszczególne gminy powiatu obornickiego. Wśród rodzin, które otrzymały pomoc i wsparcie z wyżej wymienionych powodów przeważają te, które są niepełne. W 2019 roku z pomocy korzystało 186 rodzin niepełnych oraz 48 rodzin wielodzietnych. W gminie Oborniki rodziny niepełne stanowiły 42% spośród wszystkich rodzin otrzymujących wsparcie z ww. powodów, w gminie Rogoźno 81%, natomiast w gminie Ryczywół 61%.

Tabela 53. Rodziny wielodzietne i niepełne, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na wszystkie gminy należące do powiatu obornickiego w 2019 roku

gmina	rodziny niepełne	rodziny wielodzietne	ogółem
gmina Oborniki	94	28	222
gmina Rogoźno	81	16	100
gmina Ryczywół	11	4	18
łącznie	186	48	340

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Ośrodki pomocy społecznej realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2020 r. poz. 821). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2019 roku na terenie całego powiatu obornickiego pracowało 7 asystentów rodziny, w tym 3 w gminie Oborniki, również 3 w gminie Rogoźno oraz 1 w gminie Ryczywół. W przedmiotowym roku, asystenci rodziny zatrudnieni w Ośrodkach Pomocy Społecznej obejmowali wsparciem łącznie 83 rodziny z powiatu obornickiego, w tym 41 rodzin z gminy

Oborniki, 29 rodzin z gminy Rogoźno oraz 13 rodzin z gminy Ryczywół. W stosunku do 2017 roku:

- w gminie Oborniki nastąpił wzrost liczby rodzin objętych pomocą asystenta o 29%;
- w gminie Rogoźno liczba rodzin objętych pomocą asystenta spadła o 15%;
- w gminie Ryczywół liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny utrzymywała się na względnie stałym poziomie.

Tabela 54. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin	liczba asystentów rodziny	liczba rodzin
gmina Oborniki	3	31	4	37	3	41
gmina Rogoźno	3	34	3	32	3	29
gmina Ryczywół	1	12	1	10	1	13

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

Rodziny z terenu powiatu obornickiego mogą uzyskać specjalistyczną pomoc psychologiczną w dwóch poradniach psychologiczno-pedagogicznych – jedna znajduje się na terenie gminy Oborniki, a druga w gminie Rogoźno.

Zorganizowaną działalność w celach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w formie placówki wsparcia dziennego prowadzi na terenie gminy Oborniki Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. Z zajęć w placówce korzystało w 2019 roku około 140 dzieci, tj. o 20 dzieci więcej niż w roku poprzednim. W gminie Ryczywół również funkcjonuje Świetlica Środowiskowa. Zajęcia w niej odbywają się w każdy poniedziałek, środę i piątek w godzinach od 16.00 do 19.00. Mają one charakter przede wszystkim opiekuńczy, ale i rozwijający. Z zajęć w Świetlicy korzystało w 2019 roku około 25 dzieci.

Na terenie powiatu obornickiego działalność prowadziła placówka opiekuńczo-wychowawcza Ochronka „Franciszek” dla małoletnich wychowanków. W 2019 roku placówka została zlikwidowana i w związku z tym postanowieniem sądu 4 dzieci powróciła do rodziny naturalnej, natomiast 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej. Na koniec 2019 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów umieszczonych było 20 wychowanków (to o 5 wychowanków więcej w stosunku do 2018 roku i 3 osób więcej w porównaniu do 2017 roku).

PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Podstawowym celem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym; a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ustawy system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

W 2019 roku w pieczy zastępczej umieszczono 36 dzieci z powiatu obornickiego. W powiecie w 2019 roku funkcjonowało 11 rodzin pełniących funkcję zawodowej rodziny zastępczej oraz 1 rodzina, która pełniła funkcję Rodzinnego Domu Dziecka. Oprócz tego 5 osób zatrudnionych było do pomocy w rodzinach zawodowych zastępczych. Według stanu na koniec 2019 roku w powiecie obornickim funkcjonowały 84 rodziny zastępcze z 122 dziećmi, w tym:

- 52 rodziny spokrewnione obejmujące opiekę na 63 dziećmi,
- 20 rodzin niezawodowe, które objęły opieką 30 dzieci,
- 11 zawodowych obejmujących opieką 25 dzieci,
- Rodzinny Dom Dziecka, w którym przebywało 4 dzieci.

Poniższa tabela prezentuje liczbę i rodzaj funkcjonujących na terenie powiatu obornickiego rodzin zastępczych na przestrzeni ostatnich trzech lat. Od 2017 roku obserwowalny jest wzrost liczby rodzin zastępczych i jednocześnie wzrost liczby dzieci objętych ich opieką. W stosunku do 2017 roku liczba rodzin zastępczych zwiększyła się o 17%, a liczba dzieci o 3%. Od 2017 roku nastąpił wzrost liczby rodzin spokrewnionych oraz niezawodowych. Liczba rodzin zawodowych i Rodzinnych Domów Dziecka utrzymuje się na stałym poziomie.

Tabela 55. Liczba i podział rodzin zastępczych na terenie powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)

rodzina zastępcza	2017		2018		2019	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
spokrewniona	41	54	45	56	52	63
niezawodowa	19	31	19	31	20	30
zawodowa	11	26	11	27	11	25
RDD	1	7	1	4	1	4
razem	72	118	76	118	84	122

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Rozpatrując liczbę i podział rodzin zastępczych w każdej z poszczególnych gmin należących do powiatu obornickiego możemy zauważyć, że w gminie Oborniki funkcjonowały 52 rodziny zastępcze, które objęły opieką łącznie 67 dzieci, w gminie Rogoźno funkcjonowały 23 rodziny zastępcze z 23 dziećmi, natomiast w gminie Ryczywół 9 rodzin z 12 dziećmi.

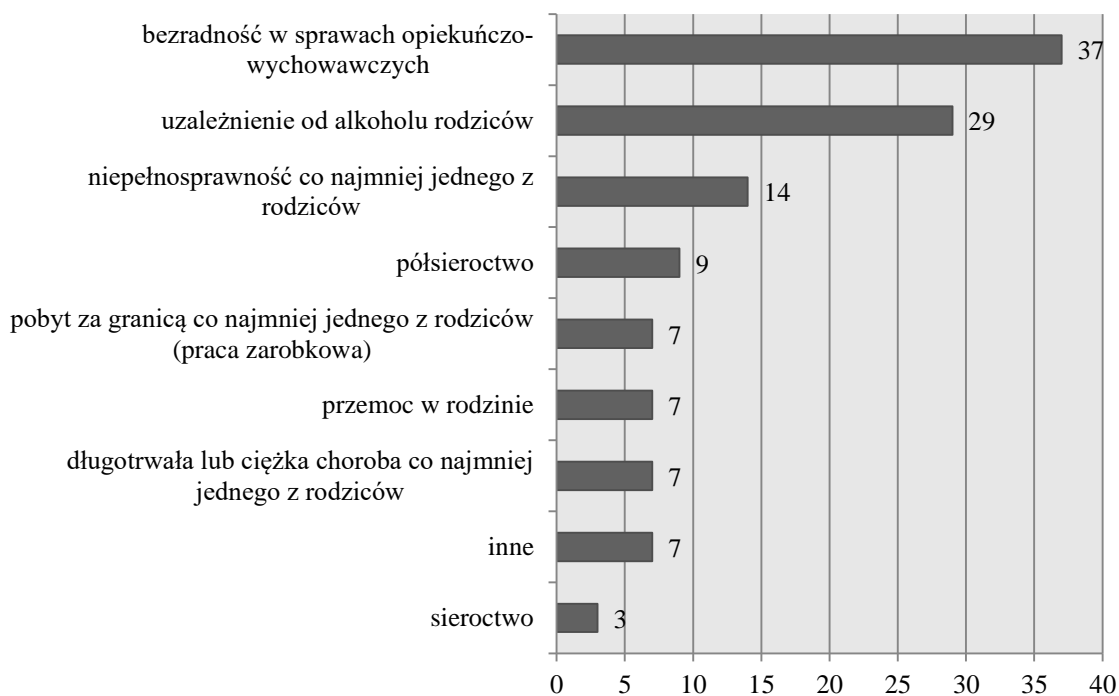
Tabela 56. Liczba i podział rodzin zastępczych na terenie powiatu obornickiego i należących do niego gmin według stanu na koniec 2019 roku

rodzina zastępcza	powiat obornicki		gmina Oborniki		gmina Rogoźno		gmina Ryczywół	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
spokrewniona	52	63	31	36	15	21	6	6
niezawodowa	20	30	14	18	5	10	1	2
zawodowa	11	25	7	13	2	8	2	4
RDD	1	4	-	-	1	4	-	-
razem	84	122	52	67	23	43	9	12

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2019 rok

Głównym powodem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w 2019 roku była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – z tego powodu umieszczono w omawianym roku 37 dzieci. Na drugim miejscu pod względem liczby dzieci znalazło się uzależnienie od alkoholu rodziców (29 dzieci), natomiast na trzecim niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców (14 dzieci). Najmniej dzieci zostało umieszczonych w pieczy zastępczej z powodu sieroctwa (3 osoby).

Tabela 57. Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z końcem 2019 roku

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego za okres od 01.01 do 31.12.2019 roku

Wg stanu na koniec grudnia 2019 roku powiat obornicki pokrywał również koszty utrzymania 43 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów (23 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, 20 dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej). PCPR zleciło do wykonania opinie psychologiczne dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej i przeprowadzono szkolenie 4 kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 zlecenie realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego. Starosta Obornicki wyznaczył na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach. W 2019 roku Organizator sporządził 100 planów pomocy dziecku (2 plany więcej niż w roku poprzednim), 294 sprawozdania z pracy z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej (14 plany więcej niż w 2018 roku), 24 sprawozdania z pracy z rodziną dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej (21 sprawozdań mniej niż w roku poprzednim) oraz 54 pozwy o alimenty (31 pozwów więcej niż w 2018 roku).

Tabela 58. Liczba sporządzonych przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej placów, sprawozdań i pozwów w latach 2018 i 2019

wyszczególnienie	2018	2019
plany pomocy dziecku	98	100
sprawozdania z pracy z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	308	294
sprawozdania z pracy z rodziną dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej	45	24
pozwy o alimenty	23	54

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Do zadań Zespołu do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy wykonywanie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności:

1. pozyskiwanie, kwalifikowanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz prowadzenia naboru kandydatów;
2. informowanie sądu rodzinnego o ustaniu przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub złożenie wniosku wraz z uzasadnieniem o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka;
3. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy osoba sprawująca pieczę rodzinną nie może pełnić opieki;
4. zapewnianie opiekunom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, grup wsparcia, pomocy wolontariuszy, badań psychologiczno – pedagogicznych;
5. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
6. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, informowanie sądu rodzinnego o całokształcie sytuacji dziecka, dokonywanie oceny osób sprawujących pieczę zastępczą oraz przygotowanie planu pomocy dziecku;
7. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;

8. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną;
9. udzielanie wsparcia dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w opracowaniu planu pomocy dziecku i udział w zespole ds. oceny sytuacji dziecka;
10. wyznaczanie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
11. udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
12. wydawanie opinii w sprawie zasadności przyznania środków finansowych na utrzymanie lokalu;
13. prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny niezawodowej, zawodowej, osobach do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz o osobach pełniących wyżej wymienione funkcje;
14. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu zadań realizowanych przez Zespół w ramach systemu pieczy zastępczej.

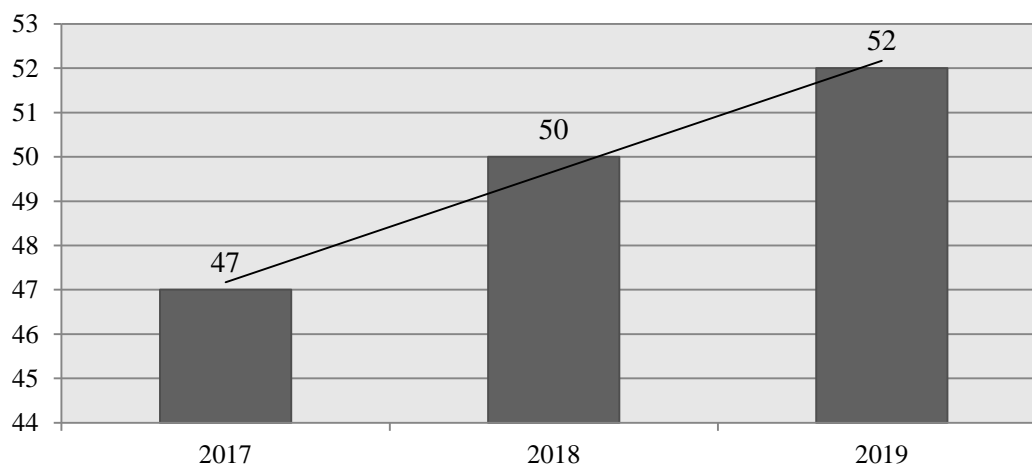
W skład Zespołu wchodzi pracownicy socjalni, specjaliści pracy z rodziną, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, którzy współpracują z asystentami rodziny z Ośrodków Pomocy Społecznej. W 2019 roku Zespół spotykał się 19 razy w celu dokonania oceny sytuacji dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej. W przedmiotowym roku:

- sporządzono 32 oceny rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinną dom dziecka (to o 10 ocen więcej niż w roku poprzednim),
- dokonano 220 okresowych ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej (to o 6 ocen więcej niż w roku poprzednim).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2019 roku zatrudniało trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej pozostaje w stałym kontakcie osobistym i telefonicznym z rodziną zastępczą. Na podstawie dokonanej we współpracy z rodziną zastępczą i innymi specjalistami diagnozy, a także zgłoszonych przez rodzinę zastępczą potrzeb obejmuje ją wsparciem i udziela pomocy. W omawianym roku koordynatorzy sprawowali pieczę łącznie nad 52 rodzinami i 82 dziećmi przebywającymi w rodzinnej pieczy zastępczej. W stosunku do lat poprzednich nastąpił wzrost liczby rodzin objętych pomocą koordynatorów pieczy zastępczej. W 2017 roku objętych zostało 47 rodzin, natomiast w 2018 roku – 50 dzieci.

Wykres 22. Liczba rodzin objętych pomocą koordynatorów pieczy zastępczej na terenie powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem społeczności lokalnej.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W 2019 roku osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 18,8% wszystkich mieszkańców powiatu obornickiego, co oznacza wzrost w stosunku do 2016 roku o 1,3 pp. Największy odsetek seniorów jest w gminie Oborniki (19,1%), natomiast najmniejszy w gminie Ryczywół (17,8%).

Tabela 59. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat w powiecie obornickim i gminach do niego należących 2017-2019 (w procentach)

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	17,7	18,4	19,1
gmina Rogoźno	17,4	18,0	18,5
gmina Ryczywół	16,3	17,2	17,8
powiat obornicki	17,5	18,1	18,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Łączna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia pomocy społecznej we wszystkich gminach powiatu obornickiego wyniosła w 2019 roku - 318. Na przestrzeni ostatnich lat dostrzegalny jest wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej we wszystkich gminach. W stosunku do 2017 roku w gminie Oborniki nastąpił wzrost o 15%, w gminie Rogoźno o 3%, natomiast w gminie Ryczywół o 42%.

Tabela 60. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu obornickiego w latach 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	131	129	151
gmina Rogoźno	119	117	123
gmina Ryczywół	31	40	44
łącznie	281	286	318

Źródło: *Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok*

W 2019 łącznie we wszystkich gminach powiatu obornickiego przyznano 217 zasiłków pielęgnacyjnych osobie, która ukończyła 75 lat, w tym 116 w gminie Oborniki, 58 w gminie Rogoźno i 43 w gminie Ryczywół. Liczba zasiłków przyznawanych osobom po 75 roku życia łącznie we wszystkich gminach powiatu obornickiego w porównaniu do 2017 roku zmalała o 11%, natomiast w stosunku do roku poprzedniego odnotowany został nieznaczny wzrost o 2%.

Tabela 61. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach powiatu obornickiego

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	145	113	116
gmina Rogoźno	62	53	58
gmina Ryczywół	36	47	43
łącznie	243	213	217

Źródło: *Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok*

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym, przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupelnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź gminy, gdy rodzina nie jest wydolna finansowo. Pobyt w Niepublicznym Domu Seniora opłacany jest przez samych jego pensjonariuszy ze środków własnych (rent, emerytur, oszczędności, dochodów z innych tytułów), bądź przez rodzinę osoby zamieszkującej. Istnieje również możliwość dofinansowań pobytów z budżetu publicznego, o ile dom nie jest związany umową z Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Zajmują się tym odpowiednie jednostki administracyjne Pomocy Rodzinie¹⁰.

Szczegółowe dane dotyczące odpłatności za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019 w poszczególnych gminach powiatu obornickiego znajdują się w tabeli poniżej. Z danych statystycznych wynika, że w stosunku do lat poprzednich Ośrodki Pomocy Społecznej we wszystkich gminach ponosiły odpłatność za pobyt w DPS coraz większej liczby osób. Na terenie powiatu obornickiego nie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, zatem mieszkańcy umieszczani są w DPS w następujących gminach: Chodzież, Mościszki, Łęczeczki, Żadkowo, Piłka Zamyślin, Chwałkowo, Chumiętki, Mielżyn, Nowa Wieś, Pleszew.

Tabela 62. Odpłatność poszczególnych gmin powiatu obornickiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	29	27	31
gmina Rogoźno	22	20	24
gmina Ryczywół	12	12	14
łącznie	63	59	69

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jak wynika z danych przedstawionych przez Ośrodki Pomocy Społecznej znajdujące się na terenie powiatu obornickiego, wzrosła liczba osób korzystająca z usług opiekuńczych łącznie we wszystkich gminach powiatu obornickiego – w stosunku do 2017 roku nastąpił wzrost o 5%. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na gminy możemy zauważyć, że wzrost nastąpił w gminie Rogoźno oraz

¹⁰ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn.zm.).

Ryczywół, natomiast w gminie Oborniki liczba osób korzystających z usług opiekuńczych spadła.

Tabela 63. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poszczególnych gminach powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019

gmina	2017	2018	2019
gmina Oborniki	107	90	98
gmina Rogoźno	44	55	59
gmina Ryczywół	17	22	20
łącznie	168	167	177

Źródło: Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2019 rok

W gminie Oborniki wykonywanie usług opiekuńczych zlecono Spółdzielni Socjalnej „Uciec Dystrofii” z siedzibą w Obornikach. Podopieczni objęci są usługami w wymiarze od 1 do 6 godzin dziennie. W gminie Rogoźno natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczy Centrum Integracji Społecznej w Rogoźnie oraz dwie opiekunki środowiskowe zatrudnione przez tamtejszy Ośrodek.

Do istotnych zasobów w zakresie pomocy i wsparcia osób starszych na terenie powiatu obornickiego należą:

- Klub „Miły Dzień” w Obornikach,
- Klub „Senior+” w Obornikach,
- Dzienny Dom „Senior+” – „Jagiellonka” w Obornikach,
- Klub Seniora w gminie Rogoźno.

Klub „Miły Dzień” realizuje prawa osób niepełnosprawnych do swobodnego poruszania oraz przemieszczania się, poprzez likwidację barier architektonicznych. Ponadto Klub zaspokaja potrzeby osób starszych oraz osób niepełnosprawnych, aktywizuje ich, wypełnia czas wolny, a także przeciwdziałania monotonii i samotności. Do Klubu uczęszcza około 20 osób.

Klub „Senior+” jest ośrodkiem wsparcia w postaci środowiskowej pomocy dziennej, który świadczy usługi dla osób nieaktywnych zawodowo w wieku powyżej 60 lat mieszkających na terenie gminy Oborniki. Seniorzy mogą w Klubie aktywnie i ciekawie spędzić czas, brać udział w zajęciach ruchowych, ćwiczeniach pamięci, czy wspólnym śpiewaniu. Oferta zajęć jest bardzo szeroka.

Dzienny Dom „Senior+” – „Jagiellonka” rozpoczął działalność we wrześniu 2019 roku i działa w strukturach OPS w Obornikach. Dom przeznaczony jest dla 20 osób. Uczestnikami zajęć w Dziennym Domu mogą być tylko mieszkańcy gminy Oborniki, którzy są nieaktywni zawodowo, mają więcej niż 60 lat i są zdolne do samoobsługi. Dzienny Dom

101 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

zapewnia uczestnikom jeden darmowy ciepły posiłek oraz organizuje liczne zajęcia, warsztaty, rehabilitację, czy też spotkania okolicznościowe.

Klub Seniora zlokalizowany w gminie Rogoźno organizuje jego uczestnikom czas wolny, spotkania okolicznościowe, wyjazdy, wycieczki, itp. Członkami Klubu Seniora jest 21 osób. Klub funkcjonuje od 15.00-19.00.

PRZESTĘPCZOŚĆ

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba wszczętych postępowań w poszczególnych kategoriach przestępstw na terenie powiatu obornickiego w latach 2017-2019. W 2017 roku wszczęto łącznie 299 postępowań, w 2018 roku o 19% mniej, z kolei w 2019 roku liczba wszczętych postępowań wzrosła ponownie do 299. Na pierwszym miejscu pod względem liczby wszczętych postępowań znalazła się kradzież cudzej rzeczy (110), na drugim miejscu sprawy o narkotyki (53), natomiast na trzecim kradzież z włamaniem (50).

Tabela 64. Liczba wszczętych postępowań w poszczególnych kategoriach na terenie KPP Oborniki w latach 2017-2019

kategoria wszczętego postępowania	2017	2018	2019
uszczerbek na zdrowiu	14	19	24
bójka lub pobicie	3	5	6
kradzież cudzej rzeczy	109	75	110
kradzież samochodu	25	7	11
kradzież z włamaniem	54	61	50
przestępstwa rozbójnicze	3	5	7
uszkodzenie rzeczy	35	36	38
w sprawach o narkotyki	56	33	53
łącznie	299	241	299

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Obornikach

Analizie poddana została w następnej kolejności liczba osób/podmiotów pokrzywdzonych oraz podejrzanych o popełnienie przestępstwa w latach 2017-2019 na terenie powiatu obornickiego. Dane źródłowe wskazują na to, że największa liczba osób/podmiotów pokrzywdzonych oraz osób podejrzanych odnotowana została w 2018 roku, natomiast najmniejsza w 2017 roku. W stosunku do 2017 roku obserwowalny jest zatem trend spadkowy pod tym względem – liczba osób/podmiotów pokrzywdzonych wzrosła o 8%, natomiast liczba osób podejrzanych o 17%.

Tabela 65. Liczba osób/podmiotów pokrzywdzonych oraz podejrzanych o popełnienie przestępstwa na terenie KPP Oborniki w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
osoby/podmioty pokrzywdzone	1 045	1 558	1 126
osoby podejrzane	574	716	673

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Obornikach

Policja poza ściganiem sprawców przestępstw i wykroczeń, realizuje także zadania w obszarze profilaktyki społecznej. W ramach tego prowadzi systematyczną współpracę z wieloma podmiotami publicznymi i prywatnymi, samorządami, stowarzyszeniami, związkami funkcjonującymi na terenie całego powiatu obornickiego.

W omawianych latach policjanci przeprowadzali prelekcje dot. aktualnych zagrożeń jak i szkolenia ukierunkowane na poszczególne zagadnienia i grupy docelowe. Podczas licznych spotkań podkreślany był aspekt m.in. spożywania alkoholu oraz konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych jakie się z tym wiążą. Na terenie KPP Oborniki prowadzono wiele działań mających w swoim zamyśle propagować życie wolne od używek. W trakcie prelekcji, przedstawień i spotkań poza skutkami prawnymi ukazywane były także konsekwencje społeczne i zdrowotne wynikające z faktu odurzania się. Ponadto realizowane były również warsztaty dotyczące cyberprzestrzeni oraz zagrożeń jakie się z nią wiążą.

Policja prowadziła systematyczną współpracę ze szkołami, pozwalającą na prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki ukierunkowanej na wymianę informacji oraz podejmowaniu właściwych działań w związku z czynami karalnymi mającymi miejsce na terenie placówek oświatowych oraz zachowaniami świadczącymi o przejawianiu przez uczniów postaw niedostosowania społecznego.

Policjanci prowadzili również działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym realizowane poprzez propagowanie właściwego zachowania wszystkich uczestników ruchu drogowego.

Poza prelekcjami i szkoleniami funkcjonariusze stale uczestniczą w różnego rodzaju festynach i imprezach sportowo-kulturalnych. Każde spotkanie jest okazją do przekazania niezbędnych informacji, czy też rad dotyczących właściwego bezpiecznego zachowania i unikania zagrożeń życia codziennego. Działalność profilaktyczna obornickiej Policji prowadzona jest z wykorzystaniem strony internetowej oraz komunikatorów społecznościowych. Medium te służy nie tylko przekazywaniu relacji z przeprowadzonych działań ale też kierowaniu ostrzeżeń i wskazywaniu właściwych postaw wobec realnych zagrożeń życia społecznego.

Działania z zakresu profilaktyki społecznej prowadzone są w oparciu o programy profilaktyczne, takie jak „Bezpieczne życie seniora”, „Narkotyki i dopalacze zabijają”, „Dwie strony sieci”, „Razem bezpieczniej”, „Bezpiecznie to wiedzieć i znać”, „Kręci mnie bezpieczeństwo przez cały rok szkolny” oraz wszelkiego rodzaju akcje i kampanie społeczne w oparciu i z wykorzystaniem spotów profilaktycznych, materiałów edukacyjnych i tematycznych reportaży telewizyjnych ukazujących wycinek danej rzeczywistości dot. konkretnych zdarzeń.

W 2017 roku w zorganizowanych przez KPP Oborniki 335 spotkaniach profilaktycznych brało udział łącznie 13 311 osób, w 2018 roku w 560 spotkaniach 19 279 osób, natomiast w 2019 roku przeprowadzono 460 spotkań z łączną liczbą 18 460 uczestników.

Tabela 66. Liczba zorganizowanych przez KPP Oborniki spotkań profilaktycznych oraz liczba biorących w nich udział osób w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba spotkań	335	560	460
liczba osób uczestniczących	13 311	19 279	18 460

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Obornikach

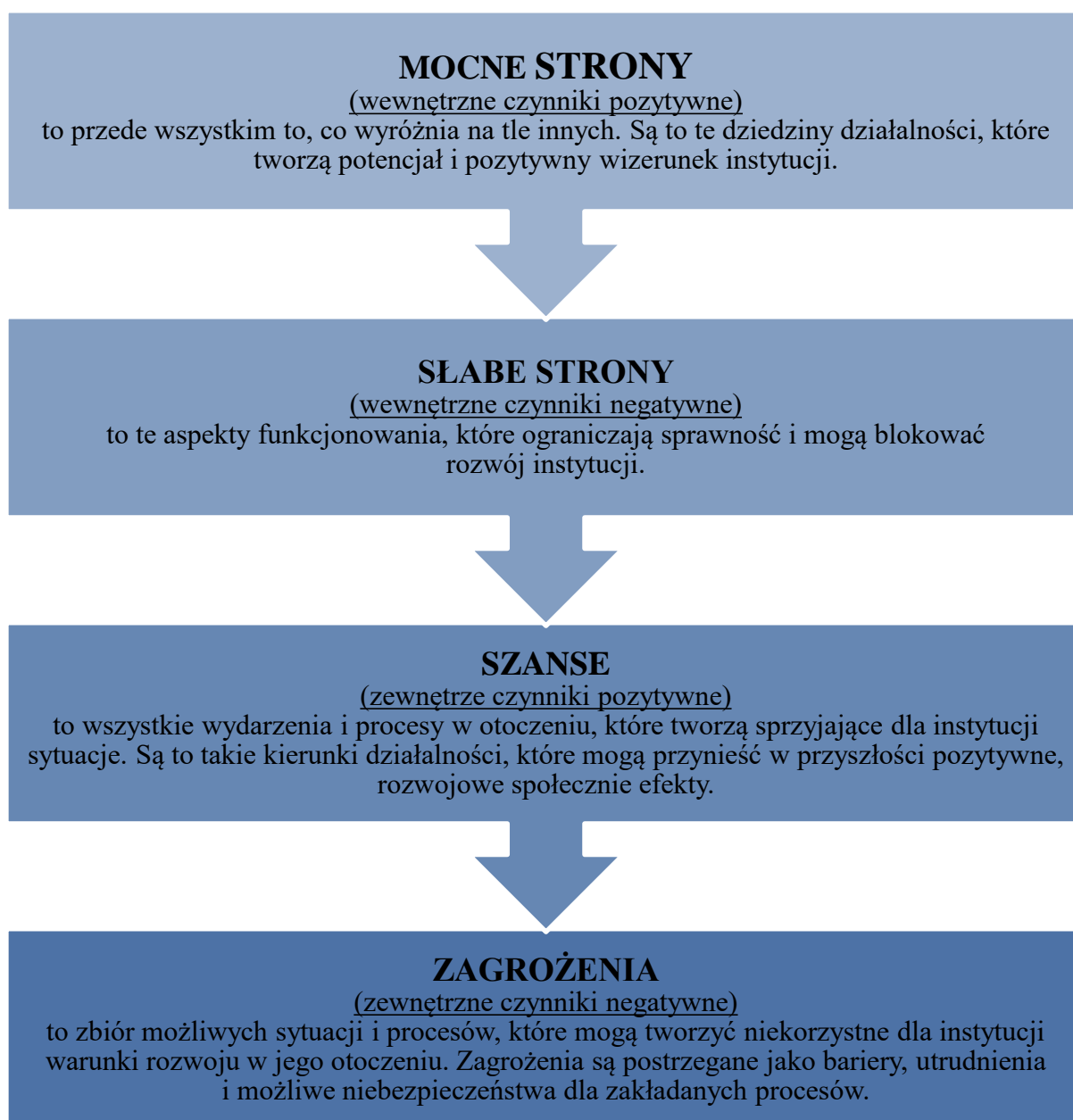

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Bliskość aglomeracji poznańskiej.
2. Atrakcyjność powiatu pod względem przyrodniczym.
3. Wzrost liczby ludności powiatu na przestrzeni ostatnich lat.
4. Dodatni przyrost naturalny w ostatnich czterech latach.
5. Znacznie niższa niż w całej Polsce stopa bezrobocia rejestrowanego.
6. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
7. Rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowo-rekreacyjna.
8. Funkcjonowanie na terenie powiatu licznych organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
9. Rozwinięta oferta edukacyjna.
10. Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej łącznie we wszystkich gminach powiatu obornickiego.
11. Spadek udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców powiatu.
12. Funkcjonowanie podmiotów reintegracji społecznej i zawodowej mieszkańców (Centrum Integracji Społecznej, Spółdzielnia Socjalna Opus, Środowiskowy Dom Samopomocy w Rogoźnie).
13. Funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej w Wiardunkach.
14. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu we wszystkich gminach powiatu Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych.
15. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach.
16. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
17. Funkcjonowanie poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz placówek wsparcia dziennego.

SŁABE STRONY

1. Znaczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
2. Ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w ostatnich dwóch latach.
3. Wydatki powiatu przewyższające jej dochody.
4. Niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech w powiecie.
5. Wzrost liczby osób długotrwale pobierających świadczenie łącznie we wszystkich gminach w stosunku do 2017 roku.
6. Znaczny udział zarejestrowanych w PUP osób mających co najmniej 1 dziecko przed rokiem życia.
7. Niższa wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym, niż ma to miejsce w całym województwie.
8. Wzrost liczby wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych.
9. Wzrost liczby osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości zatrzymanych na terenie powiatu obornickiego.
10. Zbyt mało rodziców objętych działaniami profilaktycznymi związanymi z używaniem substancji psychoaktywnych przez uczniów oraz zjawiskiem przemocy.
11. Niewystarczający dostęp do klubów samopomocowych dla osób współuzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób doznających przemocy.
12. Niewystarczająca baza specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
13. Zbyt mała ilość alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin oraz osób starszych w gminie Rogoźno oraz Ryczywół.
14. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej.
15. Wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z usług opiekuńczych.
16. Brak Domu Pomocy Społecznej na terenie powiatu.

SZANSE

1. Rozwój turystyki.
2. Rozwój gospodarczy.
3. Pozyskanie środków unijnych na rozwój powiatu.
4. Promocja powiatu w całej Polsce.
5. Utworzenie nowych miejsc pracy.
6. Aktywizacja społeczna mieszkańców, rozwój fizyczny i sportowy.
7. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
8. Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
9. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych.
10. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
11. Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
12. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
13. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
14. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i niepełnosprawnych.
3. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
4. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
5. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
6. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
7. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
8. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach, zaburzenie więzi rodzinnych.
9. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
10. Ryzyko zaburzeń psychicznych i zachowań suicydalnych wśród dzieci i młodzieży.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

MISJA I CELE STRATEGII

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla powiatu obornickiego została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Powiat obornicki dążący do skutecznego rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców, poprzez właściwe działania administracji samorządowej i organizacji pozarządowych, wspierający lokalne inicjatywy społeczne, kulturalne i edukacyjne, wykorzystujący potencjał mieszkańców oraz zasoby kulturowe i gospodarcze regionu.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego jest wspieranie i zaspokajanie potrzeb mieszkańców w celu spójnego rozwoju powiatu obornickiego przy wykorzystaniu aktywności oraz potencjału społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

CEL STRATEGICZNY

Sprawny i odpowiedni do potrzeb, system rozwiązywania problemów społecznych w powiecie obornickim

POPRAWIE

- podejmowanie interwencji w odpowiedzi na problemy mieszkańców w powiecie,

TAK, ABY

- interwencja uwzględniała charakter i skalę problemów oraz optymalizowała wykorzystywanie dostępnych zasobów.

CELE OPERACYJNE

Cel operacyjny nr 1

- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.

Cel operacyjny nr 2

- Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

Cel operacyjny nr 3

- Wzrost poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.

Cel operacyjny nr 4

- Zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

Cel operacyjny nr 5

- Poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 6

- Zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przetrwania sytuacji kryzysowych rodzinom, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny nr 7

- Rozwój instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej oraz wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Cel operacyjny nr 8

- Rozwój aktywności i integracji społecznej seniorów.

Cel operacyjny nr 9

- Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiające funkcjonowanie w środowisku lokalnym między innymi poprzez wzmocnienie infrastruktury społecznej.

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin ukazano obszary, które wymagają podjęcia działań mających na celu zredukowanie niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowane zostały planowane zadania, które przyczynią się do realizacji celu strategicznego. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące oraz źródła finansowania.

BEZROBOCIE

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych oraz posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne.

Cel operacyjny nr 1

Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, w tym zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, a także zwiększanie szans na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia mieszkańców.

L.P.	Zadania	Wskaźnik realizacji celu
1	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej oraz integracji społecznej w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych poprzez pracę socjalną.	Liczba osób biorących udział w szkoleniach w zakresie aktywnych form wsparcia osób bezrobotnych.
2	Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy pomocy w znalezieniu pracy poprzez pośrednictwo pracy oraz poradnictwo zawodowe.	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą w znalezieniu pracy.
3	Inicjowanie i pogłębianie współpracy podmiotów samorządowych oraz organizacji pozarządowych na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba działań podjętych we współpracy z podmiotami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób bezrobotnych.
4	Upowszechnianie informacji o dostępnych instrumentach rynku pracy (szkolenia, staże, prace interwencyjne itp.) poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów i innych materiałów informacyjno-edukacyjnych.	Liczba upowszechnionych informacji o dostępnych instrumentach rynku pracy.

5	Wspieranie osób bezrobotnych w działaniach mających na celu zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji zawodowych odpowiednich do lokalnego rynku pracy.	Liczba osób bezrobotnych, które podjęły działania mające na celu zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji zawodowych.
6	Podjęcie działań wspierających podmiot ekonomii społecznej jakim jest Spółdzielnia Socjalna.	Liczba podjętych działań wspierających.
7	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, pracodawcami oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.	Liczba podjętych działań we współpracy z PUP oraz jednostkami oświatowymi w celu dostosowania oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy.
8	Rozwój usług aktywizacji społeczno-zawodowej.	Liczba osób bezrobotnych korzystających z aktywizacji społeczno-zawodowej, liczba prowadzonych usług aktywizacji społeczno-zawodowej.
9	Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.	Liczba dostępnych na terenie powiatu miejsc w żłobkach lub klubach dziecięcych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, PUP.	OPS, NGO, placówki oświatowe, pracodawcy i inne instytucje oraz organizacje lokalnego rynku pracy.	Środki własne, środki europejskie, budżet państwa.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWALE LUB CIĘŻKIE CHOROBY

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

Cel operacyjny nr 2

Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych oraz zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych.	Liczba podjętych działań na rzecz wspierania i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
2	Tworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację oraz dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych.	Liczba zorganizowanych/dofinansowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych.
3	Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania.	Liczba działań mających na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier.
4	Udzielenie pomocy materialnej na zakup sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób którym została przyznana pomoc materialna.
5	Dostosowywanie infrastruktury na terenie powiatu (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Liczba działań zmierzających do dostosowania infrastruktury w powiecie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
6	Rozwój kompetencji zawodowych kadry pomocy społecznej zajmującej się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych.	Liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe.
7	Organizacja dowozu dzieci i młodzieży niepełnosprawnych do szkół.	Liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnych dowożonych do szkół.
8	Dofinansowanie dla osób niepełnosprawnych do turnusów rehabilitacyjnych.	Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie.
9	Udzielanie poradnictwa dla rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych.	Liczba udzielonych porad rodzicom/opiekunom dzieci niepełnosprawnych.
10	Tworzenie warunków do rozwoju bazy wsparcia dla osób niepełnosprawnych (warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy itp.).	Liczba placówek wsparcia dla osób niepełnosprawnych, liczba działań wspierających rozwój istniejących placówek wsparcia.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR.	OPS, NGO, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa, PFRON, środki europejskie.

UZALEŻNIENIA

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień,
- wzrost liczby nietrzeźwych osób kierujących pojazdami.

Cele operacyjny nr 3

Wzrost poziomu wiedzy w zakresie zagrożeń związanych ze spożywaniem alkoholu, promowanie zdrowego stylu życia oraz wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwych form pomocy w przypadku problemu uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie profilaktycznych działań informacyjno-edukacyjnych uświadamiających zagrożenia i konsekwencje uzależnień, w tym stosowania środków psychoaktywnych.	Liczba uczestników działań informacyjno-edukacyjnych.
2	Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.	Liczba działań podjętych w celu promowania wśród mieszkańców zdrowego stylu życia.
3	Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień.	Liczba działań podjętych w ramach ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych
4	Inicjowanie powstawania na terenie powiatu grup samopomocowych skierowanych do dorosłych dzieci alkoholików (DDA) oraz osób współuzależnionych.	Liczba grup samopomocowych funkcjonujących na terenie powiatu.
5	Monitorowanie skali problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród mieszkańców powiatu obornickiego.	Liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
OPS, GKRPA.	PCPR, KPP, NGO, placówki oświatowe.	Środki własne, budżet państwa.

PRZEMOC W RODZINIE

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- niewystarczająca baza specjalistycznego wsparcia osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny nr 4

Zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy w rodzinie, a także poszerzenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania kar fizycznych wobec dzieci.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych.
2	Organizacja spotkań informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla pracowników instytucji publicznych.	Liczba pracowników instytucji publicznych uczestniczących w spotkaniach informacyjno-edukacyjnych oraz szkoleniach.
3	Organizowanie lokalnych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Liczba zorganizowanych kampanii społecznych przeciw przemocy w rodzinie.
4	Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba podjętych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy współpracy międzyinstytucjonalnej.
5	Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.
6	Realizacja działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie, a także uwrażliwienie społeczności lokalnej na występowanie tego problemu.	Liczba zrealizowanych działań mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS, ZI.	NGO, KRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, budżet państwa.

Cel operacyjny nr 5

Poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Ilość podjętych działań informacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2	Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa, udzielanie schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.	Liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, którym została udzielona bezpośrednia pomoc na przykład w postaci interwencji kryzysowej, schronienia, pomocy finansowej, psychologicznej i prawnej.
3	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.	Liczba osób objętych pomocą i wsparciem w zakresie poradnictwa medycznego, psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
4	Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.	Liczba osób stosujących przemoc, biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnych.
5	Organizowanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.	Liczba grup wsparcia, liczba uczestników.
6	Utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej zapewniającego schronienie dla osób doznających przemocy w rodzinie.	Liczba działań prowadzonych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR, OPS, ZI.	NGO, KRPA, KPP, samorząd powiatowy placówki ochrony zdrowia.	Środki własne, budżet państwa.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich.

Cel operacyjny nr 6

Zapewnienie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji rodzicielskich oraz umiejętności przewyższania sytuacji kryzysowych rodzinom, a także poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Praca z rodzinami mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze polegająca na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku rówieśniczym i szkolnym.	Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze objętych wsparciem.
2	Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze.
3	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Liczba rozpowszechnionych informacji na temat poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.
4	Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	Liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami.
5	Organizowanie różnego rodzaju działań i aktywności mających na celu integrację rodzin.	Liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników.
6	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	Liczba rodzin i dzieci objętych monitorowaniem.

7	Wsparcie w zakresie organizowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez organizowanie różnorodnych form wsparcia dziennego.	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych formach wsparcia dziennego.
8	Kontynuowanie i pogłębianie współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz wspierania rodziny.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
9	Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego w zakresie wsparcia prawnego i psychologicznego.	Liczba rodzin objętych wsparciem specjalistycznego poradnictwa.
10	Podjęcie działań na rzecz dziecka i rodziny we współpracy ze środowiskiem lokalnym, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz kościołami.	Liczba działań podjętych na rzecz dziecka i rodziny we współpracy z różnymi instytucjami z terenu powiatu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR.	OPS, NGO, placówki oświatowe, samorząd powiatowy, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM RODZICÓW

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej spowodowana bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz uzależnieniem od alkoholu w rodzinach.

Cel operacyjny nr 7

Rozwój instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej oraz wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Organizowanie szkoleń i warsztatów podnoszących kompetencje rodziców zastępczych i osób prowadzących rodzinne domy dziecka.	Liczba osób biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje.
2	Udzielanie pomocy i wsparcia w usamodzielnieniu się wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.	Liczba wychowanków objętych pomocą i wsparciem w usamodzielnieniu się.
3	Podejmowanie współpracy międzyinstytucjonalnej w celu powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.	Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz powrotów dzieci do rodzin naturalnych.
4	Zapewnianie rodzinom zastępczym wsparcia psychologicznego, prawnego i pedagogicznego oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba rodzin zastępczych, którym udzielono wsparcia psychologicznego, prawnego i pedagogicznego oraz pomocy ze strony koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
5	Pozyskiwanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	Liczba pozyskanych oraz biorących udział w szkoleniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
6	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników realizujących zadania z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.	Liczba pracowników realizujących zadania z zakresu wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej biorących udział w szkoleniach/warsztatach podnoszących kwalifikacje zawodowe.
7	Utworzenie na terenie powiatu placówki opiekuńczo-wychowawczej.	Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR.	OPS, NGO, placówki oświatowe, poradnie psychologiczno-pedagogiczne.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych oraz stały wzrost na przestrzeni lat udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności.

Cel operacyjny nr 8

Rozwój aktywności i integracji społecznej seniorów.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celu
1	Wsparcie i inicjowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i integrację osób starszych (zajęcia sportowe, komputerowe, rekreacyjne, itp.)	Liczba seniorów uczestniczących w zajęciach.
2	Wspieranie rozwoju i tworzeniu miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.	Liczba miejsc, w których prowadzone są zajęcia dla seniorów, liczba uczestników zajęć.
3	Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów (o dostępnych usługach dla osób starszych) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur.	Ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów.
4	Wsparcie inicjatyw organizacji pozarządowych i środowisk lokalnych na rzecz działań kierowanych do osób starszych.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób starszych.
5	Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej w społeczności lokalnej poprzez wspieranie organizacji zajęć edukacyjno-informacyjnych dla dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach informacyjno-edukacyjnych, liczba zorganizowanych zajęć.
6	Edukacja oraz promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród osób starszych.	Liczba uczestników działań edukacyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR.	OPS, NGO, placówki oświatowe, kluby seniora, dzienne domy pobytu.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

Cel operacyjny nr 9

Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia dla osób starszych umożliwiającego funkcjonowanie w środowisku lokalnym między innymi poprzez wzmocnienie infrastruktury społecznej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki realizacji celów
1	Prowadzenie mieszkań chronionych wspieranych, adresowanych do osób starszych.	Liczba funkcjonujących mieszkań chronionych.
2	Wspieranie działalności miejsc pobytu dziennego dla osób starszych.	Liczba osób korzystających z miejsc pobytu dziennego, liczba organizowanych zajęć.
3	Propagowanie i organizowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.	Liczba podjętych w formie wolontariatu działań.
4	Rozwijanie usług opiekuńczych dla osób starszych, w tym realizowanych w ośrodkach wsparcia i instytucjach reintegracji społeczno-zawodowej.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
5	Inicjowanie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/przeprowadzonych warsztatów dla osób starszych.
6	Utworzenie Domu Pomocy Społecznej na terenie powiatu.	Liczba dostępnych miejsc w Domu Pomocy Społecznej na terenie powiatu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Źródła finansowania
PCPR.	OPS, NGO, samorząd powiatowy, kluby seniora, dzienne domy pobytu, KPP.	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie.

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności powiatu obornickiego jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji w tym społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów powiatu z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest PCPR.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Starostwo Powiatowe w Obornikach.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU

W trakcie prac nad projektem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego na lata 2020-2029 dokument był przedłożony do konsultacji społecznych wśród wszystkich zainteresowanych mieszkańców powiatu. Po uchwaleniu go przez Radę Powiatu zostanie umieszczony na:

- stronach internetowych Starostwa Powiatowego;
- stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

MONITORING

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą przede wszystkim wskaźniki określone w strategii odnoszące się do poszczególnych celów. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników bazowych obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych Starostwa Powiatowego, Komendy Policji, PUP, ze sprawozdań OPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów

i projektów, sprawozdań z działalności PCPR oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez PCPR przy ścisłej współpracy z Starostwem Powiatowym co dwa lata. Wnioski z monitoringu i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii, rozwiązywanie problemów.

ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

NARZĘDZIA EWALUACJI

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

123 | CZĘŚĆ PROGRAMOWA

- ilościowych metod badawczych – pozwoli to na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznanie częstości występowania badanego zjawiska oraz określenie poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi;
- technik: ankiety, zestawienia danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- narzędzi: tabel, wykresów, diagramów.

OKRES EWALUACJI

Planuje się przeprowadzenie w 2030 roku ewaluacji końcowej, która będzie stanowić obiektywną ocenę założeń, procesu realizacji i rezultatów pod względem stosowności, skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych w ramach Strategii działań.

OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające z zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Obornickiego jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców powiatu obornickiego i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału

oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców powiatu obornickiego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości powiatu, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).
3. https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_obornicki
4. <https://pl.wikipedia.org/>
5. Raport o Stanie Powiatu Obornickiego 2019
6. <https://bd1.stat.gov.pl/>
7. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
8. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
9. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok
10. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok.

SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie powiatu obornickiego na mapie województwa wielkopolskiego	12
Rysunek 2. Gminy wchodzące w skład powiatu obornickiego	13
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu obornickiego według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)	22
Rysunek 4. Wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze finansowym w gminach należących do powiatu obornickiego oraz województwie wielkopolskich w 2019 roku	60
Rysunek 5. Pomoc w przypadku problemu uzależnień na terenie powiatu obornickiego	76
Rysunek 6. Pomoc w przypadku problemu przemocy w rodzinie na terenie powiatu obornickiego	83

SPIS TABEL

Tabela 1. Powierzchnia gmin znajdujących się na terenie powiatu obornickiego	13
Tabela 2. Przyrost naturalny w powiecie obornickim na przestrzeni lat 2016-2019	15
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w powiecie obornickim w latach 2016-2019 (w procentach)	16
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w powiecie obornickim w latach 2016-2019	17
Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w poszczególnych gminach powiatu obornickiego w latach 2016-2019	20
Tabela 6. Rodzaj prowadzonej działalności osób fizycznych w powiecie obornickim (stan na koniec 2019 roku)	21
Tabela 7. Wydatki powiatu obornickiego na 1 mieszkańca z podziałem na poszczególne gminy na przestrzeni lat 2016-2018 (w złotych)	24
Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w powiecie obornickim na przestrzeni lat 2016-2018	24
Tabela 9. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w powiecie obornickim, w poszczególnych gminach oraz województwie wielkopolskim w latach 2016-2018	25
Tabela 10. Instalacje techniczno-sanitarne w powiecie obornickim z podziałem na poszczególne gminy w 2018 roku (w procentach)	25

128 | SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Tabela 11. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w powiecie obornickim i należących do niego gmin w latach 2016-2018	31
Tabela 12. Liczba uczestników imprez kulturalnych w centrach, domach, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach w powiecie obornickim i należących do niego gminach na 1000 mieszkańców w latach 2016-2019	31
Tabela 13. Ludność gmin należących do powiatu obornickiego według edukacyjnych grup wieku w 2019 roku.....	33
Tabela 14. Liczba uczniów uczęszczających do szkół prowadzonych przez powiat obornicki w 2019 roku (stan na 30.09.2019 rok)	35
Tabela 15. Wykaz placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym są poszczególne gminy powiatu obornickiego	35
Tabela 16. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 roku uczniów z terenu województwa wielkopolskiego, powiatu obornickiego oraz należących do niego gmin (w procentach).....	37
Tabela 17. Placówki ochrony zdrowia znajdujących się na terenie powiatu obornickiego.....	39
Tabela 18. Dane statystyczne dotyczące opieki zdrowotnej w powiecie obornickim z podziałem na gminy w 2018 roku	40
Tabela 19. Wykaz organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie poszczególnych gminy wchodzących w skład powiatu obornickiego	41
Tabela 20. Kadra Ośrodków Pomocy Społecznej w powiecie obornickim na przestrzeni lat 2017-2019.....	47
Tabela 21. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019	48
Tabela 22. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019	49
Tabela 23. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w latach 2017-2019 w gminach należących do powiatu obornickiego	50
Tabela 24. Liczba osób, z którymi przeprowadzono wywiady środowiskowe na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do powiatu obornickiego	52
Tabela 25. Kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Obornikach w latach 2017-2019.....	54
Tabela 26. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa w gminach wchodzących w skład powiatu obornickiego w latach 2017-2019	56

129 | SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Tabela 27. Liczba osób, którym przyznano zasiłki stałe, celowe i okresowe na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do powiatu obornickiego	56
Tabela 28. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin powiatu obornickiego w ramach programu wieloletniego „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w latach 2017-2018 (liczba osób)	58
Tabela 29. Świadczenia pieniężne i niepieniężne przyznane mieszkańcom gmin powiatu obornickiego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2018 roku i „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 roku.....	58
Tabela 30. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2017-2019.....	60
Tabela 31. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w gminach wchodzących w skład powiatu obornickiego w latach 2017-2019	62
Tabela 32. Mieszkańcy powiatu obornickiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2017–2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności (stan na koniec roku).....	62
Tabela 33. Mieszkańcy powiatu obornickiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2017–2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2017-2019 (stan na koniec roku)	63
Tabela 34. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy z podziałem na gminy należące do powiatu obornickiego w 2019 (stan na koniec grudnia) oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców	64
Tabela 35. Liczba rodzin, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezdomności w gminach wchodzących w skład powiatu obornickiego w latach 2017-2019	67
Tabela 36. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2017-2019	69
Tabela 37. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2017-2019.....	69
Tabela 38. Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2017-2019.....	70

130 | SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Tabela 39. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu obornickiego, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w latach 2017-2019.....	70
Tabela 40. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych w latach 2017-2019	71
Tabela 41. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia osoby powyżej 16 roku życia w latach 2017-2019.....	72
Tabela 42. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według wieku i płci osoby przed 16 rokiem życia w latach 2017-2019.....	72
Tabela 43. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności legitymacji osoby niepełnosprawnej w latach 2017-2019.....	73
Tabela 44. Liczba osób objętych rehabilitacją społeczną przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019	74
Tabela 45. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia Ośrodków Pomocy Społecznej z powodu alkoholizmu w gminach należących do powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	77
Tabela 46. Działania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminach należących do powiatu obornickiego wobec osób uzależnionych w latach 2017-2019.....	79
Tabela 47. Liczba osób, którym udzielono porad w Punktach Informacyjno-Konsultacyjnych w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019.....	80
Tabela 48. Łączna wartość sprzedanego na terenie powiatu obornickiego alkoholu z podziałem na poszczególne gminy w latach 2017-2019 (w złotych).....	81
Tabela 49. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu przemocy w rodzinie w gminach należących do powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	84
Tabela 50. Liczba posiedzeń grup roboczych w gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019	85
Tabela 51. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w gminach należących do powiatu obornickiego w 2019 roku	87

131 SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Tabela 52. Rodziny, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego we wszystkich gminach należących do powiatu obornickiego w latach 2017-2019.....	90
Tabela 53. Rodziny wielodzietne i niepełne, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z podziałem na wszystkie gminy należące do powiatu obornickiego w 2019 roku	90
Tabela 54. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem w poszczególnych gminach powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019.....	91
Tabela 55. Liczba i podział rodzin zastępczych na terenie powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku).....	93
Tabela 56. Liczba i podział rodzin zastępczych na terenie powiatu obornickiego i należących do niego gmin według stanu na koniec 2019 roku	93
Tabela 57. Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z końcem 2019 roku	94
Tabela 58. Liczba sporządzonych przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej placów, sprawozdań i pozwów w latach 2018 i 2019.....	95
Tabela 59. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni lat w powiecie obornickim i gminach do niego należących 2017-2019 (w procentach).....	98
Tabela 60. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w gminach powiatu obornickiego w latach 2017-2019	98
Tabela 61. Liczba zasiłków pielęgnacyjnych przyznanych osobom, które ukończyły 75 lat na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach powiatu obornickiego	98
Tabela 62. Odpłatność poszczególnych gmin powiatu obornickiego za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2017-2019.....	99
Tabela 63. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poszczególnych gminach powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019	100
Tabela 64. Liczba wszczętych postępowań w poszczególnych kategoriach na terenie KPP Oborniki w latach 2017-2019.....	101
Tabela 65. Liczba osób/podmiotów pokrzywdzonych oraz podejrzanych o popełnienie przestępstwa na terenie KPP Oborniki w latach 2017-2019	102
Tabela 66. Liczba zorganizowanych przez KPP Oborniki spotkań profilaktycznych oraz liczba biorących w nich udział osób w latach 2017-2019.....	103

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców powiatu Obornickiego w latach 2016-2019	14
Wykres 2. Liczba mieszkańców powiatu obornickiego w podziale na Gminy w 2019 roku ..	14
Wykres 3. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących powiat obornicki na przestrzeni lat 2016-2019.....	15
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminach należących do powiatu obornickiego w 2019 roku.....	16
Wykres 5. Stopa bezrobocia w powiecie obornickim na przestrzeni lat 2016-2019 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	17
Wykres 6. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w powiecie obornickim z podziałem na Gminy na przestrzeni lat 2016-2019	18
Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2016-2019	20
Wykres 8. Dochody i wydatki powiatu obornickiego ogółem w latach 2016-2018 (w milionach złotych).....	23
Wykres 9. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu obornickiego według danych Narodowego Spisu Powszechnego.....	32
Wykres 10. Ludność powiatu obornickiego według edukacyjnych grup wieku z podziałem na płeć w 2019 roku	33
Wykres 11. Udział wydatków z budżetu na oświatę i wychowanie w powiecie obornickim w latach 2016-2018.....	38
Wykres 12. Udział wydatków z budżetu poszczególnych gmin powiatu obornickiego na oświatę i wychowanie w 2018 roku	38
Wykres 13. Liczba ludności przypadająca na aptekę ogólnodostępną w powiecie obornickim oraz należących do niego gmin w 2019 roku	40
Wykres 14. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2017-2019 w gminach należących do powiatu obornickiego (w procentach)	48
Wykres 15. Powody udzielania świadczeń w 2019 roku w gminach powiatu obornickiego (liczba rodzin)	51
Wykres 16. Wskaźnik pracy socjalnej w gminach należących do powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019 (w procentach)	53

133 SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Wykres 17. Rodziny z terenu gmin wchodzących w skład powiatu obornickiego, którym zostało udzielone pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2019.....	68
Wykres 18. Liczba osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości na terenie powiatu obornickiego w latach 2017-2019	78
Wykres 19. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminach należących do powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019	82
Wykres 20. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2017-2019 z podziałem na poszczególne gminy Powiatu Obornickiego	88
Wykres 21. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2017-2019 z podziałem na poszczególne gminy należące do powiatu obornickiego	89
Wykres 22. Liczba rodzin objętych pomocą koordynatorów pieczy zastępczej na terenie powiatu obornickiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)	97

UL. KRASICKIEGO 27/1,
30-513 KRAKÓW
TEL/FAX: 12 427-21-41,
TEL. KOM: 881-455-251

*Strategia rozwiązywania problemów społecznych
dla Powiatu Obornickiego na lata 2020-2029*